

DE

časopis slovenskih delavcev

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

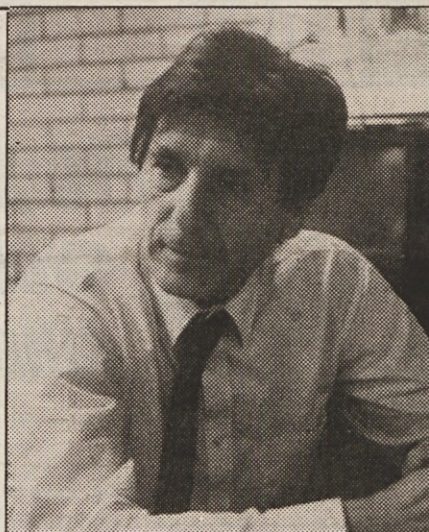
Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

št. 21

LASTNA HVALA

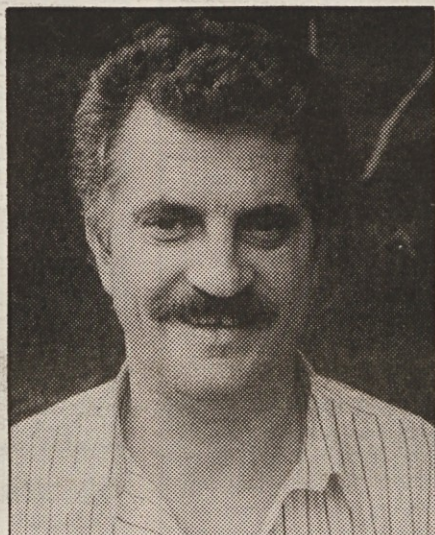
Miro Podbevšek, sekretar ljubljanskih svobodnih sindikatov, je na seji zarobantil, da bi morali vsaj v času bitke za lastnino vse svoje člane naročiti na DE. Gre namreč za tako usodno stvar, da morajo biti delavci res temeljito obveščeni!

Srečko Čater je na isti seji izpolnil anketo o DE, ki smo jo objavili v prejšnji številki (še je čas, da nam jo izpolnjeno pošljete in si s tem pomagajte do še boljšega časopisa). Bil je prvi in si s tem priskrbel nagrado mimo žrebanja

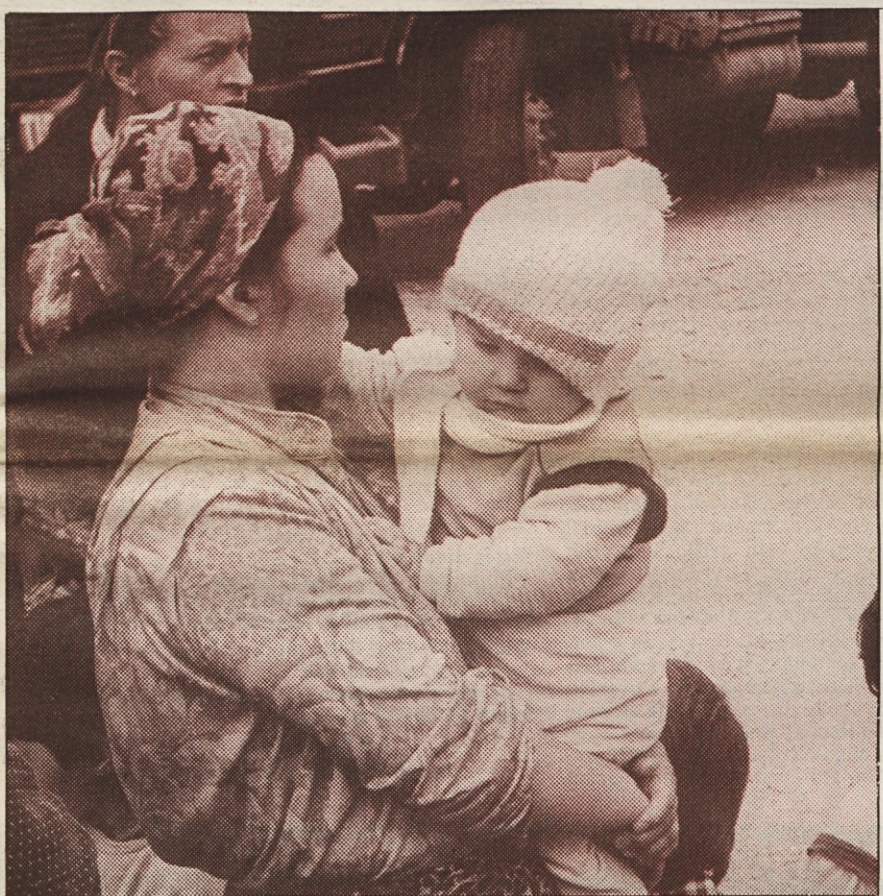
– ker je bil pač prvi, in ne ker je tudi on v anketi menil, da morajo DE dobivati vsi člani svobodnih sindikatov.

Čeprav naj bi držalo, da se lastna hvala pod mizo valja, naj le zapišemo: Prav o pravici delavcev do lastnine, za katero jih skušajo opetnajstiti, je DE pisal že toliko in tolikokrat, da so ga v slabem letu petkrat gnali pred sodnike in mu še večkrat z njim zapretili. In glej šmenta, to so bili vselej direktorji, čeprav so nam neki sindikati skušali podtikati, da nismo delavski, ampak direktorski časopis.

Ljubljana, 22. maja 1992, št. 21, letnik 51, cena 70 tolarjev

VZROKI IN POSLEDICE

Intervju z Jožetom Smoletom: Je Tito sokriv za jugoslovansko morijo ali je zaslužen, da je ni bilo prej?

Iz vsebine:

Najtežje bo svobodnim sindikatom

– o čereh in pasteh pod novo vlado na 2. strani

Ples kardeljanskih striptizet

– v Ravbarkomandi na 15. strani

SPET NOV ZAKON O
LASTNINJENJU

Tovarne delavcem
– ostrino sindikatov v bitki za pošteno lastninjenje lahko otipate na 4. strani

DE, četrtek ob 14.00

ZAUSTAVIMO VOJNO IN POMAGAJMO BEGUNCEM!

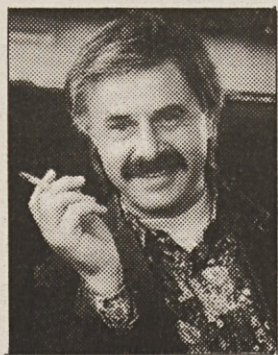
Svobodni sindikati Slovenije smo že v preteklosti odločno protestirali proti vojni, zlu in nasilju na tleh bivše SFR Jugoslavije. Od vseh, ki jo povzročajo, spodbujajo in vodijo, smo zahtevali in še zahtevamo, naj jo takoj ustavijo. Zgroženi nad tem, kar se dogaja v neodvisni državi Bosni in Hercegovini, sedaj še odločneje protestiramo proti vojni moriji in zločinom nad civilnim prebivalstvom na njenih tleh. Od civilnega sveta, držav, organizacij in institucij zahtevamo, da takoj sprejmejo odločne ukrepe za zaustavitev te vojne in s tem preprečitev genocida nad prebivalci Bosne in Hercegovine.

Za državo Slovenijo je število beguncev iz Bosne in Hercegovine poseben problem. Njihova oskrba že presega vse materialne in druge možnosti institucij in organizacij v Sloveniji. Posebej želimo poudariti, da Slovenija ob svojih socialnih in gospodarskih problemih nudi beguncem v okviru možnosti vso potrebno pomoč. Z organizirano akcijo smo se v pomoč beguncem na svoj način vključili tudi Svobodni sindikati Slovenije. Če se bo vojna nadaljevala, bo problem beguncev postal tako pereč, da bo težko rešljiv za mednarodno skupnost. Zato vodstva sindikatov prosimo, naj vplivajo na oblastne strukture svojih držav, da bodo odločneje posegle v preprečitev vojne morije in reševanje problema beguncev.

Vodstva vseh sindikalnih organizacij prav tako naprošamo, naj se v okviru svojih možnosti vključijo v pošiljanje pomoči beguncem v Republiki Sloveniji, kjer jih je danes že čez 50.000. Za razumevanje in pomoč se Vam zahvaljujemo.

Rajko Lesjak,
sekretar sveta ZSSS

Ta poziv je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije danes poslala vsem sindikalnim centralam v Evropi, s katerimi sodeluje, in Evropski konfederaciji sindikatov v Bruslju.

Piše: Ciril Brajcar

Najtežje bo svobodnim sindikatom

Ah, kje je zdaj tisti sproščujoči krot, ki so ga zbujele domisljice ministra za turizem, kje bridke solze, ko je minister za pravosodje tarnal, kako mu pred nosom kradejo družbeno premoženje. Pa vse tiste bifeje polneče afere z denarci, gladovnimi stavkami proti ministru za kulturo, ki je denarno podpiral le cerkev ali morda še kakšno svojo knjigo. Kje so kleno butalske prisposode prvega med ministri in pranje umazanih gat svojih kolegov...

Nič, konec, odplaknjeno. Živi dolgčas! Se zna res zgoditi, da bi Slovenci dobili vlado, ki bo delala v miru, za katero bomo komaj vedeli? Že res, da po svetu pravijo, da je pravnja le vlada, ki je nihče ne pozna, ki pač tiho opravlja svoj posel, toda...

Navadili smo se na cirkusantsko obdobje in težko bomo pogoltnili monotonost normalnega vladanja. Sicer pa se tega verjetno ni bati. Končno je tu še parlament pa kakšen Gros, Starman in te vrste možaki, ki bodo gotovo znali razburkati sivino. Ne bo jim težko, slast opozicije jim je pisana na kožo.

Malce večji problem bo s Tomšičem, ki se je tako lepo zazibal v vlogo vladnega sindikata. Zdajšnja opozicija, ki ji je prej na oblasti tako koristno služil, ga bo, nerodnega kot je, komaj še potrebovala. S to vlado v rog tudi ne bo mogel povsem enostavno trobiti, in ostane mu kvečjemu okrilje Karitasa ali kakšne podobne organizacije, ki ji bo njegovih 10.000 članov (jih bo zdaj še toliko?) prišlo prav za aktivizem.

Še najhuje bo pod novo vlado Svobodnim sindikatom Slovenije. S Peterletom je bil to pravcati mačji kašelj. Svobodni sindikati so lahko zavzemali pravnja stališča, postavljali upravičene in podkrepjene zahteve, šli na ulice, organizirali splošno stavko... Lahko so pač pošteno opravljali svoj posel, vedoč, da je vlada na to gluha, da jih ignorira ali jih kvečjemu kakšen njen sluga ozmerja z zadržimi, monopolističnimi boljškovi, s katerimi se tako ali tako ne kaže ubadati – razen kaj pobrati bi jim morda še kazalo.

Zdaj bo zapela druga pesem. Kaj bo, recimo, z zdaj vladnimi strankami, dovčerajsnjimi zaveznicami svobodnih sindikatov? Je že tako, da na oblasti kaj hitro pozabiš, kdo ti je do nje pravzaprav pomagal. Da so prav svobodni sindikati močno pripomogli pri spodnašanju nesposobne oblasti, je res nesporno dejstvo. Veliko vprašanje pa je, kdo se bo okitil s temi zaslugami. Se pač bližajo volitve.

Tudi pod kolesja napačnega lastninjenja so svobodni sindikati nasuli največ peska in še z marsikatero svojo potezo so oblastnikom snemali dobrohotne maske in razgaljali njihove prave, za vsako ceno oblastiljne obraze.

Ni dvoma, da bodo kritični do nove vlade. Interesi članstva so jasni in komaj dopuščajo kakršnokoli izmotavanje. V borbi zanje od nove garniture tudi ne gre pričakovati blatenja z ideološkimi floskulami. Zdjaj bo stavka pač stavka in ne več rdeča zarota proti demokratični oblasti – toda prav zaradi bolj refinjene igre bo tudi svobodnim sindikatom včasih težje ohraniti doslednost. Spopad med interesi vlade in sindikatov je tudi po odmiku od stroge desnice neizbežen – le nasprotnik bo težji, ker bo pač manj razviden in bolj prevejan. S somišljenikom o načelnem se je o konkretnem kajpak težje spopadati. Težje, a zato nič manj nujno.

Zakaj (iz)brisati spomin na pohod Štirinajste?

Pohod XIV. divizije ima v svoji osnovi dve razsežnosti: človeško in vojaško. Poudarimo naj le človeško: XIV. divizija je s svojim domoljubnim, narodnoosvobodilnim dejanjem, pohodom na Štajersko – predstavljala neminljiv dosežek slovenskega naroda v njegovem boju za svobodo. Ne glede na ideološko opredeljenost njenih pripadnikov zato tudi danes simbolizira stoletno težnjo slovenskega ljudstva po demokratični družbeni ureditvi, najvišjo mero človečnosti in tovarištva, ki jo je možno izraziti, je in ostaja neizbrisna podoba človeškega trpljenja in boja Slovencev v odločilnih trenutkih naše zgodovine.

Ko v naši družbi danes izenačujemo vse žrtve druge svetovne vojne, je še toliko bolj nerazumljivo, da si nekateri prizadevajo spomin na 350 padlih borcev štirinajste divizije za svobodo izničiti. Nasilna smrt za domovino je in ostaja vrednota v vseh časih – ne glede na ideologijo in stopnjo demokracije, ki prevladuje v posameznih obdobjih narodovega življenja in njegove zgodovine. Nismo proti preimenovanju ulic, trgov in šol, saj se zavedamo nujnosti selekcije in kritične presoje, kaj trajnega iz zgodovine NOB je vredno tudi spomina prihodnjih rodov in naj zato ostane kot duhovna zapuščina NOB in kaj ne. Smo pa proti gonji in strankarski nestrpnosti do vsega, kar je povezano z našim narodnoosvobodilnim bojem v drugi svetovni vojni

– nasilnemu, nedemokratičnemu postopku pri preimenovanju ulic, trgov in šol, ki spominjajo na čase NOB. Ali ste »prekrščevalci« spominskih obeležij enot partizanske vojske povprašali tudi zgodovinsko stroko, če z vašimi prizadevanji soglašate, ali je niste? Bilo bi normalno, če bi jo. Ali pri vaših odločitvah sodeluje tudi organizacija Zveza borcev? Žal pa je niste povabili!

Trdno smo prepričani, da slovenski narod, slovenski volilci niso za ukinjanje imen ulic po XIV. diviziji!

In še povsem nestranski, neideološki, s preteklostjo neobremenjen pomislek: ali smo v sedanjem času resnično tako bogata družba, da si lahko privoščimo stroške, ki jih takšna preimenovanja povzročajo? Vprašajte to armado nezaposlenih Slovencev, ti soče tistih volilcev, ki so lačni, na meji človeku dostojnega življenja.

V želji, da bi našli skupne odgovore na vprašanje, kateri dogodki iz časa NOB zaslužijo trajno živeti v zavesti slovenskega naroda, da bi ohranili medsebojno spoštovanje, ki ga zdaj s svojim ravnanjem krhate, pričakujemo ponudbo za sodelovanje pri vaših odločitvah o obeležjih, postavljenih v počastitev NOB. Naj bodo takšne, da bodo sprejemljive za vse Slovence, vredne človekovega dostojanstva, hkrati pa v skladu s takšnim mestom in vlogo NOB v drugi svetovni vojni in slovenski zgodovini, kakršno Sloveniji že vsa povojna leta priznava evropska in svetovna javnost pa tudi zgodovinska stroka.

Borci XIV. divizije

Zahteve stavkovnega odbora in zbora delavcev AC, d.d.

Zaradi neustreznega reševanja problematike prikoliske dejavnosti v preteklosti je prišlo 24. 3. 1992 do stavke delavcev, zaposlenih v ADRII CARAVAN, d.d. Novo mesto in njenih d.d. (obratov). S strani stavkovnega odbora in zbora delavcev so bile oblikovane zahteve, od katerih je bilo do sedaj nekaj razrešenih, odprte oz. nerešene pa ostajajo naslednje zahteve (povzete po zahtevah z dne 24. 3. 1992, 3. 4. 1991, 4. 5. 1992 in 11. 5. 1991):

1. eventualni tehnološki presežki in način reševanja te problematike (za odgovor zadolženi generalni direktor AC, d.d. g. Plesničar);

ničar);

2. moratorij nad izvajanjem lastninjenja do uveljavitve lastninske zakonodaje – (za odgovor zadolžena skupščina AC, d.d. in UO AC, d.d.);

3. individualne pogodbe so lahko uveljavljene po rezultatih uspešnosti podjetja – (za odgovor zadolžena UO AC, d.d. in generalni direktor g. Plesničar);

4. razmejitev premoženja (nepremičnin) v matični tovarni IMV (za odgovor zadolžen UO AC, d.d.);

5. izdelati je potrebno novo organizacijsko shemo prikoliske dejavnosti, v katero bodo vključena tudi vsa podjetja v tujini. AC, d.d. NM mora imeti večinski delež upravljalških pravic pri vseh ostalih podjetjih, ki so vezana na prikolisko dejavnost (doma in v tujini) – (za zadolžen odgovor gen. dir. g. Plesničar);

6. reorganizacija prikoliske dejavnosti mora izhajati iz procesa lastninjenja in ne more biti izvršena brez soglasja Republiške agencije za privatizacijo. – (za od-

govor zadolžen UO in gen. dir. g. Plesničar AC, d.d.);

7. vodenje vseh poslovnih funkcij in odločitev glede prikoliske dejavnosti mora potekati s sedeža matične firme AC, d.d., ki je v Novem mestu – (za odgovor zadolžena gen. dir. AC, d.d. in UO AC, d.d.);

8. odstop g. Anžurja s funkcije predsednika IMV p.o. in pisno izjavo o odstopu s funkcij v prikoliski dejavnosti. – (za odgovor zadolžen IMV p.o.);

9. imenovanje novega UO AC, d.d. – (zadolžena skupščina AC, d.d.);

10. imenovanje novega predsednika IMV p.o. do 30. 5. 1992 – (zadolžen zbor delavcev IMV p.o.).

Takoj po razrešitvi teh zahtev se stavka konča.

Predsednik stavkovnega odbora Zvone Pavlin

Obvestilo vodstva MTT – Tovarne tkanin Melje

V časopisu DE je bil dne 8. maja 1992 objavljen članek z naslovom

Vojašnice v Vipavi ne bo!

Vipavski študentje smo ogorčeni nad neobjektivnim prikazovanjem problema obnavljanja vipavske vojašnice v Teđniku TV Slovenija dne 30. 4. 1992. Protestiramo proti zavajanju javnosti, ponižanju vipavskih deklet in fantov ter nizki ravni poročanja novinarja Esada Babačiča, ki je v svojem prispevku globoko užalil ponos Vipavcev. Generalu Slaparju pa sporočamo, da smo občudovali in visoko cenili njegovo pokončno držo v junijski vojni, zato smo toliko bolj osupli ob njegovi izjavi za Teđnik. Sprašujemo se, ali je bila tudi njegova izjava zmanipulirana, kot so bile izjave krajanov, ki so se izrazili proti vojašnici v Vipavi. Novinar Esad Babačič naj si ogleda prispevek, ki ga je o tem problemu pripravila ljubljanska televizija, Kanal A, ki pa ga žal ne morejo sprejemati vsi Slovenci. V omenjenem prispevku je prvič korektno prikazano, o čem smo Vipavci odločali na referendumu.

Naj še enkrat navedemo vzroke, ki so nas silili v referendum:

– ignorantski odnos občine Ajdovščina do KS Vipave, saj so bili vsi sklepi o usodi vojašnice v Vipavi sprejeti brez vednosti krajanov Vipave,

– krajanji Vipave smo podpisali peticojo o Vipavi brez vojske,

– SGP Primorje Ajdovščina nima gradbenega dovoljenja za opravljanje prenovitvenih del na objektih vojašnice v Vipavi.

Ali g. Bogataj lahko razloži svojo izjavo, ki jo je dal predstavnikom KS Vipave, da je Ministrstvu za obrambo vseeno, ali je vojašnica v Vipavi ali v Ajdovščini. Istočasno pa je že obstajala pogodba o »črni gradnji« med Ministrstvom za obrambo in SGP Primorje iz Ajdovščine. Odgovorne sprašujemo, zakaj se za nastanitev enot TO ne uporabijo objekti NOVE vojašnice Pale pri Ajdovščini, v kateri bi lahko 450 vojakov

Izjava Slovenske nacionalne stranke o beguncih iz BiH v Sloveniji

SNS izraža svojo globoko zaskrbljenost ob poplavi beguncev iz BiH, ki pa ji še zdaleč ni videti konca. Po uradnih podatkih je beguncev že okoli 40.000, v resnici pa jih je že skoraj 60.000, ki pa večinoma niso prijavljeni pri ustreznih državnih organih in živijo pri svojih sorodnikih in znancih po Sloveniji. Samo za osnovno zdravstveno sanacijo beguncev je naša ubožna država do sedaj porabila skoraj 150 milijonov SLT, begunci pa Republiko Slovenijo vsak dan stanejo 6 milijonov SLT. Seveda je vsakomur jasno, da tako težkega bremena slovensko gospodarstvo ne bo moglo več dolgo nositi. Zastrahujoča je napoved, ki pa se zdi v kontekstu trenutnega stanja v BiH realna, da bo v naslednjem valu prišlo še enkrat toliko beguncev! Vedeti je treba, da večina teh ljudi namerava ostati v Republikli Sloveniji, saj so njihovi domovi v BiH uničeni in porušeni. Slovenske oblasti morajo z vsemi silami preprečiti, da bi ti ljudje ostali tukaj, saj pomenijo samo dodatno okrepitev polmilijske armade Neslovencev, ki izkoriščajo slovenski narod. Opazno je tudi skokovito naraščanje stopnje kriminala (v zadnjem mesecu) se je povečala za več kot 100 odstotkov. Mnogo teh kaznivih dejanj povzročajo begunci, ki tako grobo in nesramno izkoriš-

lagodno opravljajo svoje naloge? Obnova vojašnice v Vipavi, ki lahko sprejme do 1.000 vojakov, zahteva velika sredstva iz republiškega proračuna, ki bi lahko bila smotrnejše uporabljena v tej težki gospodarski situaciji. Ali naj bi bilo torej v Vipavi res samo 450 vojakov?

Mnogim se je zdel referendum nepričljivi (50,4% proti, 16,7% za). Približno 33% upravičencev pa se referendumu sploh ni udeležilo, med njimi je precejšnje število starešin okupatorske vojske in njihovih družin, ki so Vipavo zapustili skupaj z odhajajočo voj-

sko, vendar pa se še vedno (!!) vodijo v volilnem imeniku kot državljani Republike Slovenije. Neprisotnost pa je pomenila glas za vojašnico (!). Dan pred referendumom je v vsako vipavsko hišo poleg uradnega vabila KS Vipava na referendum prispel tudi letak Občine Ajdovščina in Ministrstva za obrambo, ki je pozival, naj glasujemo za vojsko v Vipavi (dobri stari časi)...

Referendum je uspel, torej imamo legalno pravico, da svoje cilje uresničujemo, zato »vojašnice v Vipavi ne bo!«.

Vipavski študentje (40 podpisov v uredništvu)

Z odmevi na članek »Lačni, ponižani in razžaljeni, vodstvo pa...«, ki so ga v 19. številki DE napisali delavci MTT Maribor, nadaljujemo na 4. strani.

Vodstvo podjetja

Z odmevi na članek »Lačni, ponižani in razžaljeni, vodstvo pa...«, ki so ga v 19. številki DE napisali delavci MTT Maribor, nadaljujemo na 4. strani.

Referendum je uspel, torej imamo legalno pravico, da svoje cilje uresničujemo, zato »vojašnice v Vipavi ne bo!«.

Vipavski študentje (40 podpisov v uredništvu)

čajo našo humanost in sočutje. Zelo hinavsko in protinacionalno je tudi ravnanje slovenske vlade, ki je 4 milijone ATS, ki jih je za pomoč socialno ogroženim v Sloveniji namenila avstrijska vlada, dodelila beguncem. V veleizdajalskih ukrepih so brez dvoma sodelovale nekatere politične stranke na Slovenskem (levičarsko-skojevška struja v LDS), ki se nikakor ne morejo znebiti nekaterih posameznikov s pokvarjeno jugoslovansko ideologijo.

SNS zahteva od slovenske vlade, da beguncem nudi samo toliko, kolikor to zahtevajo standardi in konvencije OZN, ne pa da se z njimi ravna kot z razvajenimi tujimi turisti. Poleg tega predsedstvo SNS zahteva zaprtje meje in prepoved vstopa nadaljnjim beguncem v Republiko Slovenijo.

Predsedstvo SNS

Pripis uredništva

Praviloma DE objavi vsako mnenje, in to brez popravkov, sprememb, dopolnil. To sveto pravilo pa je včasih treba kršiti – denimo tokrat, ko pismo SNS objavljamo zgolj zato, da bi ga brali, se zamislili in potem pomagali še bolj!

V odgovor le račun, ki so ga za pomoč beguncem odprli Svobodni sindikati:

50101-748-7316
z oznako Za pomoč beguncem

NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO – NOVO

Jože Smole:

DNEVNIK TITOVEGA SEKRETARJA

JOŽE SMOLE je za osebnega sekretarja Josipa Broza prišel iz novinarskih vrst. Vse niti Titovih stikov so bile v njegovih rokah. Obšla sta ga le ARMADA in KOS.

- Willy Brandt – nemški krediti ali vojna odškodnina
- Gadafi je pustil Tita čakati dve uri
- Kdo je sesuval Staneta Kavčiča
- Hlače je nosila Jovanka
- Zakaj Stane Kavčič ni hotel v jugoslovanski politični vrh

Cena knjige je 420 SLT. Knjiga je izšla v založbi ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor tudi pošljite naročila. Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-294

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklčno naročam(o) izvod(ov) knjige Dnevnik Titovega sekretarja

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna števil., kraj:

Ime in priimek naročnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku
2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Kraj in datum Žig Podpis naročnika

PREDVOLILNA ARENA

Če na našo novejšo zgodovino ne gledamo ideološko navijaško, potem nam je jasno, da se je zlasti v osemdesetih letih na vodilne gospodarske in politične položaje prebila mlajša generacija. Pri tem sta zanimivi dve podrobnosti. Za skoraj vse velja, da je bil to njihov povratek na gospodarsko politično sceno, ker so prej bolj ali manj padli v politično nemilost. In drugič, nastopali so predvsem kot strokovnjaki. Zato postopna liberalizacija in precej olajšan prehod

Povratek odpisanih

v tržno gospodarstvo in parlamentarno demokracijo nista bila naključna.

Ena velikih napak nove oblasti je bila, da je tudi te ljudi ožigosala in anatomizirala ter jih tako porinila na obrobje dogajanj. Drnovšek te napake očitno ne želi ponoviti, ker dobro ve, da so ti najboljše, kar pač imamo. Pravzaprav so edini dokaz za trditev, da imamo pri nas za razliko od vzhodnih držav solidne in v svetu priznane menedžerje. Iskanje ideoloških dlak v jajcu, kot je bil očitek **Hermanu Rigelniku**, da je mesto prvega moža v uspešnem Gorenju zapustil zaradi Peterleta, gornjo trditev samo potrjuje. Herman Rigelnik je že prej dokazoval, da zna misliti z lastno glavo, ki suvereno obvladuje svoje področje. Trenutno politiko je upošteval le toliko, kolikor je moral, da mu pri poslu ni škodovala. Po njegovem nastopu pred izvolitvijo sodeč, namerava to početi tudi kot podpredsednik vlade. Takoj je napovedal, da ne misli pihati v isti rog s tistimi, ki iz ideološke zaslepljenosti dobijo ošpice, če kdo omeni gospodarsko sodelovanje z republikami razpadle Jugoslavije in z državami na Vzhodu, čeprav je vsakemu politično neobremenjenemu analitiku jasno, da je to naša prednost, če že ne ena od možnosti gospodarskega preživetja. Rigelniku je jasno, da je naša država predraga, in če hoče delovati prepričljivo, mora začeti varčevati pri sebi. Ne nazadnje je samo to ter brzdanje cen v javnem sektorju in načrtna ter gospodarno premišljena politika stečajev lahko zupanja vredna podlaga za sklenitev socialnega pakta.

Nastopi krščansko demokratskega poslanca dr. **Magdiča** v parlamentu z vso ostrino odpirajo vprašanje, kaj neki je v človeku, da je v današnjih časih tako poln ideološkega strupa. Vprašanje je še toliko bolj upravičeno, ker gre za človeka, ki bi mu ravno njegovo poklicno delo, je namreč psihiater, narekovalo polno

Izganjalec hudiča

mero razumevanja za še tako nenavadne poglede. O metodah psihiatrije se že tako marsikaj govori, toda zamislite si, da mu pridete v roke z nalepko nepoboljšljivega »zamrznjenega komunista«. Težko je namreč verjeti pri nas v zadnjem času že močno razširjeni tezi, da lahko isti človek hkrati nastopa v različnih vlogah, enkrat denimo kot minister, drugič kot poslanec ljudstva, tretjič... Kar zadeva parlament, lahko mirne duše pritrdimo njegovemu pozivu, naj se poslanci dostojanstveno razidejo še letos, to še zlasti velja za poslance njegovega kova.

Njegovi nastopi so se, med zadnjimi tarčami se je znašel tudi dr. Pučnik, od razprave do razprave ob takoimenovanih konstruktivnih nezaupnicah vse bolj približevali nestrpni politični retoriki, ki vzbuja nelagodje in srh celo med njegovimi strankarskimi kolegi. Že magistru Voljču je obesil, da ga iz tujine pošilja sovražnik, Drnovšku, da je gojenec ZKS in njegovo kandidiranje za novega predsednika vlade da je norčevanje iz slovenskih volilcev ter simptom slovenske samomorilnosti. Dr. Pučniku je poodčital, da je grešni kozel, da ni bil član nemške SPD, kar da škodi Sloveniji, in da je podrejen Milanu Kučanu, kateremu se on kot Prekmurec odrekla. Izguba izvršne oblasti mu je šla tako od srca, da si je privoščil pozivati politike iz tujine, naj ja pritisnejo (?) na novo oblast, tej pa v naprej pripisuje, da bo kršila ustavo, obnovila obdobje »novolevičarskega samoupravljanja« in na obrobje potisnila njih (krščanske demokrate?), ki hočejo narodno demokracijo. Na koncu pa je vse skupaj zabelil, češ da so njegove besede le dobronamerne in nič drugega. Celó za bivšega študenta teologije preveč.

Jože Poglajen

NI NAM VSEENO

Geslo, ki je zaznamovalo konec preteklega tedna, ni tako prazno, kot so ga ocenili prvi dežurni kritiki. Drugo je seveda vprašanje, ali je bilo prikladno izbrano za konferenco politične stranke. Življenjsko pa je točno! Ker nam ni vseeno, smo dobili novo vladno koalicijo; prejšnji je bilo zlasti na gospodarskem področju preveč vseeno kaj se dogaja z gospodarstvom in ljudmi in so preveč pozabili na socialni nauk svoje ideologije. Ni nam vseeno, ko se s hitrimi koraki bližamo obletnici osamosvojitve in vojne. Bilanca bo morala slediti. Najprej kronana s sprejemom v OZN, nato pa z množico beguncev, ki preplavlja Slovenijo. Mnogi od njih s potrdili, da so begunci, vznemirjajo ljudi po cestah in lokalih meneč, da je takšno potrdilo legalizacija beračenja.

Vendar ne bi o beračenju,

pač pa o medsebojnih odnosih na Balkanu. Naša politika je vse premalo usmerjena na Balkan in v bivše države Jugoslavije. Ko svet prizna Bosno in Hercegovino, se zganemo tudi mi. Enako stvar poteka z Makedonijo. S Hrvaško so razhajanja iz dneva v dan večja, začena se celo medijska vojna. Tista v zrak vržena zaklonišča v Prekmurju so simboličen dokaz odnosov. Meja s Hrvaško je odprta in zaprta. Kakor za koga. Kako bom lahko letos lovil na Kolpi in čolnari, mi konec maja ni jasno. Spoznati bomo morali pomen dobrososedske politike do vseh sosedov, ker bomo le tako postali del evropskega sožitja. Dokler pa nas bo v odnosih do Balkana svet prehitel, bomo odbijali takse, vizume, ustvarjali spore. Balkan ne sme biti slepa pega našega početja in videnja.

Milan Bratec

VZROKI IN POSLEDICE

Letos, konec meseca maja, bo minilo sto let od rojstva Josipa Broza-Tita, nedvomno velikega politika in državnika.

»Predsednik Tito je zame ena najmarkantnejših političnih osebnosti našega časa... Njegova politika je že od nekdaj služila miru... Za največjega vodjo našega časa smatram generala De Gaulle. Edini drugi Evropejec, ki po mojem mnenju sodi med velike nacionalne voditelje, je predsednik Tito... Prispevek predsednika Tita na področju mednarodnega sodelovanja in razumevanja pa tudi za splošni mir je velik... Šef jugoslovanske države je zaslužil najgloblje spoštovanje vseh, celo tistih, ki se z njegovim političnim stališčem ne strinjajo, predvsem zaradi svoje neomajnosti in privrženosti lastnim idealom... On je zaradi svoje modrosti, daljnovidnosti in uspehov eden izmed najpomembnejših sodobnih državnikov...«

To niso moje besede. To so ocene nekaterih svetovno znanih državnikov in politikov, in sicer: Willyja Brandta, Piera Mandesa Francea, Winstona Churchilla, feldmaršala Montgomeryja in Indire Gandhi.

Predlagam, da naš zbor na eni prihodnjih sej na dostojen način zabeleži stoto obletnico rojstva Josipa Broza-Tita.

Vaša pobuda je zbudila letevico odmevov, od nostalgije, odobravanja, pomislekov, gneva in do posmeha. Od kod v tem času, ko bivša Jugoslavija tone v grozo, kri, ruševine, ko tudi Slovenijo preplavljajo begunci?

»Od tod, tudi od tod! Rundolf Churchill je že leta 1944 opozoril papeža: Edini, ki lahko zaustavi verska in nacionalna klanja v Jugoslaviji, je Josip Broz Tito!

Tedaj so četniki klali muslimane, ustaši pravoslavne in kaj vem kdo še koga...«

Klanje se je ustavilo za »določen čas«, kot vidimo. Tito torej ni odpravil nacionalnih antagonizmov?

»Nacionalno vprašanje v Jugoslaviji seveda ni bilo rešeno. Reševalo se je sproti, recimo pragmatično. Imeli smo problem Kosova, maspoka, cestno afero v Sloveniji... Toda Tito, če personificiram neko politiko, je probleme brusil, tako da ni prihajalo do skrajnosti. To je objektivno zgodovinsko dejstvo.

Pri tem se moramo zavedati Titove slabe strani – ni predvidel oziroma ni vgradil sistema, ki bi ga nadživel.«

Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov?

Intervju: Jože Smole

»Ni naključje, da je to parolo tako pogosto ponavljal. Tako pogosto, da je šla marsikomu na živce. Zavedal se je pač nevarnosti in sožitje je bilo njegova temeljna preokupacija.«

Kaj naj bi ga zagotavljajo?

»Za socializem je Tito globoko verjel, da je takšen program – in ZK tista sila, ki ga lahko izpelje. Kohezivna sila. Do SZDL ni imel odnosa in ne razumevanja. Od vseh funkcij, ki jih je imel, se je prav tisti v socialistični zvezi odpovedal najprej in najlažjega srca.«

Programu socializma in ZK kot kohezivni sili pa smo se odpovedali mi. Je to lahko vzrok, ni posledica?

»Imeli smo socialni mir, hudih konfliktov ni bilo na nobenem področju, vloga v mednarodni politiki je bila ogromna in od sveta priznana. To so nesporne Titove zasluge in pokaže jih lahko le bedak oziroma zlonamernež. O katastrofi, ki jo doživljamo zdaj, nihče ni mogel niti sanjati.«

Po eni od teorij je nacionalne konflikte prej dušil strah pred presijo kot Titova politična modrost?

»Tudi to, predvsem vloga armade je odigrala svoje. Tito

je bil še posebej oster prav do pojavov nacionalizma. Če so koga zaprli, so prav vidne nacionaliste, tudi Tudjmana.

Tito je bil trdno prepričan, da večstrankarski sistem na naših tleh pomeni nacionalne stranke, te pa spopad in pokol. Tudi zato njegova nemajna iluzija o vlogi ZK kot garanta bratstva in enotnosti. Strah gor ali dol, zgodovinsko dejstvo je mir in politična stabilnost kot tedaj malokje na svetu – Amerika je vrela v rasnih spopadih, v Evropi študentski nemiri, v Franciji še delavski zraven, vse bolj eksplozivno na Irskem...«

Se je Tito od vseh res najbolj bal srbskega nacionalizma?

»Res! To se je vleklo že od osvobodilne vojne, saj je bila v njej Srbija z močnim četniškim gibanjem najšibkejši člen. Potem se Srbi nikoli niso sprijaznili s priznanjem Makedonije (zanje zgolj Južne Srbije), BiH, z avtonomijama. To so vzroki za Titovo zgodovinsko napako, ko je obračunal z Latinko Perović in Markom Nikezićem. Bila sta res demokrata, neobremenjena z nacionalizmom in velikosrbstvom.«

Pa odnos do Slovenije?

»Ni podcenjeval njene vloge v NOB in pozneje je Slovenijo cenil. Njena 'posebna' stališča ga niso motila in tudi v cestno afero se ni neposredno vmešaval. Tu je bil glavni pač Kardelj. Še gradiv Tito ni hotel brati. 'Naredite mi rezime,' je odmahnil.

Dramatiziral je torej Kardelj in ne Tito. Da je iz pragmatičnega finančnega problema nastala nacionalno politična afero, so 'zaslužni' slovenski politiki. Tito je Staneta Kavčiča tudi osebno cenil.

Skratka, v Slovenijo je rad hodil, se tu dobro počutil in večkrat ponovil, da je Slovenija najmanjši problem v Jugoslaviji.«

Omenili ste že Titovo slabo stran, ko ste govorili o nacionalnih problemih. Jo lahko dorečete?

»Na ZK je gledal kot na klasično komunistično partijo. Potem ne on ne Kardelj nista došla globine sprememb s samoupravljanjem, lastništva

delavcev. Ustavili smo se na pol poti in samoupravljanje ni preraslo v trajno ekonomsko kategorijo. Miselnost delavcev je ostala mezdna, ni prerasla v upravljalško, lastniško.

Dodajmo zapiranje oči pred resničnimi nacionalnimi problemi, češ rešili smo jih za vselej. Pa zanemarjanje vloge skupščine in njenega nadzora nad armado... Generali so igrali na to struno in mnogi smo leteli prav zaradi omenjanja demokratizacije armade.

Na rovaš globalne svetovne usmeritve v neuvrčenost smo zanemarili evropsko usmeritev. Brandt je Tita sicer prepričal, da to ni v redu, a bilo je prepozno. Inercija podcenjevanja evropskih integracij je šla svojo pot.

Če vse to strnemo, so današnji problemi precej logični ali vsaj lažje razumljivi.«

Pobuda skupščini torej tudi kot spodbuda za širšo in globljo oceno, razumevanje?

»Gotovo. Titova vloga je z očmi zgodovinskega spomina nesporna. Sam je vprašal Nehruja, kaj bo s kipi angleških zavojevalcev, in dobil odgovor, da bodo stali, ker so pač del indijske zgodovine.

Tako je treba gledati na te stvari in ne ozko, provincialno. Strankarske zdrahe, ideološka žoganja ne bodo izničila Titove zgodovinske vloge in vse drugo je tiščanje glave v pesek, podcenjevanje svojega naroda in zgodovine.«

Ciril Brajer
Marjan Horvat

TOVARNE DELAVCEM

Svobodni sindikati so se pri lastninjenju odločili za ostrino

V svobodnih sindikatih nikoli ni bilo dileme o nujnosti lastninjenja družbenega premoženja. Moralo pa bi biti pošteno in učinkovito. V njegov bran so se postavili že na 1. kongresu ZSSS, a je kljub temu vse bolj nenadzorovano drselo v zasebne roke – delavci pa na cesto.

Poskus lastninjenja po Mencingerjevem zakonu so sindikati zavrnili na 1. konferenci ZSSS lani aprila v Velenju. Najprej so se načelno opredelili, da je tako usoden zakon treba sprejemati z referendumom ali naimani z dvotretinsko skupščinsko večino. **KONKRETNE ZAHTEVE** pa so bile:

● Najmanj 30-odstotni delež družbene lastnine je treba neodplačno prenesti na delavce na podlagi njihovega delovnega prispevka k družbeni lastnini. Enake pravice je treba zagotoviti tudi upokojencem in delavcem v negotovskih dejavnostih.

● Pri nakupu delnic naj se uveljavi 40-odstotni popust za zaposlene in še dodatni popust za delovno dobo brez določite limita, vendar pod pogojem, da kupec delnic s popusti dokaže legalni izvor sredstev za nakup teh delnic.

● Zaradi uveljavitve zakona o privatizaciji ne more noben delavec izgubiti dela oziroma zaposlitve. Nasprotno – zakon mora varovati sedanja delovna mesta in ustvariti pogoje za odpiranje novih. To pomeni, da privatizacija ne more za novega lastnika pomeniti pridobitve podjetja oziroma druge produkcijske enote brez obveznosti (samo neto aktiva) in brez delavcev.

● Z jasno opredeljenimi določbami zakona je treba preprečiti pojave korupcije, protipravnega pridobivanja premoženjskih koristi, nepravilnega bogatenja ter za take pojave določiti ostre sankcije, in sicer:

– zagotoviti stvarno oceno vrednosti družbenega kapitala pri vsaki privatizaciji;

– vsi zaposleni v pravni osebi in vse fizične osebe, pooblaščenice za vrednotenje ali

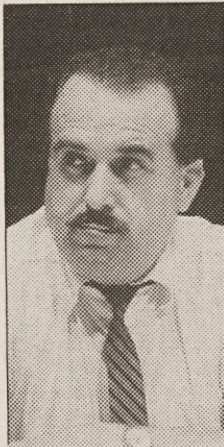
ocenitev družbenega kapitala, morajo pred podelitvijo koncesije in po prenehanju le-te javno objaviti svoje premoženje;

– osebe, zaposlene v Agenciji in v Skladu Republike Slovenije za razvoj, morajo prijaviti svoje premoženje ob sklenitvi »delovnega razmerja« in po prenehanju le-tega;

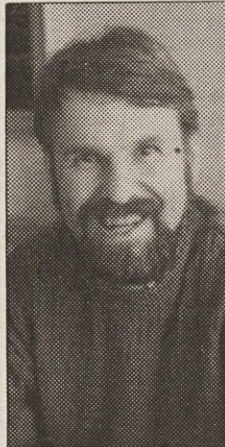
– zakon mora vsebovati določbo, da lastniki podjetja ali dela podjetja ne morejo postati poslovodni organi oziroma delavci s posebnimi pooblastili, ki so bili na takih delih zaposleni v zadnjih dveh letih, če je podjetje, ki je v postopku lastninjenja, šlo v stečaj.

● Objekti družbenega standarda in podjetniška stanovanja naj bodo izvzeti iz privatizacije; nad temi objekti naj se uveljavi skupinska lastnina zaposlenih in upokojenih delavcev – upravljalci teh objektov naj postanejo podjetja, ki bi jih ustanovili sindikati kot predstavniki delavcev.

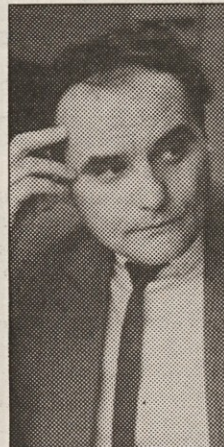
● Lastninjenje naj temelji na odločitvi zaposlenih brez rokov in prisile, podjetja naj

Ostro...

odločno...

dosledno...

bodo avtonomna pri izbiri metod in oblik lastninjenja.

Vsa sredstva

Peterletova vlada bi ne bila, kar je bila, če bi upoštevala sindikalne zahteve. Če je namreč po čem slovela, je bilo to prav dosledno ignoriranje sindikatov. V času lanskih dopustov nam je hotela zvito podtakniti Umkov zakon in s tem svobodne sindikate dobesedno prisilila k protestnemu shodu.

Ogorčen protest delavcev iz vse Slovenije na ljubljanskih ulicah je slonel na sklepih izredne konference ZSSS z dne 27. avgusta 1991. Ta je že omenjene zahteve in načelna izhodišča sindikatov ponovila in jih podkrepila:

Gre za političen zakon, po-

Kovinarji svojega ne bodo dali

»Svobodni sindikati smo bili zraven, ko so delavcem jemali pravice, vsaj zapisane takšne in tolikšne kot nikjer na svetu. Bomo res zraven, ko bodo še okradeni za to, kar so ustvarili in je tudi zakonito njihovo?!

Mi ne! Delavci Gorenja ne bodo nikomur dali, celjske Zlatarne tudi ne, o tem sem prepričan, in tudi za sindikate pri tem ne sme, ne more biti nobenega pomisleka!« je pribil Albert Vodovnik.

Nobene mlačnosti več

Protestni shod smo enkrat že imeli in že ta nam jemlje vsako moralno pravico do mlačnega reagiranja. Sindikati moramo na nož proti vsakemu zakonu, ki daje manj od tistega, za kar smo šli na cesto – pa naj se vlade menjajo tako ali drugače.

Naše reakcije bodo pač toliko vroče oziroma hladne, kolikor pravic bo naše članstvo imelo. Drnovšek stvar lahko gleda politično ali jo celo mora, svobodni sindikati pa pri lastninjenju ne bomo pristali na nikakršne kompromise!« je del razprave Milana Utroše.

teptana je avtonomnost podjetij, uveljaviti je treba dokapitalizacijo, upoštevati obračunane, pa ne izplačane osebne dohodke, lastninjenje ne sme voditi v stečaje... Svobodni sindikati so še opozorili stranke, naj se bore za učinkovito gospodarjenje, poslovanje, uspešnejše delo in boljše življenje, namesto za politično oblast za vsako ceno. Demokracije naj ne zlorabljajo za doseg oblastniških ciljev, sicer...

»BO ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV STORILA VSE IN UPORABILA VSA SREDSTVA, KI SO JI V DEMOKRATIČNI DRUŽBI NA VOLJO, DA ZAŠČITI INTERESE SVOJIH ČLANOV, DRUGIH DELAVCEV IN DR-

ŽAVLJANOV, KI BI BILI PRIZADETI S PREDLOŽENIM ZAKONOM.«

Konsenz za sindikate ne velja

No, predloženih je bilo še kar nekaj umotvorov, kopja okrog lastninjenja družbenega premoženja (še danes!) so se lomila v parlamentu, strokovnih institucijah, strankah, medijih...

ZAHTEVE SVOBODNIH SINDIKATOV pa ostajajo! Od tod koraka nazaj kajpak ni, tudi ob najnovejšem osnutku zakona treh poslancev ne, čeprav naj bi zanj veljal konsenz velike večine slovenskih strank.

Nasprotno! V letu dni se je dogajalo marsikaj in tudi sindikalne zahteve so dozorevale. Recimo, da so se radikalizirale.

škode, ki je z divjimi privatizacijami že bila storjena.

Potem pa se je uslo: Po desetletjih nespornega lastništva delavci nimajo kaj kupovati. Gre za njihovo lastnino. Pobasati hočejo celo sindikalno članarino, ki je bila marsikje plasirana v podjetja. Vračajo kmetom, cerkvi, posestnikom, delavci pa naj bi spet vse plačali.

Drugič tisoči

Zahteve smo postavili, zanje smo šli na cesto, delavci so jih še podprli v opozorilni stavki... Tudi ta zakon je poddržavljanje in manipuliranje z delavčevimi lastninami. Zato je **Rajko Lesjak posvaril: »Tokrat nas pred skupščino ne bo več na stotine, ampak na tisoče!«** Nobenih stališč več, sindikati bomo le še zahtevali to, kar našim članom pripada. Lastnina delavcev ima prednost, če bo kaj ostalo, bodo drugi prišli šele potem na vrsto. O delitvi ne bodo odločali nobeni kvazi odbori, ampak delavci, njihovi organi, njihovi sindikati.

Zakaj sindikati že v izhodišču sploh pristajamo na razpravo, koliko in za koliko naj delavec kupuje, ko je vse njegovo?!

Termina 'kupiti' se moramo znebiti v tem in vsakem zakonu, sindikati se moramo boriti le za to, da delavec 'dobi', kar mu pripada. Dogodki so sindikate prisilili k izrednim razmeram in temu primerno se moramo obnašati.

Nekaj medklicev o »upoštevavanju realnosti, o politiki kot umetnosti možnega...« je povsem utonilo v splošnem mnenju – gre za korenite spremembe, in sindikati bodo pravice svojih članov izborili le s korenitimi prijemi.

Upamo le, da bo nova vlada pametnejša in ne bo rinila v konfrontacijo s sindikati za vsako ceno. Menda se bo le našel pameten, ki se mu bo zdelo prav prisluhniti sindikatom – še posebej, ker **IMAJO PRAV in jim to daje moč, ki je ne gre podcenjevati!**

Ciril Brajer

Nadaljevanje z 2. strani

Sindikati podjetja MTT Melje

Sindikati podjetja MTT Melje je na svoji seji, dne 15. 5. 1992 sprejel naslednje ugotovitve in sklepe:

1. Sindikati podjetja ocenjuje, da je v javnosti objavljeno anonimno pismo opozorilo na neresene probleme v tovarni. Ne glede na to pa je sindikat mnenja, da takšen način predstavitve problema javnosti ne rešuje problemov.

2. Vodstvo podjetja je kot reakcijo na objavljeno pismo v internem Informatorju z dne 14. 5. 1992 objavilo svoj odgovor. Iz vsebine odgovora je razvidno, da je vodstvo v pismu navedene trditve v celoti zanikalo in da so zoper avtorja članka uvedli postopek za vložitev tožbe na sodišču. Sindikat podjetja je na podlagi ustne razlage vodstva podjetja na seji sindikata 15. 5. 1992 ter na podlagi nekaterih dejstev mnenja, da se je vodstvo odzvalo izrazito negativno tudi na nekatera resnična dejstva (delovanje varnostne službe, uporaba službenega vozila, poračun plače itd.).

Način, kot ga je ubralo vodstvo (grožnje s sodiščem), ne vodi k razreševanju težav in ne ustvarja potrebnega vzdušja za razreševanje problemov.

3. Sindikat podjetja bo v zvezi z grožnjami glede tožbe proti »znanim« piscem storil vse za njihovo zaščito v skladu z akti podjetja in zakoni.

4. Iz ustnega izvajanja direktorja podjetja na seji sindikata 15. 5. 1992 ter ravnanja vodstva podjetja do sedaj, je jasno razvidno, da sindikat v tem podjetju za vod-

stvo ne predstavlja partnerja – predstavnika delavcev, s katerim bi bilo potrebno sodelovati. Zato bo sindikat podjetja storil vse, da bodo interesi delavcev varovani.

5. V zvezi s poračunom plače nekaterih vodilnih delavcev za marec 1992, ki je bil izplačan, je sindikat mnenja, da je izplačan poračun morda z vidika pravic teh delavcev skladen z obstoječim pravilnikom. Ob tem pa sindikat opozarja na moralno plat tega izplačila, če delavci plač po tekstilni kolektivni pogodbi ne dosežajo. Izhodiščna plača v tovarni je za mesec marec 1992 po KP zaostajala za 26%, z upoštevanjem izplačanega bona za ta mesec pa še vedno za 20%.

6. Sindikat podjetja ocenjuje, da se težave, s katerimi se podjetje sooča, nadaljujejo od ukrepa družbenega varstva. V tem času se je število zaposlenih v tovarni bistveno znižalo (tedaj čez 2000 zaposlenih, sedaj 1455), pa še vedno nas je v tovarni po navedbah vodstva skoraj za 30% preveč. Ker se nenehno soočamo z obstojem tovarne in s preštevanjem novih presežnih delavcev, sindikat ne pristaja več na takšen način reševanja tovarne.

Sindikati meni, da mora vodstvo in delavski svet predstaviti jasno vizijo prihodnosti tovarne, vendar ob upoštevanju obstoječega števila delavcev ter dovolj dela zanje (novi programi).

7. Delavski svet tovarne je skladen s statutom odgovoren za upravljanje tovarne in sta direktor ter vodstvo tovarne odgovorna delavskemu svetu. Iz takšne ureditve je nujno, da delavski svet sprejme vse potrebne odločitve in konkretne zadolžitve za nastalo

stanje v tovarni oz. za potrebne spremembe v tovarni.

8. V zvezi z izvajanjem Zakona o delovnih razmerjih sindikat ugotavlja, da zaposleni delavci še danes nimajo sklenjenih pogodb o zaposlitvi, čeprav je zakonski rok za sklenitev teh pogodb potekel 1. 7. 1991. V teh pogodbah morajo biti opredeljene vse pravice ter obveznosti delavcev. Kljub pisnim zahtevam sindikata delavci še do danes nimajo teh pogodb.

Sklepi:

1. Sindikat podjetja daje pobudo finančni reviziji SDK, da preveri poslovanje tovarne.

2. Sindikat podjetja zahteva od delavskega sveta tovarne, da deluje skladno s statutom in KP glede obravnave mnenja sindikata pri sprejemanju odločitev, ki zadevajo materialno in socialno varnost delavcev. To pomeni tudi, da mora biti sindikat pravočasno obveščen o predvidenih odločitvah, da lahko poda svoje mnenje.

3. Delavski svet tovarne je odgovoren za stanje v tovarni, zato naj delavski svet oceni vse svoje že sprejete odločitve in po potrebi sprejme ukrepe, ki vodijo v boljše poslovanje tovarne.

4. Sindikat podjetja zahteva, da delavski svet oceni ravnanje direktorja v zvezi z neskljenimi pogodbami o zaposlitvah delavcev in da stori vse, da bo do sklenitve teh pogodb prišlo v roku enega meseca. Pri tem sindikat zahteva vpogled v vsebino teh pogodb pred njihovo vročitvijo delavcem.

5. Sindikat podjetja vztraja, da se vse obveznosti do delavcev iz KP v tovarni tudi izvajajo.

Namestnica predsednika sindikata podjetja Stanka Janžič

Z NIZKIMI PLAČAMI TEKSTILCI NE MOREJO V EVROPO

Ministrstvo za znanost in tehnologijo je skupaj z združenjem tekstilne industrije ta teden v Mariboru organiziralo strateško konferenco o tekstilni industriji v R Sloveniji. Osnovo za razpravo je pripravilo splošno združenje; gre za analizo ekonomskega položaja, izhodišča za sanacijo ter predloge ukrepov vlade Republike Slovenije glede tekstilne industrije. Organizatorji so v Maribor povabili tudi Van Dijkov biro iz Belgije, ki je predstavljal vzorec uspešnega prestrukturiranja enega od podjetij v tej deželi. Na konferenci je bila tudi večina direktorjev tekstilnih podjetij in predstavniki tekstilne fakultete iz Ljubljane in Maribora.

Objavljamo redakcijski povzetek razprave Alojza Omejca, predsednika Sindikata delavcev tekstilne in usnarske industrije Slovenije o vrednotenju dela.

Sindikati tekstilne industrije Slovenije in združenje tekstilne industrije sta aprila 1991 podpisala kolektivno pogodbo za dejavnost, ki po vzorcu iz zahodnoevropskih držav priznava tržne zakonitosti tudi za delovno silo. Podpisana pogodba je prvi poskus urejanja odnosov med delavci in menedžmentom v tej panogi. Po dobrem letu uveljavljanja te pogodbe naš sindikat ugotavlja, da povprečni mesečni OD na delavca močno zaostajajo za gospodarstvom in za industrijo in rudarstvom. Medtem ko so povprečne plače marca 1992 v gospodarstvu znašale 19.966 tolarjev v industriji in rudarstvu 19.096 tolarjev, pa so delavci v proizvodnji preje in tkanin zaslužili le po 15.769 tolarjev, v proizvodnji končnih izdelkov pa 17.074 tolarjev. Gre torej za deset- do dvajsetodstotno zaostajanje osebnih dohodkov tekstilnih delavcev osebnih do-

hodkov onemogoča sanacijo, zlasti pa razvoj tekstilne industrije. Tekstilna industrija potrebuje za razvoj visoko strokovno usposobljene kadre in teh v sedanjih razmerah podjetja ne morejo plačati. Zaradi nazadovanja prodaje tekstilnih izdelkov se v podjetjih širi tudi uravnalovka, ki povzroča nepriznavanje vrednosti strokovnega dela, ki bi tekstilno industrijo lahko pripeljalo na evropsko raven. Zaradi nizkih plač je zlasti iz primarne tekstilne industrije odšlo mnogo priznanih tekstilnih strokovnjakov. Ugotavljamo, da se tudi mladi izobraženci tekstilne stroke izredno težko odločajo za zaposlitev v tekstilnih podjetjih in raje gredo v dejavnosti, kjer zaslužijo bistveno več, za našo stroko pa so izgubljeni.

V sindikatu mislimo, da se bodo morala tekstilna podjetja čimprej otresti socialne demagogije in politike enakih želodcev in pripraviti modele nagrajevanja inovativnih strokovnjakov po evropskih normah. Mislimo tudi, da morajo tekstilna podjetja dobiti

kapital, saj brez tega in na račun plač najnižjih kategorij delavcev ne morejo stimulirati strokovnih kadrov. Poudarjam, da najnižje plače marsikje ne dosežajo niti 300 DEM na delavca, kar je manj, kot znaša eksistenčni minimum, in v teh razmerah o motivaciji za delo sploh ni mogoče govoriti.

Ker je tekstilna industrija brez denarja, mora vlada s programom za razreševanje in strategijo razvoja tekstilne industrije Slovenije zagotoviti nova sredstva, sicer se naša podjetja ne bodo rešila iz sedanjega začaranega kroga.

Pripravil: F. K.

Svobodni sindikati Ribnice: STROKOVNO DELO JE PODLAGA ZAUPANJA ČLANSTVA

Svobodni sindikati v Ribnici so se pred dvema letoma odločili za samostojno območno organizacijo. Sekretar Dušan Bajde pravi, da so takšno odločitev sprejeli zato, ker od prejšnje organiziranosti na medobčinski ravni niso imeli prave koristi. Več so jim pomagali republiški odbori sindikatov, še posebej tisti, ki imajo v Ribnici več organizacij. To so kovinarji (RIKO) in lesarji (Inles). V teh dveh velikih podjetjih sta dve tretjini sindikalnega članstva v ribniški občini. O skupni območni organizaciji za Ribnico in Kočevje pa po splošnem prepričanju Ribničanov lahko razmišljajo le uradniki v Ljubljani, ki ne poznajo tradicionalnih nasprotij med prebivalci obeh občin.

Svobodni sindikati Ribnice imajo 3.027 članov iz 16 podjetij in 8 negospodarskih organizacij. Vanje se je povežalo tri četrtine vseh zaposlenih. Neodvisnost, ki je zelo aktivna v sosednjem Kočevju, ima v Ribnici člane le v Donitu iz Sodražice (tam ima polovico članstva). V občinsko organizacijo so povezani tudi šolniki in delavci zdravstvenega doma. Dušan Bajde je

k temu dodal, da se je po stavki 18. marca v SSS včlanilo še 50 delavcev, in to kljub temu, da je France Tomšič s plakati skušal delavce odvrti od opozorilne stavke.

V Ribnici delujejo štirje občinski oz. območni odbori sindikatov dejavnosti. SKEI vodi Boris Fink, Franc Levstek je predsednik sindikata lesarjev, Janez Topolnik predseduje tekstilcem, Marija Korenjak pa vodi sindikat delavcev vzgoje in izobraževanja. Dušan Bajde ocenjuje, da prav vsi občinski odbori uspešno delajo, ker jim pri delu pomagajo republiški odbori sindikatov s svojimi strokovnimi službami.

Obljube s hrbtni strani sindikalne članske izkaznice so ribniški sindikati v dobri meri izpolnili. Poleg pravne pomoči, o kateri pišemo posebej, ima članstvo možnost cenejšega nakupa v vseh poslovalnicah Mercatorja. Popust za hrano, tekstil, tehnično blago in gradbeni material znaša od tri do pet odstotkov. Ribniški sindikati so pred koncem lanskega leta 30 socialno ogroženim članom dali 80.000 tolarjev pomoči.

Prva prava stavka

Najpomembnejši sindikalni dogodek v letošnjem letu je bila 6-dnevna stavka delavk Konfekte, ki je nastala iz obrata bivše Pletenine v Sodražici. Stavkovni odbor je ob pomoči Dušana Bajdeta in drugih sindikalistov uspešno vodila Marija Pajnič. Stavka je nastala zaradi neizplačanih osebnih dohodkov v januarju, bila je tudi posledica nedodelane reorganizacije in lastnin-

ske preobrazbe Pletenine, ki jo je vodil njen bivši direktor Peter Hribar. Hribarja so

stavkajoči uspeli zamenjati. Predsednik občinske skupščine je zaradi stavke opravil tudi revizijo poslovanja podjetja. Po zamenjavi direktorja ima firma dovolj dela, zlasti za tuje naročnike, in delavci prejema plače v rednem roku. Po podatkih Dušana Bajdeta je bila ta stavka prva prava stavka v občini Ribnica. Pomembna je, ker so delavci z njo uspeli, in tudi zato, ker je bila dobro vodena in so delavci z njo disciplinirano izrazili trdno odločenost za spremembo položaja firme. Riko je bil dve desetletji pa-

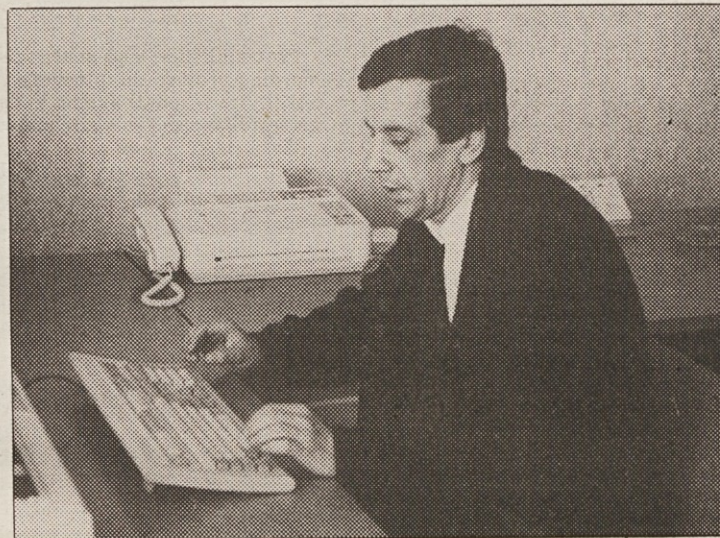
prav »oč« podjetja, ima nalogo, da do 29. maja uredi položaj podjetja. Danes, ko to pišemo, večina članov kolektiva upa, da bo Franc Škrabec pri tem uspel, manj pa je tistih, ki so o tem tudi prepričani. Od rešitve Rika je odvisna usoda celotne občine in tudi občinske organizacije svobodnih sindikatov.

4000 DEM na delavca

Tudi v Ribnici so sindikalisti pritiskali na podjetja za izdajo listin, ki predstavljajo terjatve delavcev za manj izplačane osebne dohodek. Vsak delavec Rika je v povprečju dobil papir za 4.000 DEM terjatve. Takšna listina sta delavcem obljubili tudi vodstvi Inlesa in Donita.

Ob koncu pogovora je Dušan Bajde dejal, da imajo Svobodni sindikati v Ribnici prednost pred drugimi, ker so dejansko nestranski in imajo normalne odnose z vsemi strankami, ne glede na njihovo barvo. Dokazujejo se s strokovnim delom in s tem pridobivajo zaupanje članstva. Dušan Bajde je pozitivno ocenil odnose z vodstvi sindikatov in zvezo svobodnih sindikatov v republiki. Predsedstvu Zveze svobodnih sindikatov Slovenije predlaga, naj čimprej organizira usposabljanje sindikalnih zaupnikov, saj je Ribnica premajhna, da bi sama organizirala to dejavnost. Po Dušanovem mnenju so Ribničani tradicionalno pridni in si z delom znajo sami pomagati. Prav s tem so v zadnjih dveh letih blažili socialne pritiske, nihče pa ne more jamčiti, da ne bo jutri kje počilo.

Franček Kavčič

Dušan Bajde s svojim »sodelavcem«

Posnemajte!

Odvetnica Olga Tanko po pogodbi opravlja usluge za člane ribniških sindikatov. Najprej je imela uradne ure enkrat na teden, kasneje pa so se domenili, da je vedno na razpolago za potrebe Svobodnih sindikatov. Stavkovnemu odboru Konfekte je pomagala pri sestavljanju zahtev in tudi na pogajanjih. Odvetnica je v letu 1991 reševala 80 sporov iz delovnih razmerij.

radni konj občine Ribnica, in njegov sindikat se je lahko postavil za vzorno skrbjo za delavce, zlasti pa za nadpovprečnimi osebnimi dohodki. Podjetje je predlansko leto izgubilo ugodnosti klirinškega izvoza, lansko leto pa tudi možnost prodaje na trgih bivše Jugoslavije. Vodstvo podjetja se je s sindikatom dogovorilo za politiko neodpuščanja oz. ohranjanja delovnih mest. Zaradi tega so plače v letošnjem letu 40 odstotkov pod ravnijo kolektivne pogodbe.

Svobodni sindikat Rika, v katerega je včlanjeno 90 odstotkov zaposlenih, je zaradi prizadetosti delavcev imenoval stavkovni odbor in sestavil zahteve za direktorja podjetja. Direktor, ki je pravza-

POMEMBNO! POMEMBNO! POMEMBNO!

Obveščanje v združenem delu je nekaj dni cvetelo – tudi po zaslugi sindikatov in DE, ki je vodil akcijo »1000 delavcev sodelavcev«, postavil na noge center za obveščanje v združenem delu kot tehnično, strokovno in politično pomoč, delil novinarjem v tovarniških glasilih nagrade Janeza Voljčca...

Dandanašnji o razcvetu ni več moč govoriti. Le sreča je, da se vloge obveščeni marsikje še zavedamo.

Društvo novinarjev Slovenije,
Sekcija novinarjev v podjetjih

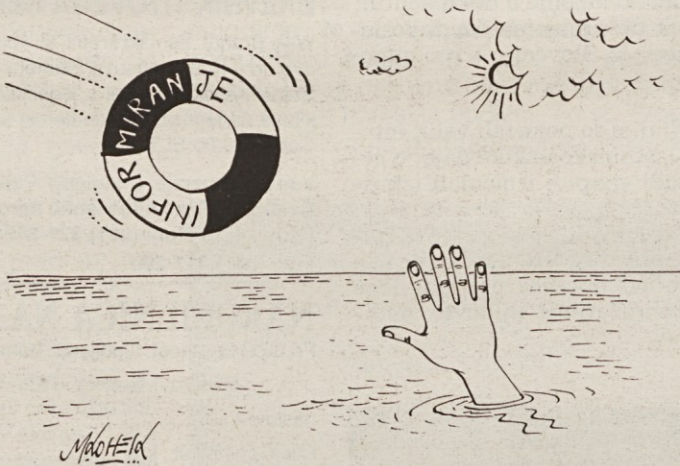
VAS VABI

na 13. študijsko srečanje novinarjev podjetij Slovenije

Srečanje bo v četrtek, 4. in petek, 5. junija 1992 v Hotelu ADRIA v Ankaranu

Vabimo vas, da se srečanja udeležite in z aktivnim sodelovanjem pripomorete, da bi bili naši rezultati dela v prihodnje še boljši. Vašo udeležbo potrdite v tajništvo Društva novinarjev Slovenije, kjer prijave zbira Božena Bombač od 10. do 12. ure vsak delavnik, na naslov DNS Vošnjakova 8/VII, Ljubljana, telefon: (061) 323-170.

Kotizacija za študijsko srečanje je 3.000,00 SLT, ki jo

poravnajte na žiro račun Ljubljanske banke-GB Ljubljana: 50100-620-107-1010115-1625535, Društvo novinarjev Slovenije – za srečanje novinarjev v podjetjih. Peti izvod virmana prinesite na srečanje in ga predložite v sprejemni pisarni, kjer boste lahko dobili vse informacije, lahko pa boste plačali kotizacijo tudi v gotovini ob prihodu na srečanje.

Ker bomo pripravili tudi razstavo glasil oziroma biltenov, vas prosimo, da na naslov: Andrej Coklin, Elrad,

PROGRAM	
ČETRTEK, 4. JUNIJA 1992	
10.30	Začetek srečanja pozdravne besede predsednice sekcije
11.00	AKTUALNI GOSPODARSKI POLOŽAJ V SLOVENIJI z gostom FERIJEM HORVATOM, predsednikom Gospodarske zbornice slovenije
15.00	MEDIJI OBVEŠČANJA V PODJETJIH PO NOVEM z gostoma dr. M. PLENKOVIČEM, profesorjem na Fakulteti za politične vede v Zagrebu in METO MAKSIMOVIČ MEDLI OBVEŠČANJA V PODJETJIH NA TUJEM z udeležbo gostov iz tujine
20.00	Skupna večerja, družbani večer z zabavnim programom
PETEK, 5. junija 1992	
10.00	USTANOVNA SKUPŠČINA DRUŠTVA PRESS
11.00	MIKROEKONOMSKA IZHODIŠČA SOCIALNEGA PARTNERSTVA V SLOVENIJI z gostom dr. JANEZOM PRAŠNIKARJEM, profesorjem na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani
15.00	RAZMERJE NOVINAR – NOVINAR V PODJETJU – STIKI Z JAVNOSTJO z gosti: ANDREJEM POZNIČEM – Društvo novinarjev Slovenije, FRANCIJEM ZAVRLOM – Slovensko PR društvo, dr. ANDREJEM BERDENOM

69250 Gornja Radgona do 18. maja 1992 pošljete po 5 zadnjih številkih vaših oblik obveščanja, kakršne izdajate, pa četudi nimate namena priti na srečanje. Če ste v vašem arhivu morda našli kakšno fotografijo iz preteklih srečanj,

vas prav tako prosimo, da na isti naslov pošljete foto dokumentacijo, ker pripravljamo mali foto album.

Lepo pozdravljeni!

Predsednica izvršnega odbora sekcije novinarjev v podjetjih Lidija Jež

Ker ste vi zahtevali, bomo seminar o uveljavljanju kolektivnih pogodb ponovili.

V času uveljavljanja kolektivnih pogodb smo začeli motivacijske sisteme in delitev osebnih dohodkov ali plač graditi na novih podjetniških osnovah. V vse več podjetjih se zavedajo, da plačni sistem – lahko bi rekli, kljub revščini – ni le izraz zahtevnosti delovnih mest in njihove razporeditve v tarifne razrede, ampak poleg tega postavlja v ospredje človeka – delavca, njegovo potencialno usposobljenost in dosežene rezultate.

Seminar bo v sredo, 3. junija ob 9.30 v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Kotizacija za seminar znaša 2.800 tolarjev. Nakažite jih na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834.

Prijave sprejemamo do 31. maja 1992.

Z gradivom za seminar bodo prijavitelci dobili tudi brošuro več avtorjev Uveljavljanje kolektivnih pogodb in Plačni sistem avtorja dr. Staneta Uhana.

Strokovna izvajalca seminarja bosta mag. Janez Zeni in Mira Anterič, svetovalca za organizacijo poslovanja in motivacijo na ITEO v Ljubljani.

Prijavnica za seminar o uveljavljanju kolektivnih pogodb

Naslov

Ulica, pošt. št., kraj

Ime in priimek prijavitelca

1. Kotizacijo 2.800 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834

2. Potrdilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

Žig

Podpis

VSAK DAN V VEČERU

VELIKA NAGRADNA IGRA VEČER

VEČ VEČ VEČER

VSOUČNA IGRA NAGRAD

Renault 5, pohištvo, televizorji, pralni stroji, mali gospodinjinski aparati, vrtni kamini, armature, svetila, trezorji,...

Vsak teden nova priložnost za bralce Večera!

Nagrade tedensko, VEČje mesečno, še VEČje v super nagradnem žrebanju!

Vse o nagradni igri in nagradah vsak ponedeljek v dnevniku Večer!

JEKLO TEHNA AVTOHIŠA BELKONARUJA 12 MARBON RENAULT

VEČ VEČ VEČER

STALIŠČA IN PREDLOGI ZSSS

k predlogu za izdajo zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij poleg zakona o lastniškem preoblikovanju podjetij najbolj spreminja socialnoekonomski položaj zaposlenih. Družbena lastnina in samoupravljanje se umikata različnim vrstam lastnine in upravljanju na podlagi kapitala in dela. Že sedaj bi bil tak zakon nujno potreben, saj v številnih družbenih podjetjih, ki so se organizirala kot družbe, v mešanih in zasebnih podjetjih, zaposleni nimajo več nobenega vpliva na sprejemanje odločitev, marsikdaj tudi o svojih pravicah ne. Določba zakona o podjetjih o fakultativnem oblikovanju delavskega sveta v družbah kot organa, ki predstavlja delavce, ima vsekakor na položaj zaposlenih zelo negativne posledice!

Predlog za izdajo zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij po naši oceni s svojimi rešitvami zaostaja za ureditvijo v številnih evropskih državah, prav tako pa ne upošteva dosedanjih pozitivnih izkušenj samoupravljanja. Predložene rešitve ne zadovoljujejo, ker zaposlenim dajejo pravico do upravljanja, s katero pa ni mogoče bistveno vplivati na odločitve predstavnikov kapitala. Predlagana zakonska ureditev ne bo spodbudila za učinkovitejšo delo in gospodarjenje, kar je smisel in bistvo upravljanja.

Slovenski sindikati menimo, da mora zakonska ureditev sodelovanja delavcev pri upravljanju temeljiti na naslednjih vsebinskih izhodiščih, ki morajo biti v zakonu povsem konkretno vsebinsko urejena:

● **Pravica do soupravljanja** gre zaposlenim v profitnih in neprofitnih podjetjih in organizacijah, ne glede na njihovo pravno-organizacijsko obliko in ne glede na dejavnost tako v privatni kot javni sferi. Vsaj v temeljnih določbah je treba to načelo razčleniti, njegova nadaljnja izpeljava pa je mogoča tudi z drugimi zakoni (ali z novelacijo že sprejetih, n.pr. zakona o zavodih, ali pa z novimi zakoni, ki bi normativno uredili te pravice zaposlenih).

● Zaposleni uresničujejo pravico do soupravljanja na dva načina:

Prvič – preko svojih predstavnikov v organih upravljanja podjetja oz. organizacije, pri čemer ta način sodelovanja delavcev do upravljanja ne bi smel biti omejen samo na velika podjetja. V vseh podjetjih oz. organizacijah, ki imajo več kot 50 zaposlenih, bi polovico članov (in ne tretjino) organa upravljanja sestavljali predstavniki zaposlenih. Absolutno nasprotujemo možnosti, da se ta način sodelovanja zaposlenih pri upravljanju ne uvede.

Drugič – preko svojih predstavnikov v svetu delavcev kot organu, ki predstavlja delavce. V podjetjih in organizacijah, kjer je manj kot

10 zaposlenih z aktivno volilno pravico, pa zaposleni uresničujejo pravico do soupravljanja preko zbora delavcev.

Le tako – na dva načina, je mogoče zagotoviti resničen vpliv zaposlenih na odločanje.

● Zaposleni morajo imeti vpliv na vse odločitve, ki posegajo v njihov pravni, ekonomski in socialni položaj v podjetju oz. organizaciji. Torej ne gre le za odločitve samo na ožjem kadrovsko-socialnem področju, ampak za celotno poslovanje in razvoj podjetja oz. organizacije. Pri tem morajo vse za zaposlene najpomembnejše odločitve biti sprejete s soglasjem, ne pa kot je predvideno v tetah – z obveščanjem.

● Svete delavcev je treba oblikovati tudi na ravni kapitalsko povezanih družb – zlasti koncernov, če gre za kapitalsko odvisne družbe in podobno, ker se za zaposlene najpomembnejše odločitve sprejemajo na ravni koncerna, v organih družbe matere in podobno.

Prav tako je smiselno oblikovati svete delavcev v vseh delih podjetja oz. organizacije, ki so relativno samostojni (pooblastila v pravnem prometu, ločen obračun poslovanja in podobno – profitni centri), in ne samo v dislociranih enotah.

● Zakon mora zagotoviti pogoje za normalno delo sveta delavcev in predstavnikov zaposlenih v organu upravljanja. Predvideti je treba profesionalizacijo dela članov sveta, odvisno od števila zaposlenih; prostorske in druge pogoje za delo sveta delavcev in njegovih članov; možnost posvetovanja članov sveta in članov organa upravljanja s tistimi, ki so jih izvolili, pred sejami sveta oz. organa upravljanja; predvideti minimalno (ne maksimalno) število plačanih ur za pripravo na seje in za nadzor nad spremljanjem sklepov in stališč seje sveta oz. organa upravljanja in podobno. Omejevalne določbe o pogojih za delo sveta delavcev le-tega postavljajo v polo-

žaj, kot da to ni organ podjetja oz. organizacije, in so zato škodljive.

Zakon mora tudi predvideti obveznost usposabljanja članov sveta in organa upravljanja, in sicer na stroške delodajalca, pa tudi države.

● Zakon naj predvidi t.i. delavskega direktorja kot člana uprave (upravnega odbora) v podjetjih oz. organizacijah, ki imajo več kot 100 zaposlenih. Delavski direktor bi bil imenovan po posebnem postopku, in sicer bi bila za delavskega direktorja lahko imenovana oseba, ki bi dobila pozitivno mnenje (soglasje) sveta delavcev in/ali sindikatov v podjetju oz. organizaciji.

Zakon naj prav tako predvidi pravico do pobude in pravico do odgovora kot način sodelovanja delavcev. Še zlasti sta ta dva načina lahko pomembna na mikro ravni delovnega mesta in delovne oz. organizacijske enote.

● Zakon naj podrobneje določi naloge sveta delavcev in zbora delavcev. Podrobnejšo ureditev zahteva pravna varnost zaposlenih. Na ta način se edino lahko preprečijo zlorabe in izigravanja zakonskih določb, zato ne gre za prenormiranost. Ni pa sprejemljivo prepuščanje te naloge »dogovoru« v podjetju. Za sindikate ni sporno, da se lahko s kolektivno pogodbo poleg nalog, ki bodo določene z zakonom, dogovorijo tudi o še drugih nalogah sveta delavcev oz. zbora delavcev.

● Zakon ne sme in ne more posegati v položaj in pravice sindikatov, ki jih zagotavlja ustava. Taki sta edini določbi, ki v zakonu opredeljujeta položaj in pravice sindikatov. Sindikata ni mogoče zavezati, da deluje v korist vseh zaposlenih (ker potem izgubi smisel), prav tako pa je treba vsem v podjetju oz. v organizaciji delujočim sindikatom omogočiti, da sodelujejo v postopku kandidiranja članov v svet delavcev. Nikakor ni sprejemljiva določba o samo eni (enotni) kandidatni listi za člane sveta delavcev, ki jo skupaj oblikujejo sindikati.

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij je treba čimprej sprejeti, vendar pa to ne bi smelo imeti negativnih učinkov na vsebino in kvaliteto zakonskih rešitev. Nujno je tudi usklajevanje s pripravo zakona o gospodarskih družbah, saj sicer nekaterih naših predlogov, zlasti glede sodelovanja predstavnikov delavcev v organih upravljanja podjetij (nazornih svetih), ne bo mogoče uveljaviti.

– podrobneje bo obravnavana pазnоžna kolektivna pogodba in statut SKEI ter podano mnenje o dokumentih;

– proučena bo problematika zaposlovanja delavcev iz Slovenije (črno zaposlovanje).

Kolegi iz Italije so pokazali velik interes za novo lastniško zakonodajo, o čemer bomo tudi vnaprej izmenjali izkušnje.

Ob koncu razgovora so si gostje iz Italije ogledali prostore SIC Radovljica in izrazili željo po občasni uporabi tega centra za izobraževanje njihovih sindikalnih kadrov.

Vladimir Bizovičar

SINDIKAT KOVINSKE IN ELEKTROINDUSTRIJE

SKUPAJ V EVROPO

V sredo, 20. maja, je sedemčlanska delegacija sindikata kovinarjev za Furlanijo in Julijsko krajino (CGIL-FIOM) vrnila obisk Sindikatu kovinske in elektroindustrije Slovenije. Z italijanskimi kolegi je bil opravljen zelo konstruktiven razgovor, ki je potrdil dogovore s prvega srečanja v Trstu. Konkretnizirane so bile nadaljnje aktivnosti za medsebojno sodelovanje.

Italijanski kolegi so v času od prvega srečanja prevedli in pregledali dokumente SKEI (kolektivno pogodbo in statut), na podlagi katerih bodo potekali nadaljnji dogovori in povezovanja.

Med najpomembnejšimi so ti dogovori: – 8. junija 1992 bo srečanje pri CGIL v Trstu, na katerem bodo konkretizirane pobude za včlanitev SKEI v evropsko in mednarodno zvezo sindikata kovinarjev;

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:
KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo. Cena 330,00 SLT

● več avtorjev:
MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči. Cena 200,00 SLT

● Mira Becele
STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVEM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovniški zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil. Cena 330,00 SLT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem. Cena 330,00 SLT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«. Cena 250,00 SLT

● več avtorjev:

KAKO POSTATI PODJETNIK – KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA. Cena 590,00 SLT

● Aleksej Cvetko
ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti – Sprejemni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo – Organizacijske spremembe – Kako s pridobljenimi pravicami. Cena 500,00 SLT

● Stane Uhan:
PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Statistični podatki – Kritična raven – Evropske cene in balkanske plače – Izhodiščni osebni dohodki – Kaj ve in misli vlada – Načrtovanje najnižje osnovne plače – Konkretni predlogi – Podcenjeno znanje – Najvišje plače. Cena 400,00 SLT

● Jože Smole
DNEVNIK TITOVEGA SEKRETARJA

Willy Brandt: nemški krediti ali vojna odškodnina – Gadafi je pustil Tita čakati dve uri – Kdo je sesuval Staneta Kavčiča – Hlače je nosila Jovanka – Zakaj Stane Kavčič ni hotel v jugoslovanski politični vrh – Koliko je Tito kriv za klanje na jugoslovanskih tleh in koliko zaslužen, da ga prej ni bilo. Cena 420,00 SLT

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

NAROČILNICA NA ČASOPIS »DE«

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, naročamo (do pisnega preklica)

..... izvod(ov) tednika »DE«. Pošljite nam ga na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Naročnino bomo poravnali v zakonitem roku.

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti

..... izv. ● Stanov. razmerja

..... izv. ● Delavci in uprav.

..... izv. ● Zakon o pokojnin.

..... izv. ● Dnevnik Titovega sekr.

..... izv. ● Moje pravice na

..... izv. ● Nova del. zakon.

..... izv. ● Kako postati podj.

..... izv. ● Plačni sistem

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:..... Žig Podpis naročnika

ZA DELO SE BO TREBA ŠE BOLJ POTRUDITI

Anketa Republiškega zavoda za zaposlovanje o možnostih za pridobitev dela v letošnjem letu kaže, da se bo doseženo razmerje 1,47 aktivnega zavarovanca na enega upokojenca ali nezaposlenega (pred dvajsetimi leti je še 3,6 zaposlenega plačevalo za enega upokojenca, brezposelnih pa takrat tako ni bilo) letos najbrže kar močno poslabšalo. Zlasti še, če se bo izpolnila vizija nekaterih eminentnih ekonomskih strokovnjakov, ki sodijo, da bi morali podjetja, ki so kandidati za stečajni postopek, reševati drugače, kot je to počela Peterletova vlada, ki je postopke enostavno preprečila z zakonom.

Lani je bilo v Sloveniji v gospodarstvu zaposlenih za las manj, kakor 580.000 delavcev, v negospodarstvu pa nekaj manj, kakor 130.000. Z drugimi besedami: lani je delo izgubilo okoli 75.000 delavcev. Že februarja letos je bilo brezposelnih skoraj 96.000. Novejših podatkov nimamo, napovedi pa so različne. Tako je Center za razvoj univerze v Ljubljani napovedal še v začetku marca letos, da bo junija okoli 107.000 ljudi brez dela. Na gospodarski zbornici menijo, da bi bilo junija lahko kakih 100.000 brezposelnih, septembra pa preko 104.000 (vir podatkov: GV, št. 19). Ministrica za delo Jožica Puharjeva meni, da bo letos povprečno 125.000 nezaposlenih. Tisti, ki računajo na val stečajev, pa sodijo, da bo brezposelnih delavcev letos od 150 do 200.000.

Anketo je Zavod za zaposlovanje poslal v več kot 8.800 po-

djetij (merilo za družbena podjetja je bilo vsaj 10 zaposlenih, za zasebna pa število ur, ki bi zadoščala za 3 zaposlene), odgovorilo pa mu je več kot 5.300 podjetij, pretežno iz družbenega sektorja. Najpomembnejša vprašanja so se nanašala na možnosti zaposlovanja v letošnjem letu. Izkazalo se je, da bodo pičle. Le nekaj več kot

15.500 delovnih mest bo na voljo, od tega več kakor 5.700 za pripravnike. Toda kar 83 odstotkov pripravnikov po opravljenem pripravništvu ne bo dobilo dela v istem podjetju. Skoraj 33.500 delavcev so v anketi označili kot ekonomski ali tržni presežek...

Anketirana podjetja pričakujejo, da bo letos nekaj manj pre-

sežnih delavcev kot lani. Toda mnogo več odvečnih delavcev, kar 48% (lani pa 19%), nameravajo pustiti na čakanju dela do odpusta. Manj možnosti bo tudi za prekvalifikacije, za samozaposlovanje in tudi dokupov delovne dobe (verjetno zaradi spremenjenih pogojev) bo precej manj kot lani. In logično, podjetja sama ne pričakujejo ste-

čajev, zato so napovedala, da bo samo 2,3 odstotka odvečnih delavcev delo izgubilo zaradi stečajev. Lani je zaradi tega delo izgubilo skoraj 15 odstotkov od 35.000 presežnih delavcev.

Presežke je napovedalo 1349 podjetij, ki imajo okoli 246.000 zaposlenih. Samo 4 odstotki presežnih delavcev bodo iz negospodarstva. V gospodarstvu pa so največ presežkov napovedovali v nekdanj paradnih panogah, kovinsko predelovalni (preko 3000), strojni industriji (preko 1700), v elektroindustriji (preko 5000), v tekstilni industriji (preko 1700).

Kako bo z zaposlovanjem v letošnjem letu, smo pogledali

po gorenjskih občinah, se pravi po podatkih, ki jih je zbral kranjski zavod za zaposlovanje. Povsod bodo podjetja, ki bodo zaposlovala, lahko izbirala med velikim številom kandidatov. Na Jesenicah, kjer so se intenzivno lotili prezaposlovanja in dodatnega izobraževanja delavcev, zlasti tistih, ki so odveč v Železarni, bo letos iskalo delo 2700 delavcev, ponudb za delo pa je 348. V Škofji Loki bodo imeli 1554 iskalcev dela (v vseh teh številkah so vključeni tako diplomanti šol kot brezposelni in tehnološki presežki), delo pa bo po zdajšnjih napovedih lahko dobilo samo 385 delavcev. V Radovljici (ki zaposlitveno gravitira tudi k Jesenicam) bo delo iskalo skoraj 2700 ljudi, delo pa bo dobilo 435 ljudi. V Trzinu, kjer so imeli velike težave z BPT, bo delo iskalo 1400, našlo pa ga bo lahko samo 76 ljudi. V gorenjskem središču, v Kranju, ki je industrijsko daleč najmočnejši kraj (in okoliš), pa bo delo iskalo 6500 diplomantov, brezposelnih, odvečnih delavcev. Dela pa bo za manj kakor desetino letih. Med iskalci zaposlitve bodo v Kranju najštevilnejši s prvo, tretjo, četrto in peto stopnjo izobrazbe. Pri tem je po zdajšnjih napovedih dela le za 25 delavcev s prvo izobrazbeno stopnjo (ob 2472 iskalcih dela), desetkrat premalo ponudb pa bo tudi za delavce s srednjo in poklicno izobrazbo. Podobno je tudi v drugih gorenjskih občinah, s tem da tudi marsikateri visokoizobraženi delavec ne bo dobil dela (čeprav je tu razmerje med iskalci dela in ponudbo mnogo bolj ugodno kot pri ljudeh z nižjo izobrazbo).

Skratka, za službo se bo treba bolj in bolj truditi, kako pa bo, če se bodo izpolnile najbolj črno-glede napovedi, tiste z 200.000 nezaposlenimi, pa si niti misliti ne upamo.

Priredil: Boris Rugelj

Oglasna deska zavoda za zaposlovanje: samo vsak deseti iskalcev bo lahko upal na delo

TRADICIJA ZA PRIHODNOST

V slovenski gospodarski zgodovini verjetno ni primera, da bi kakšna podjetniška združba v malo več kot štiridesetih letih (natančneje 42 letih) prehodila pot od delavnice z nekaj ljudmi v majhni vasi, po kateri je tudi prevzela ime, do sodobnega, v svet odprtega koncerna s približno deset tisoč zaposlenimi, ki ima svoja podjetja, predstavništva, razstavno-prodajne centre in servise po vsej Sloveniji in tudi po svetu. Seveda govorimo o Gorenju iz Velenja, ki ga poznajo skoraj vsi Slovenci, blagovne znamke pa so si vtisnili v spomin mnogi kupci po Evropi in v svetu.

Omenili smo že, da je bilo pred 42 leti ustanovljeno okrajno kovinsko podjetje Gorenje, ki je izdelovalo kmetijske stroje, opravljalo kovaška in podkovaška dela ter ključavničarska in mehanična dela. Prve štedilnike so naredili leta 1958, dve leti kasneje so zapustili vas Gorenje in se preselili v Velenje. Leta 1961 jim je uspel prvi prodor na tuje trge, saj so izvozili 200 štedilnikov v takratno Zvezno republiko Nemčijo. Leta 1964 so se ponovno selili, in sicer v nove prostore, kjer so še sedaj. Danes je Gorenje koncern. Predstavili vam bomo največje podjetje v tem koncernu, **Gorenje Gospodinjski aparati**.

Med največjimi v Evropi

Gorenje Gospodinjski aparati so dokaj zgovoren primer, kako se da s pravočasnim ukrepanjem zaustaviti slabšanje položaja in zagotoviti takšno rast podjetja, ki bo omogočala zanesljiv prihodnji razvoj in s tem tudi višji standard zaposlenih. Še pravi čas so izdelali program preventivne sanacije podjetja, in dokaz, da so se pravilno odločili, je tudi poslovno leto 1991, ki so ga končali uspešno. Naštetimo samo nekaj podatkov: **4.445** zaposlenih je izdelalo **1.554.000** velikih gospodinjskih aparatov, kar pomeni, da jih je vsak zaposleni izdelal **350**, izvozili so tri četrtine (**76** odstotkov) proizvodnje, tako da je na zaposlenega prišlo več kot **83.000** DEM. Najpomembnejši pa je podatek, da so leto 1991 končali pozitivno, saj je neto dobiček znašal **31.653.000** tolarjev. Vsi ti podatki Gorenje

Gospodinjski aparati upravičeno uvrščajo med sedem največjih evropskih proizvajalcev bele tehnike.

So pa tudi med redkimi, ki ponujajo vse svoje izdelke. V podjetju imajo namreč tri programe, to so Kuhalni aparati, Hladilnozamrzovalni aparati in Pralni ter pomivalni aparati. Poleg osnovne proizvodnje v Velenju imajo še pet hčerskih podjetij. To so Programatorji – Tovarna programatorjev Slovenska

Bistrica, EMKOR – Tovarna elektromehaniških komponent Rogatec, TTE – Tovarna tehničnih elementov Velenje, IPC – Invalidsko podjetniški center Velenje in EKI – Tovarna električnih komponent Črnomelj.

Razpad Jugoslavije je povzročil nekaj težav tudi Gorenju. Na jugoslovanskem trgu so včasih prodali tudi do šestdeset tisoč izdelkov na mesec, danes pa jih le še pet do deset tisoč. To izgubo trga so uspešno nadomestili

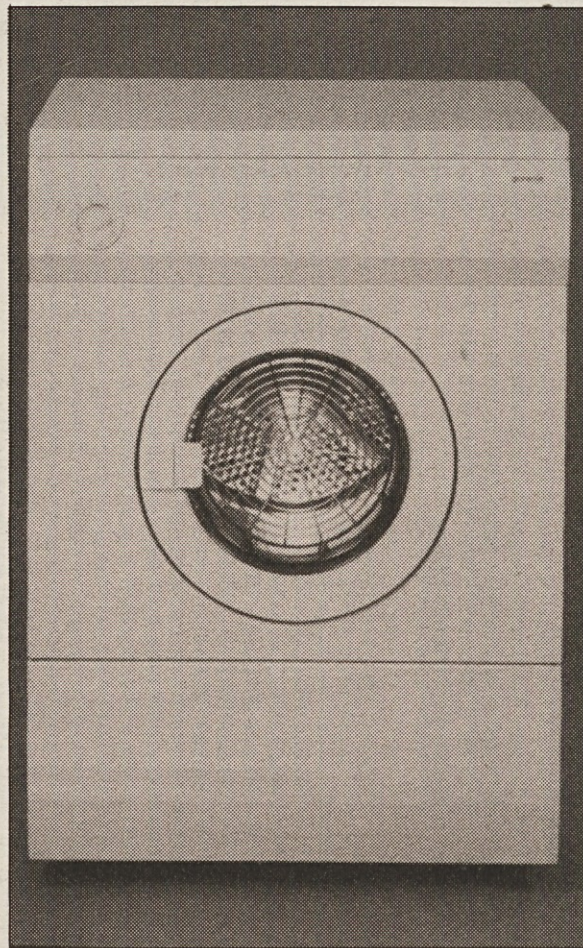
z večjim izvozom drugam. V prvih treh mesecih letos so kar 97 odstotkov proizvodnje izvozili v druge države. Povečal pa se je tudi odstotek izvoza na nove trge (z 1,5 na 5%). Zato tudi ni preoptimistična napoved, da bodo v Gorenju Gospodinjski aparati ustvarili kar **100** milijonov dolarjev deviznega presežka.

Gorenjevi izdelki prijazni do okolja

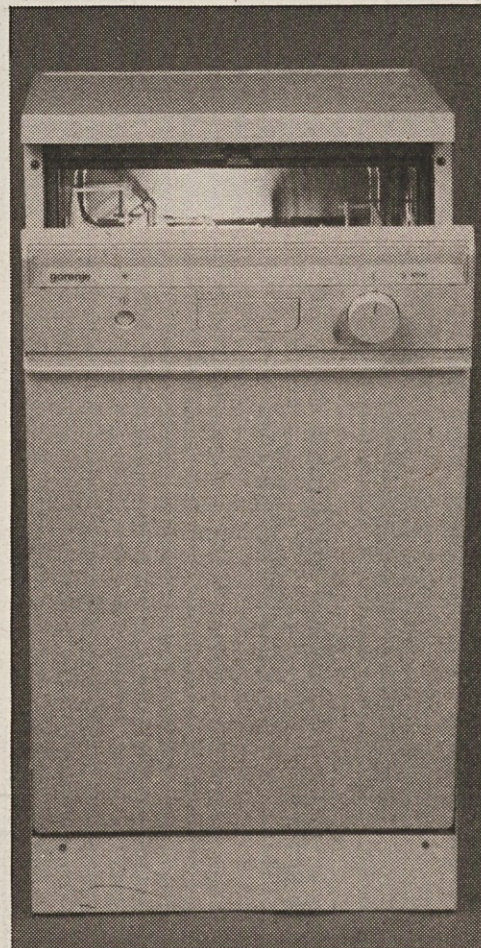
Zaradi usmerjenosti v izvoz morajo v Gorenju Gospodinjski aparati skrbeti, da so njihovi izdelki konkurenčni tudi na evropskem trgu. Že nekaj let si prizadevajo, da so njihovi izdelki prijazni do okolja, saj drugače ne bi uspeli na nemškem tržišču, kamor tudi največ prodajo. V ta namen so že lani namenili za naložbe v opremo in orodja skoraj **13** milijonov DEM, letos pa bodo za posodobitev proizvodnje in osvajanje novih izdelkov porabili blizu **37** milijonov DEM ali 4,5 odstotka iztržka od vseh prodanih izdelkov. Tudi nasploš so načrti v Gorenju Gospodinjski aparati zelo smeli, vendar uresničljivi. Tako naj bi celotna prodaja v letu 1992 dosegla skoraj **20** milijard tolarjev, kar je še enkrat več, kot pa so iztržili lani. Proizvodnja velikih gospodinjskih aparatov naj bi ostala na lanski ravni, s to razliko, da bodo proizvedli več zahtevnejših aparatov.

V načrtih so se dotaknili tudi zelo občutljive teme, in sicer zaposlovanja. Predvideno je nadaljnje zmanjševanje zaposlenih (skoraj 7 odstotkov manj zaposlenih na koncu leta 1992), s tem da bi spremenili kadrovsko strukturo in odprli možnost za zaposlovanje novih delavcev in svojih študentov.

Gorenje Gospodinjski aparati so ustvarili gibanje za preživetje, kot je ne dolgo tega izjavil generalni direktor Jože Stanič. To gibanje mislijo nadaljevati, predvsem z decentralizacijo, izboljšavo organiziranosti, večjo prilagodljivostjo zahtevam trga, timskim delom in ustanavljanjem hčerskih podjetij. Če jim bo to uspelo, bodo naslednje leto lahko uspešno končali zdravljenje podjetja, že sedaj pa lahko rečemo, da je Gorenje Gospodinjski aparati podjetje, ki ima prihodnost. **EP**

Sušilnik perila SP 502 RT je letošnja novost v programu Gorenja Gospodinjski aparati, ki omogoča vedno suho perilo tudi v slabem vremenu

Druga novost pa je pomivalni stroj, ki je širok samo 45cm in ga lahko postavimo v še tako majhno kuhinjo.

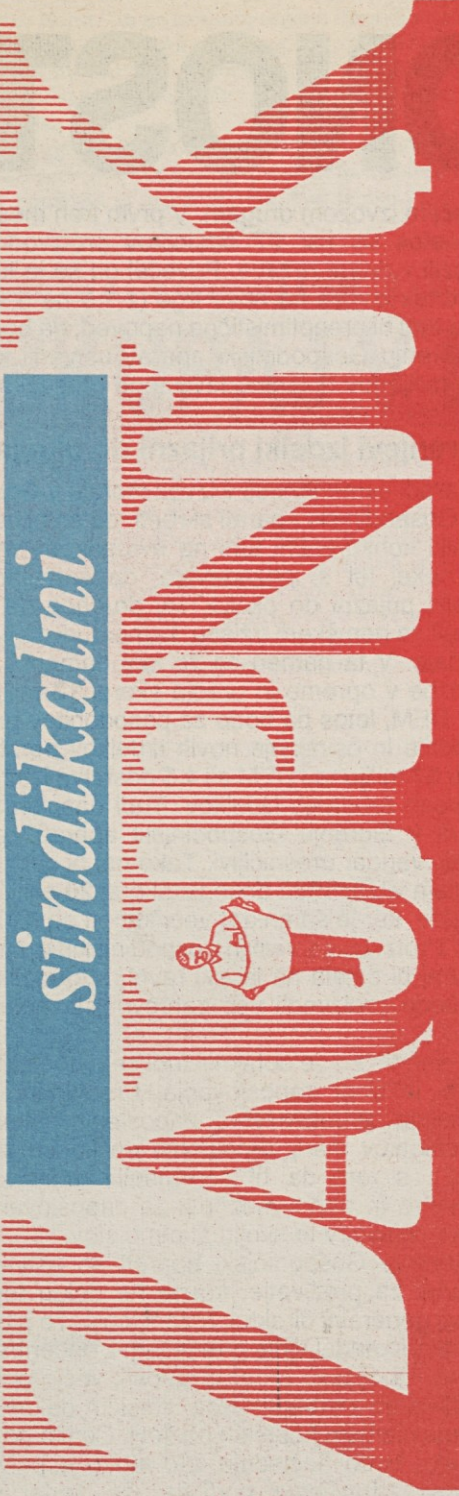
Sindikalna lista

(Drugi del)

V prvem delu sindikalne liste smo objavili zneske materialnih stroškov. V drugem pa objavljamo povprečni osebni dohodek za obdobje januar-marec kot osnovo za uveljavljanje pravic iz sredstev neposredne skupne porabe. Povprečni osebni dohodek v gospodarstvu Slovenije od januarja do marca 1992 znaša 19.966,00 tolarjev.

- Jubilejne nagrade
 - za 10 let 9.983,00 tolarjev
 - za 20 let 14.975,00 tolarjev
 - za 30 let 19.966,00 tolarjev
- Nagrada ob upokojitvi 59.898,00 tolarjev
- Solidarnostne pomoči 19.966,00 tolarjev

Vr: podatki Zavoda RS za statistiko
Popravek prvega dela sindikalne liste, ki je bila objavljena v 19. številki DE: 16,60 tolarja
1. Kilometrina

KAJ DELAJO

v republiških odborih

Sindiklat kovinske in elektroindustrije

Vladimir Bizovičar, sekretar: SKEI je konec maja in v začetku junija v skladu s svojim programom organiziral izvozne in vstopne seminarje v SIC Radovljica. Poudarek bo na uveljavljanju kolektivne pogodbe, lastniški zakonodaji in aktualnih nalogah SKEI.

Seminarji bodo celodnevni in bodo zajeli vse predsebnike sindikatov podjetij dejavnosti (okrog 500), s tem da bodo v izločeno brazevanje iz vsakega podjetja vključeni še najmanj po trije sindikalni zaupniki.

Sindiklat gozdarstva

Skladno s 27. členom Kolektivne pogodbe za gozdarstvo objavljamo odstotek povečanja (gleda) v januar 91 in nove vrednosti izločenišne plače za mesec maj 1992. Povečanje znaša 358 %, izločenišne plače za mesec maj 1992 pa so:

Tarifni razred	bruto OD maj 92	tarifni razred	bruto OD maj 92
I.	33.031 SLT	VI.	63.744 SLT
II.	48.250 SLT	VII.	79.133 SLT
III.	55.294 SLT	VIII.	94.165 SLT
IV.	58.839 SLT	IX.	113.020 SLT
V.	60.589 SLT		

Povračilo stroškov prehrane med delom za maj 92 znaša 3.903 SLT.

Sindiklat poklicnih gasilcev

Miloš Mikolčić, sekretar: Priprave na 10. jubilejne delovne-sportne igre poklicnih gasilcev so pri koncu. Na seji športnih referentov smo opredelili, da bo letos poleg zanimivega tekmovalnega programa in reševanju poškodovancev v športnem delu še mali nogomet, plavanje in kegljanje. Rok za prijavo ekip je 30. maj, v razpisu pa bodo vse poklicne gasilske enote, ki sodelujejo v tem tradicionalnem tekmovalju, dobile potrebna navodila in propozicije za posamezno panogo. Seznanjeni bodo s programom in tudi vsoto njihovega prispevka na udeležencev za kritje stroškov tekmovaljanja, ki bo v soboto, 13. junija 1992, v Ravnah na Koroškem.

Pogajalska skupina sindikata poklicnih gasilcev je imela drugo sejo, kjer smo uskladjali pripombe in določili besedilo kolektivne pogodbe za delavce v gasilskih poklicnih teritorialnih enotah. V ponedeljek, 18. 5. 1992, smo jo izročili koordinatorski komisiji, da jo posreduje pogajalski skupini delodajalcev (izvršni svet) občin in prične pogajanja.

Sindiklat kmetijstva in živilske industrije

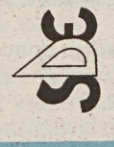
Izločenišne osebne dohodke v skladu s 11. in 18. členom Kolektivne pogodbe za kmetijstvo in živilsko industrijo Slovenije

Zahtevnostna skupina	Mesečni bruto OD v SLT	MAJ 1992
I. enostavna dela	27.707,00	29.441,00
II. manj zahtevna dela	30.482,00	32.390,00
III. srednje zahtevna dela	34.076,00	36.209,00
IV. bolj zahtevna dela	37.963,00	40.339,00
V. zelo zahtevna dela	42.952,00	45.641,00
VI. visoko zahtevna dela	51.270,00	54.840,00
VII. izjemno zahtevna dela	56.199,00	61.842,00
VIII. razpelo pomembna dela	69.281,00	73.618,00
IX. izjemno pomembna dela	83.164,00	88.370,00

Upoštevana rast življenjskih stroškov po eskalacijski kavzali 10,06 % 6,26 %

Sindiklat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

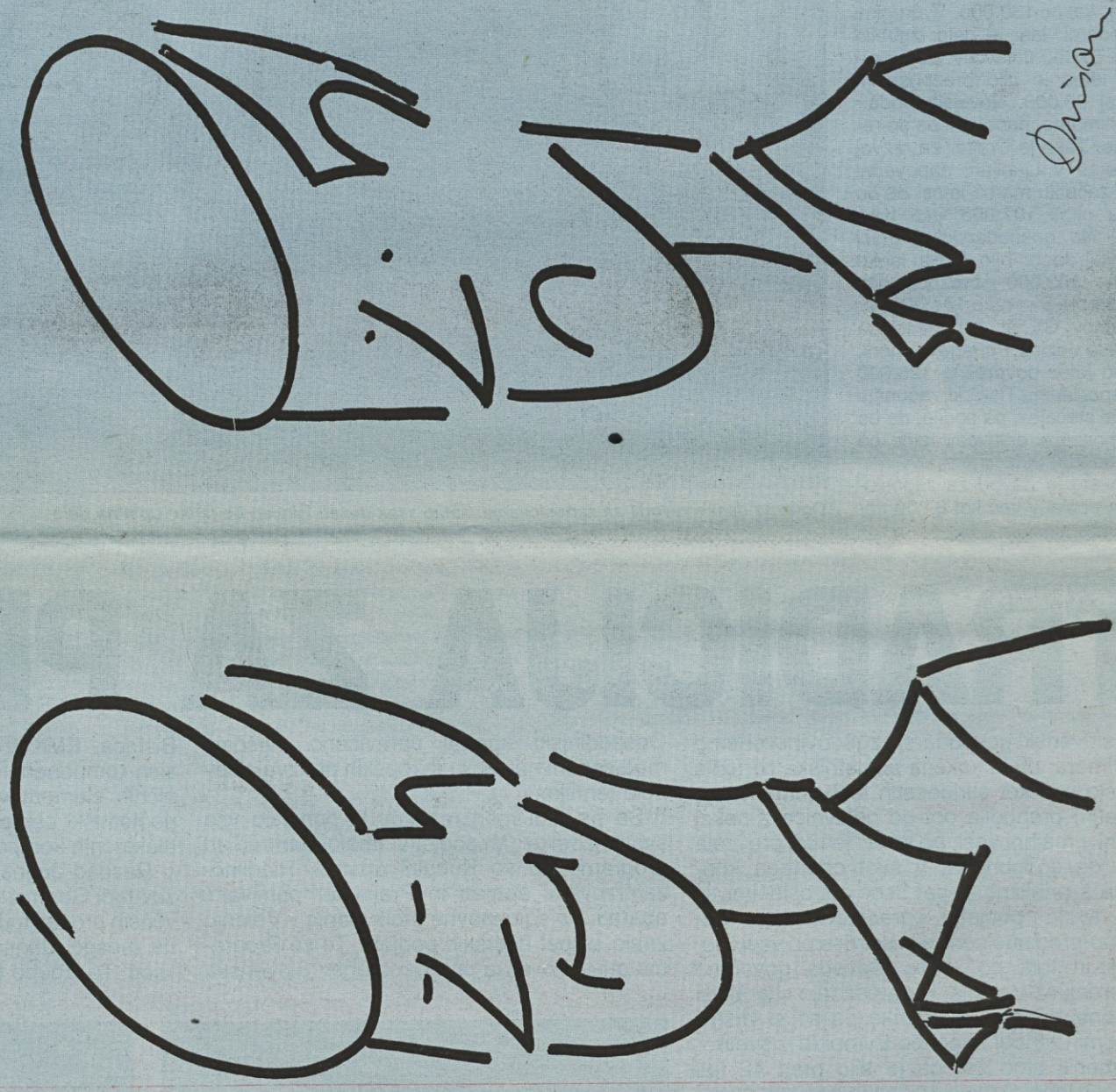
Miloš Mikolčić, sekretar: Tudi delavci komunálnih in stanovanjskih podjetij se dogovarjajo o usodi tradicionalnih delovno-sportnih tekmovalju. Po dolgoročnih planskih opredelitvah naj bi bili letošnji organizatorji komunalcij iz Posočja, vendar zaradi težkih gospodarskih razmer in splošnih problemov, s katerimi se spopadamo, nastajajo vprašanja o možnosti izvedbe. Ko smo pretekli teden o tem govorili s predstavniki novogoriških komunálnih podjetij, so le-ti sicer pripravljeno prevzeti organizacijo, vendar v zmanjšani in skromnejšem obsegu, kot je bila navada dosedaj, in s sodelovanjem vseh primorskih komunálnih in stanovanjskih podjetij in soglasjem občinskega izvršnega sveta. V ROS smo zainteresirani, da bi se tradicija ne pretrgala, saj jo potem težje obnoviti. Vemo pa, da se ob tej priložnosti vsako leto zbere najmanj 800-1000 komunálncev, ki jim tako srečanje veliko pomeni. Upamo, da bomo z nadaljnjim dogovorjanjem našli za vse pametno rešitev.

Sindiklat delavcev dejavnosti energetike

Ivo Miglič, sekretar: V Sindikatu delavcev dejavnosti energetike Slovenije oziroma republiškem odboru nadaljujemo akcije za polno uveljavljanje kolektivnih pogodb. Tako se je na podlagi sklepa in predloga 5. seje stavkovnega odbora SDE z dne 24. aprila v petek 14. maja letos sestala pogajalska skupina stavkovnega odbora SDE s predstavniki ministrstva za energetiko. Pogovor je imel prvotno cilj dogovoriti se s partnerji o odprtih vprašanjih, ki so povezana z realizacijo dogovorov med pogajalskimi skupinama Vlade Republike Slovenije in stavkovnim odborom SDE ter z zagotovili partnerjev stavkovnemu odboru. To ni bilo mogoče zaradi 1. seje novoizvoljene vlade Republike Slovenije. Pogajalska skupina stavkovnega odbora je zato pogovor izkoristila za predstavitev odprtih in spornih vprašanj. Ta so naslednja: neuvlejanje določbi kolektivnih pogodb o zniževanju izločeniškega osebne dohodka do 20 %, sedaj aprilski 28 %, odprto eskalacijske klavzule za mesec februar 1992, ko je bila upoštevana stopnja rasti OD 7,1 % in ne uradni podatek 8,77 %, ter obračun razlike ob izplačilu OD za mesec maj; uveljavljanje in izdaja listine delavcem za razliko med IOD po kolektivni pogodbi in nižje izplačanimi osebnimi dohodki od 1. 1. 1992 dalje in ne 1. 3. 1992, kot je stališče partnerji; izplačilo regresa za letni dopust po kolektivni pogodbi in dogovoru komisiji za razlago in spremljanje uresničevanja kolektivnih pogodb.

Pogajalska skupina SDE je v pogovoru posebej opozorila na vlogo in položaj komisij kolektivnih pogodb in na težnje v delu komisij, da bo prevzela odločanje o zadevah, ki niso v njuni pristojnosti. Pogajalska partnerja sta se dogovorila, da se bosta ponovno sestala (poleg bosta tudi ob ministru) do konca maja in se dokončno dogovorila o navedenih odprtih vprašanjih. V SDE se je v celjanih nova organizacija demokratske družbe intenzivno izločena iz Kozarne in niže predsednik je Darjo Čergol. Pred občin zborom je sindikat podjetja Savske elektrarne z novim predsednikom izročil kolektivno pogodbo. Dosedanja predsednica Minika Šubic se je konec lanskega leta upokojila. V tem času jo je nadomestila Branka Blaž. Predloženi obisk delegacije sindikatov CGIL, Furianje Julijске krajine in Benetije je napovedan za prve dni meseca junija 1992.

Viktor Žakelj pred pogovorom s sindikati in po njem

DOE delovno-osebni dohodek

Dalmatinova 4,
61000 Ljubljana

tel.: (061) 313-942
311-956
116-163

Nova pomoč Sveta kranjskih sindikatov nezaposlenim in tudi delodajalcem

Agencija za posredovanje dela

V okviru sindikalnega podjetja SINDICOM d.o.o. Kranj je po prvotni nameni pristala na ustanovitve Agencije za posredovanje dela. Pri tem so predpostavili, da se bosta v mesecu vključevala os ustanovitev podjetja, pridobitev koncesije pri ministrstvu za delo, dogovor z zavodom za zaposlovanje in zagotovitev potrebnih kadrovskih in prostorskih možnosti za delovanje agencije. Gre za pomemben zavezanec prve neprivatne dejavnosti, nastrovanje in okviru razvoja sindikalnega podjetja Sveta kranjskih sindikatov, ki bo v prihodnosti vključila tudi bivalne dejavnosti, da bi se hitreje aktivnostih bomo poskušali učinkoviteje sočiti ponudbo in povpraševanje po delu ter tako na enem mestu v čim krajšem času opraviti vse potrebne formalno-administrativne aktivnosti za izvedbo posameznega dela ali za morebitno zaposlitev. S tem pa bomo pomagali tudi podjetnikom, saj bomo namesto njih opravili vrsto zahtevnih opravil. Agencija je v prostorih Sveta kranjskih sindikatov Slovenije, skt. log 3 (obd. št. 5, II. nadstropje). Uradne ure so vsak delavnik od 8 do 11. ure. Pokličete pa nas lahko tudi po telefonu št. 213-280 ali po telefaksu št. 213-286

Jože Antolin

SINDIKAT TEKSTILNE IN USNARSKO-PREDELOVALNE INDUSTRIJE SLOVENIJE

REPUBLIŠKI ODBOR SLOVENIJE

61000 Ljubljana, Dalmatinova 4

VABILO

Republiški odbor Sindikata tekstilne in usnarsko-predevalne industrije Slovenije organizira delovni posvet za predsednike sindikatov podjetij obeh dejavnosti, ki bo v sredo, dne 28. maja 1992 ob 9. uri v sejni dvorani ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE SLOVENIJE, Ljubljana, Miklošičeva 24

- TEMA POSVETA:
- IVO Miglič, predsednik ROS
 - Sonja Pirher, svetovalka Republiškega zavoda za zaposlovanje Slovenije
 - NARPOVEDI SLOVENSKIH PODJETIJ O ŠTEVILU TRAJNIH PRESEŽNIH DELAVCEV ZARADI NULNIH OPERATIVNIH RAZLOGOV V LETU 1992 IN TREN-DIH BREZPOSELNIŠTIV SLOVENIJI
 - Marjan Sprajc, svetovalec Republiškega zavoda za zaposlovanje Slovenije
 - SOCIALNA VARNOST BREZPOSELNIH V SLOV-E NIJ NA PODLAGI PRAVIC IZ ZAVAROVANJA ZA PRIMER BREZPOSELNIŠTIV
 - Janez Žnidaršič, direktor Republiškega zavoda za zaposlovanje Slovenije
 - UKREPI REPUBLIŠKEGA ZAVODA ZA ZAPOSLVA-VANJE SLOVENIJE
 - ČENIH DELAVCEV
 - Dr. Ivan Žutek, sodnik Sodišča združenega dela Slo-venije
 - Ljiljana Čuček, svetovalka Sveta ZSSS
 - Ljiljana Čuček, svetovalka Sveta ZSSS
 - OČKOVANISKEM ZAVAROVANJU IN ZAKONA O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU
- Za udeležence posveta bomo priskrbeli tudi priročnik DE in stroški bremenijo sindikate podjetij udeležencev, stroški posveta, vključno s kosilom, pa organizatorja. Prihajamo vašo udeležbo, ki jo potrdite na naš naslov z izpolnjenimi prijavnico (lahko tudi po faksu št. 061/317-286). Če želite kakšne posebne informacije na programske teme, nam to javite, da jih bomo posredovali predavateljem.

Lep pozdrav
Sekretarja ROS:
Branka Novak
Predsednik ROS:
Alojz Omejc

Sindiklat delavcev prometa in zvez

Hida Žezko, sekretarka ROS: V sredo, 20. maja se je ponovno sestala pogajalska komisija za oblikovanje pomožne kolektivne pogodbe za pretovorno skladiščno dejavnost. Po izpravi razpravi, v kateri so pogajalci s strani delodajalca in sindikalisti predstavili svoja stališča, smo naši skupni jezik in se dogovorili za podpis. Kolektivna pogodba bo podpisana v prvih dneh junija v Domu sindikatov na Dalmatinovi 4 v Ljubljani. Z vselej ugotavljamo, da smo v pogajalnih uspehi uskladjati vsa odprta vprašanja: izločenišne osebne dohodke, ki so 8 % višji v primerjavi s splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, seveda ob možnosti zniževanja do 20 %, dodatne na delovno dobo, ki so prav tako ugodnejši, kot je sprva kazalo, itd. Ne nazadnje je velik dosežek tudi nadomestilo v primeru stavke, za katerega smo se zedinili, da so ga podjetja dolžna izplačati v višini 80 % od veljavnih izločeniških dohodkov po Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo.

Sindiklat lesarstva

Izločenišne plače po kolektivni pogodbi za lesarstvo za mesec maj 1992:

Tarifni razred	bruto OD maj 92	tarifni razred	bruto OD maj 92
I.	28.168 SLT	VI.	52.108 SLT
II.	30.997 SLT	VII.	59.158 SLT
III.	34.616 SLT	VIII.	70.430 SLT
IV.	38.594 SLT	IX.	84.492 SLT
V.	43.658 SLT		

Upoštevana rast življenjskih stroškov po eskalacijski klavzali je 6,26 %.

Regres za prehrano znaša 3.903 SLT.

V območnih odborih sindikatov

Območna organizacija ZSSS Velenje

Izvršni odbor sindikata Komunalnega podjetja Velenje je obravnaval gradivo vlade RS - Ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora v zvezi z izločenišnimi OD ter drugimi osebnimi prejemki. Izvršni odbor o tem meni, da vlada RS oz. pristojno ministrstvo ne more spreminjati dogovorov, v katerih ni udeležena kot partner. Če bi podpisniki kolektivne pogodbe menili, da je treba vsebinsko le-te spreminjati, je to njihova pristojnost.

To mnenje je bilo z območja posredovano republiškemu odboru Sindikata komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije, da ga vključi v razreševanje nastalega problema.

Območna organizacija ZSSS Domžale

Območni odbor sindikata delavcev v vzgojni in izobraževalni dejavnosti je v pripravi na sejo republiškega odbora o celni stanje na področju uveljavljanja pravic po KP. Cilni območnega odbora so ugotovili, da se kolektivna pogodba še naprej krši in da sindikat ne stori nič konkretnega. Zato območni odbor zahteva vložitev tožbe za premalo izplačane OD, vodstvo ROS-a pa naj se bolj odločno in argumentirano zavzame za pravice delavcev v vzgojni in izobraževalni dejavnosti. Ob enem območni odbor zahteva boljše in sprotno obveščanje o vseh aktivnostih, ki potekajo za uveljavitev pravic po KP. Poleg tega zahtevalo, naj se izplača regres za dopust po kolektivni pogodbi kot trinajsta plača in ne v višini zajamčenega OD.

Dopustovanje v Macesnovem gaju v Izoli: Med ugodnostmi, ki jih Območna organizacija ZSSS Domžale zagotavlja svojim članom, so tudi počitniški hišici, ki so skrite v senčnem macesnovem nasadu na tako imenovani Špiči v Izoli. Skromno, a funkcionalno opremljene nudijo ne preveč zahtevnemu gostu vse, kar za teden dni bivanja na morju potrebuje. V vsaki hišici je prostor za štiri ležišča (2 pograda), mizni, da ne rečemo mirno kuhinja in garderoba. Pred vsako hišico je majhna veranda, kjer lahko posedite, skuhate, jeste. Morje je čisto blizu in prav blagodejno je šumenje njegovih valov, ki se prepleta s sešestanjem v macesnovih krošnjah.

Za člane sindikata je cena letovanja v počitniški hišici 700 tolarjev na dan.

Območna organizacija ZSSS Gorenjske

Sindiklat podjetja Jelovica ugotavlja, da se pobude, zahteve in priporočila glede izvajanja kolektivne pogodbe pri vodstvu podjetja niso jemala najbolj odgovorno. Negotova prihodnost, strah pred izgubo dela povzročata naraščajoče nezadovoljstvo med delavci. Zato je sindikat sklenil pospešiti pogajanja z vodstvom. Sestavili so pogajalsko skupino, v kateri bosta sodelovala tudi dva strokovna delavca iz območne organizacije sindikatov Gorenjske, ter oblikoval zahteve:

- izplačilo osebnih dohodkov za pričakovane delovne rezultate in poln delovni čas ne more biti nižje od 80 % OD, določeni za posameznik tarifni razred po kolektivni pogodbi;
- za premalo izplačane osebne dohodke od 1. 12. 1990, ko so začele veljati določbe splošne kolektivne pogodbe, se delavcem izda listina za premalo izplačane OD, ki bo uporabljiva pri lastninihni pogodbi;
- takoj naj se začnejo izplačevati zapadli obveznosti iz obveznic in potrdil, ki so jih delavci prejeli za premalo izplačane OD;
- strokovna služba je dolžna posredovati izračun stroškov prehrane, da se ne bi sredstva regresa za te namene pretivala drugam. Sindikat meni, da je dosedanja višina prispevka delavcev (15 SLT na obrok) dovolj za normalno poslovanje obrata za prehrano in za primerno kvaliteto obrokov;
- vodstvo podjetja naj takoj izdela kratkoročni sanacijski program, predvsem z vidika trženja in obvladovanja likvidnostnega statusa.

Sindiklat pričakuje od vodstva podjetja, da bo vsa svoja prizadevanja usmerilo v zagotavljanje dela. Aktivnosti in stroški v zvezi z dolgoročno makroorganizacijo podjetja pa naj se podredijo nalogam vodenja, trženja in finančnih tokov v podjetju.

Pogajanja za uresničitev zahtev se bodo začela v ponedeljek, 25. maja in morajo biti končana do konca meseca.

M. Mirna Vidčnik

V samostojnih sindikatih

Sindiklat zdravnstva in socialnega skrštva Slovenije

Na osnovi veljavne Kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega skrštva Slovenije in statističnih podatkov o višini povprečne izločeniškega BOD v gospodarstvu, ki za mesec 1992 znaša 59.236 SLT, ter indeksa rasti povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekli mesec, ki znaša 124,5. Sindikat za zdravstvo in socialnega skrštva Slovenije objavlja najnižjo izločeniško plačo po kolektivni pogodbi za mesec april 1992, ki je 28.932 SLT.

I./II./III./IV./V.	28.932 SLT	VI./2	2,60	73.663 SLT
I./II./III./IV./V.	31.165 SLT	VI./3	2,65	75.080 SLT
I./II./III./IV./V.	33.998 SLT	VI./4	2,80	78.330 SLT
I./II./III./IV./V.	36.831 SLT	VII.	3,00	84.998 SLT
I./II./III./IV./V.	45.331 SLT	VII./1	3,20	90.662 SLT
I./II./III./IV./V.	50.998 SLT	VII./2	3,60	101.998 SLT
I./II./III./IV./V.	58.363 SLT	VII./3	3,75	106.344 SLT
I./II./III./IV./V.	62.330 SLT	VII./4	4,10	116.161 SLT
I./II./III./IV./V.	70.830 SLT			

Čeprav se nimamo uradnih podatkov o odločitvi vlade v zvezi z izločeniško plačo, pa slusimo, da bo leta za 27 % nižja, kot delavcem pripada po podpisani kolektivni pogodbi. V Uradnem listu RS Slovenije je objavljena višina zajamčenega OD, ki s 1. 3. 1992 znaša 16.300 SLT.

ATRIS

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 18

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in strokovna potovanja.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/317-298 – vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Sorica** – dve sobi s po 4 ležišči, skupna kuhinja in sanitarije. Najem sobe 500 SLT in turistična taksa.

2. **Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 oseb. Hiška ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Cena dnevnega najema je 1.400 SLT. Možen je obračun za manj gostov. Posamezni termini v maju in juniju.

3. **Apartmenta v Kranjski Gori** – za tri ali šest oseb; spalnica in opremljena kuhinja. Cene: mali apartma 800 SLT na dan, veliki 1.350 SLT. Termini v maju. Turistična taksa 65 SLT.

4. **Bungalov na Rogli** – za 5 oseb: dnevni prostor s kuhinjo, spalnico, predprostor, TWC. Cena najema je 1.070 SLT dnevno. Termini v maju.

5. **Apartmenta na Pokljuki** – veliki apartma za 4 osebe: bivalni prostor s kuhinjsko nišo in jedilnim kotom, spalnica in kopalnica; velik balkon. Cena 950 SLT dnevno, mali apartma za dve osebi 500 SLT.

6. **Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini v maju. Cena 700 SLT.

7. **Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termini v maju. Cena 700 SLT.

8. **Brunarica na Veliki planini** – opremljena za 8 oseb, dnevni najem 1.000 SLT. Termini po dogovoru.

9. **Apartmenta na Kriški planini** – (Krvavec) – opremljeni za štiri do pet oseb. Cena 30 DEM v tolarški protivrednosti.

10. **Pokljuka** – mali in veliki apartmaji za dve oziroma štiri osebe. Sedemdnevni termini (ob sobotah) do 30. junija po 20 DEM oziroma 32 DEM v tolarški protivrednosti, med sezono pa 25 DEM oziroma 41 DEM v tolarški protivrednosti.

11. **Brunarica na Pokljuki** – za štiri osebe. Cena od 32 do 42 DEM, odvisno od sezone.

Zdravilišča

1. **Dobrna** – zelene počitnice z dodatnim športno-rekreacijskim programom. Cena vikend programa od 27–46 DEM, tedenski program 91–154 DEM v tolarški protivrednosti.

Morje

1. **Počitniško stanovanje v Novigradu** – do 6 oseb – kuhinja, dnevni prostor, dve spalnici, kopalnica, WC, balkon. Posamezni termini po 25. maju. Cena dnevnega najema v predsezoni 920 SLT, od 15. junija dalje pa 1.300 SLT.

2. **Počitniški paviljoni v Bašaniji**, Savudrija: v celoti opremljeni za 4 osebe. Termini od 1. julija dalje. Cena penziona približno 950 SLT dnevno.

3. **Počitniška stanovanja v Maredi** pri Novigradu: dvosobna stanovanja v počitniškem naselju, v celoti opremljena, trgovina v naselju, plaža idealna za otroke, možnost bivanja za 5 oseb. Cena 950 SLT. V juniju dnevni najem 22 DEM, v sezoni 32 DEM. Možen najem več stanovanj za celotno sezono.

4. **Počitniški dom Poreč** – tri-in štiriposteljne sobe, skupno 50 ležišč. Sedemdnevni termini od 26. julija dalje. Cena polpenziona ca. 15 DEM v tolarški protivrednosti. Brezplačna uporaba plovil in surfa.

5. **Počitniška garsonjera v Novigradu** – za pet oseb; otroška soba, bivalni dnevni prostor, kuhinja, kopalnica, balkon in velika terasa. Cena junija 850 SLT, po 15. juniju pa 1.150 SLT.

6. **Oddih v Poreču** – možnosti najema apartmajev v **Lanterni, Picalu, Diamantu ali Luni** od 6. junija do 10. julija. Cena: 3-posteljni apartma 16 DEM, 4-posteljni 20 DEM, 5-posteljni 24 DEM, 6-posteljni 29 DEM dnevno. V dvoposteljni sobah v hotelih **Tamaris, Luna, Neptun, Diamant, Kristal ali Splendid** s polpezionsko uslugo 15 do 19 DEM v tolarški protivrednosti. Predrezervacije sprejema Atris.

7. **Otok Pag** – apartmajsko naselje v Stari Novalji. Apartma ima dve spalnici, kuhinjo, kopalnico in lastno teraso. Vsak objekt ima svoj parkirni prostor. Desetdnevne izmene od 20. junija do 19. avgusta. Cena 24,5 DEM dnevno. Turistična taksa ni vključena.

Počitniške prikolice

1. V izposajo damo prikolico za 4 osebe za najmanj 20 dni z možnostjo postavitve po vaši želji. Stacionirana je v Radovljici. Cena najema 500 SLT dnevno. Stroške prevoza in namestitve plača najemnik.

INFORMACIJSKE PRIJAVE ZA LETNI ODDIH

1. **Hišice v Moščeniški Dragi** pri Opatiji – s tremi in štirimi ležišči v lesenih paviljoni s penzionsko storitvijo. Sanitarije so skupne v naselju. Naselje obratuje, če je zasedeno z najmanj 40 gosti.

2. **Prikolice za štiri osebe: v Izoli** – cena 35 DEM na dan, **Atomske Toplice** – 35 DEM na dan, **Ladin Gaj** pri Umagu – 35 DEM na dan, **Mareda** pri Novigradu – 37 DEM na dan.

3. **Apartmenta v Dajli** za štiri osebe, v celoti opremljeni, cena v juliju in septembru 28 DEM, julija in avgusta 34 DEM v tolarški protivrednosti. Termini bodo sedemdnevni.

Šola v naravi

1. **Počitniški dom v Fiesi** – tri – in štiriposteljne sobe, etažne sanitarije, skupni prostori, jedilnica, velika pokrita terasa. Neposredno ob morju. Termini od 8. do 15. junija za 70 oseb, od 1. do 8. junija za 25 oseb. Cena penziona 18 DEM v tolarški protivrednosti.

2. **Počitniško naselje v Savudriji** – do 80 oseb, pristo septembra. Poln penzion približno 17 DEM v tolarški protivrednosti. Možnost uporabe športnih objektov in odprtega bazena.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

Lastnike počitniških zmogljivosti, tudi vikend hišic na slovenski obali in v Istri, ki bi želeli ponuditi proste termine. Za čas dopusta vabimo k sodelovanju in trženju na naši Borzi.

Mesarstvo Kmetič Mihael

Trzin, Mengeška 31

61234 Mengeš

Telefon: 061/713-537

Ž. R.: 50120-620-149

05-1305115-3913

PAKETI IZDELKOV		Teža paketa	Cena paketa
I.			
kranjska dom. špilana klob.	ca. 2 kg	4 kg	2.287,00 SLT
šunkarica delikatesna	ca. 1 kg		
hrenovke v ovčjem črevu zaseka	ca. 0,5 kg		
	ca. 0,5 kg		
II.			
kranjska dom. špilana klob.	ca. 2 kg	5 kg	2.700,00 SLT
pečena panceta	ca. 0,5 kg		
prekajena govedina b. k.	ca. 1 kg		
letna salama	ca. 1,5 kg		
III.			
hrenovke v ovčjem črevu	ca. 0,5 kg	5 kg	2.338,00 SLT
kranj. domača klobasa	ca. 2 kg		
posebna salama	ca. 1,2 kg		
tirolska salama	ca. 1,3 kg		
IV.			
kranjska dom. špilana klob.	ca. 1,7 kg	4 kg	1.824,00 SLT
posebna salama z zelenjavo	ca. 1,3 kg		
pečena panceta	ca. 0,5 kg		
zaseka	ca. 0,5 kg		
V.			
pariška salama	ca. 1,3 kg	4 kg	2.122,00 SLT
kranjska dom. špilana klob.	ca. 1,2 kg		
pečena panceta	ca. 0,5 kg		
prekajena govedina b. k.	ca. 1 kg		
VI.			
domače pečeno	ca. 1,5 kg	5 kg	2.834,80 SLT
kranjska domača špil. klob.	ca. 2 kg		
šunkarica delikatesna	ca. 1 kg		
zaseka	ca. 0,5 kg		
SVEŽA JUNETINA			
paket sveže junetine			
extra kvalitete			
(stegno, pleče, šimb., bočnik, rebra, kosti brezplačno)		15 kg	6.547,00 SLT
SVEŽA SVINJINA			
sveže svinjsko, milanski rez (stegno s karejem)	ca. 15–20 kg		538,10 SLT/kg
sveže svinjske polovice (brez vsega)	ca. 25–30 kg		454,80 SLT/kg
SVEŽE PIŠČANČJE MESO			
piščanci za raženj	15 kg		4.965,00 SLT
bedra	15 kg		6.358,00 SLT
prsi in bedra	15 kg		6.358,00 SLT
krila	15 kg		4.885,00 SLT
PLAČILNI POGOJI:			
Plačljivo v dveh obrokih:			
1) I. obrok z gotovino ali s čekom takoj			
II. obrok s čekom – 30 dni od dobave blaga			
2) I. obrok s peto kopijo virmana			
II. obrok akceptni nalog ali virman 30 dni			
Cene veljajo na dan naročila, dostava od 1–10 dni!			
Kakovost je zagotovljena!			
Mesto dobave po dogovoru!			

D. PRODAMO

1. **Bivalni kontejner v Moravskih Toplicah** – primeren za bivanje štirih oseb, v celoti opremljen, z dodatno pokrito teraso, prodamo. Kontejner je bil nameščen v letu 1989 – velikost 15 kvadratnih metrov.

2. **Počitniško prikolico:** IMV Adria 450q, staro 14 let, baldahin star 3 leta. Cena po dogovoru. Prikolica je v AC Rapoza na Malem Lošinj.

3. **Počitniško prikolico:** IMV 500, letnik 1983. Cena po dogovoru.

4. **Počitniško stanovanje v Barbarigi:** dnevni prostor, spalnica, hodnik, kopalnica, pokrita loggia, zelo ugodno prodam. Velikost 29 kvadratnih metrov. Cena 1.500,000 SLT.

5. **Počitniško garsonjero v Stinici:** bivalni dnevni prostor z vgrajeno kuhinjo, predprostor, kopalnica, balkon – skupaj 25,5 kvadratnega metra. Informacije na Atrisu.

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 5. 1992 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

nove obrestne mere na revalorizirano osnovo

Revalorizacijska stopnja za maj 1992 znaša 5,1% mesečno, preračunano na letni nivo 80%.

Obrestne mere za tolarске depozite so:

	MESEČNE	LETNE
vezava sredstev na odpoklic	60%–75% R	3,0%–4,0%
vezava sredstev nad 1 mesec	R + 1%–3%	5,18%–5,36%
vezava sredstev nad 2 meseca	R + 2%–4%	5,27%–5,44%
vezava sredstev nad 3 mesece	R + 4%–5%	5,44%–5,53%
na 12 mesecev	R + 8%	5,78%

Posebna ugodnost za privatne osebe:

obrestna mera do	R	5,1%	80%
10 dni			
obrestna mera do	R + 5%	5,53%	89%
30 dni			

Za vezavo sredstev od 30 do 90 dni:

– do 50.000,00 SLT	R + 6%	5,61%	91%
– od 50.000,00 SLT do 100.000,00 SLT	R + 7%	5,69%	93%
– nad 100.001,00 SLT	R + 8%	5,78%	94%

KREDITNA PONUDBA

– Kratkoročni krediti privatnim osebam	R + 18%	6,51%	112,4%
– Kratkoročni krediti privatnim osebam v višini 300% od vezanih sredstev, polog se obrestuje s	R + 15%	6,35%	107%
– Kratkoročni krediti pravnim in drugim osebam od	60% R	3,00%	43%
	R + 20%–R + 30%	6,58%–7,45%	116%–134%

Kredite lahko dobijo člani, katerih sindikati imajo svoja sredstva vezana v Delavski hranilnici, d.o.o.

– Komisijski krediti pod pogoji, ki jih določi naročnik.

POHITITE TER VARNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH. NAŠE GESLO JE: KAKOVOST SO LJUDJE!

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice, tel. 061 312-098, 316-881 ali na Agenciji v Trbovljah, tel. 0601 21-092, 22-213.

SVEŽE S TRGA

Osrednja ljubljanska tržnica od 18. do 22. maja 1992.

Mlevski izdelki		solata glavната	80–150
ajdova moka	180–200	solata mehka	70–100
koruzna moka	60–100	špinača	100–120
pšenična moka	50–60	zelena	80–120
Zelenjava		Sadje	
čebula	50–100	češnjice	200–250
česen	280–360	jabolka	60–100
fižol v zrnju	80–120	jagode	200–500
krompir	30–120	orehova jedrca	700
kumare	90–120		
por	140–160	Jajca	8–12
paradižnik	100–150	Med	280–380
radič	80–200		

E. ZAPOSILITVE V POČITNIŠKIH ZMOGLJIVOSTIH

Usposobljen upravnik-ekonom se priporoča za zaposlitev po pogodbi za letošnje sezono v Slovenskem primorju ali Istri.

F. REKREACIJA

Športna rekreacija za vse tiste, ki že imajo radi živali oziroma jih bodo začeli imeti. Preizkusite se v ježi toplokrvnih lipicancev. Pot naj vas – ne le slučajno – zanese na Tolminsko. Konjeniški klub je oblikoval posebne programe za začetnike in drzne jahače.

INFORMACIJE

1. Cene v avtokampih Laguna Poreč

– Ulika 1.300 DEM

– Zelena laguna 1.100 do 1.500 DEM

– Bijela uvala 1.100 do 1.500 DEM

– Puntica 1.200 do 1.500 DEM

telefon (0531) 31-822

2. Lastnikom počitniških zmogljivosti v Istri

Vse lastnike, ki so prejeli odločbo o obveznem oblikovanju podjetij (d.o.o.) v republiki Hrvaški, prosimo, naj nas o tem obvestijo.

Želimo vam prijetno bivanje, kjerkoli že ste – Borza sindikalnega turizma.

Direktor borze
Metod Zalar

»NAFTA« NE BO ZAPOSLOVALA

V sedanjih kriznih razmerah Nafta v Lendavi sicer posluje relativno uspešno: rafinerija je pozitivna, petrokemija sama sebe preživlja, druge dejavnosti pa komaj vežejo konec s koncem.

»Ostali program petrokemije, z izjemo metanola, želimo obdržati,« razmišlja Miloš Ošljaj, direktor Nafta. »Gre za proizvodnjo lepil iz formaldehida, za katere je na trgu zanimanje in jih lahko celo izvažamo. Bazična proizvodnja metanola je program, ki ga bomo verjetno opustili. Gre za preprost problem, da je surovina, zemeljski plin, dražja od proizvoda, metanola.

Zato se nam bolj splača metanol, ki ga potrebujemo v proizvodnji, kupovati na trgu. Tovarno imamo možnost zapreti, dati v najem ali jo prodati. Prodaja tovarne metanola pa ne po-

meni, da bi delavci izgubili delo v Nafti. Prekvalificirali jih bomo in zaposlili v drugih delih podjetja.«

Sedanji gospodarski položaj v Nafti je tak kot v večini slovenskih podjetij. Vsaj tretjina od 1070 zaposlenih je tehnološki presežek.

V zadnjem času številni brezposelni Lendavčani pogledujejo proti podjetju, saj je skoraj tretjina zaposlenih iz sosednje republike, po novem države, Hrvaške. Torej so tuji. In zlasti tisti, ki so v drugih lendavskih podjetjih izgubili delo, so prepričani, da so v svoji državi do dela bolj upravičeni kot tuji.

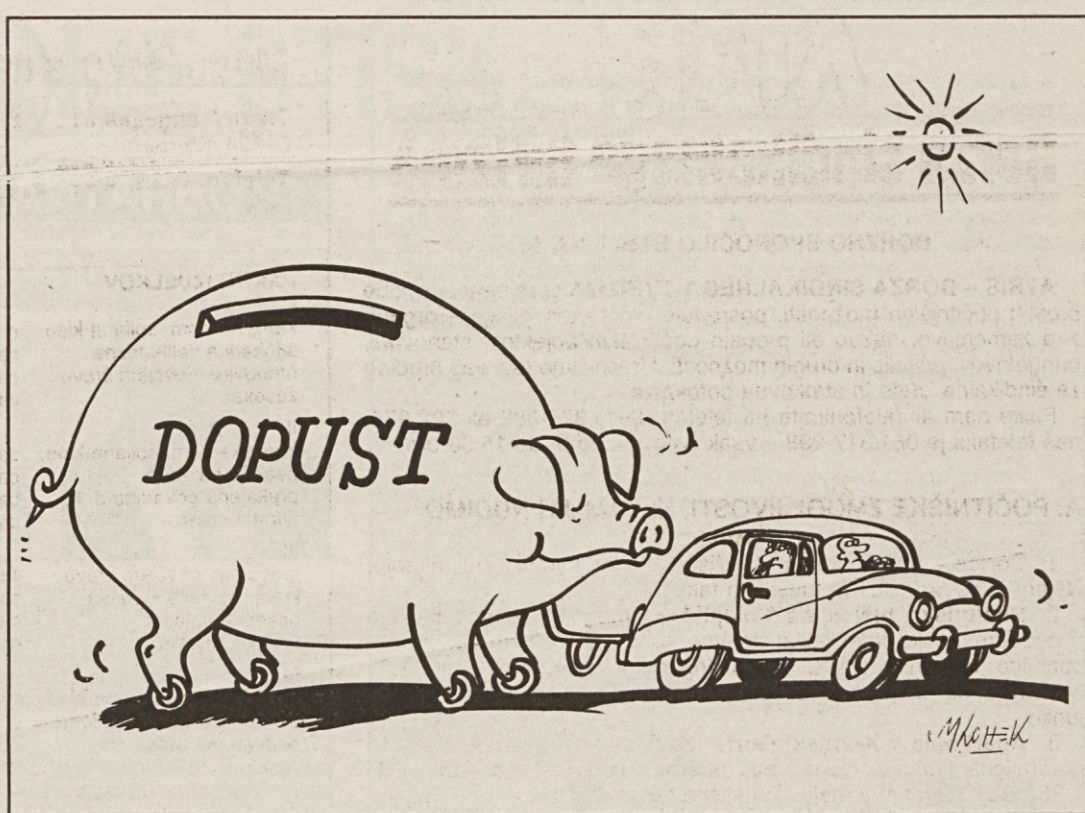
Miloš Ošljaj: »Tolmačenje zakonov o državljanstvu bo gotovo vplivalo tudi na naše poteze. Žal pa moram ugotoviti, da bi sicer

večino tujcev (hrvaških delavcev, ki že desetletja z nami delijo dobro in zlo, ne želim imenovati tujce) zlahka nadomestili z domačimi delavci, Slovenci in Madžari iz lendavske občine.

Vendar pa, tudi če bi jutri vsem 245 delavcem, ki dnevno migrirajo iz Hrvaške, dali odpoved, to ne bi pomenilo, da bi na njihova mesta zapolnili toliko domačinov. Naš cilj je z nezaposlovanjem novih, z upokojitvami, odli- vom v letošnjem letu zmanjšati število delavcev vsaj pod tisoč.

Tudi če bomo zgradili novo rafinerijo, Nafta k bistvenemu povečanju števila zaposlenih v Lendavi ne bo mogla prispevati. Gre za moderno tehnologijo in ta ne dopušča takega zaposlovanja, kot smo ga bili vajeni nekoč.«

Milena Tubolj

DELAVČEVO PREMOŽENJE PA PUHTI

Tudi na prvi konferenci Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki je bila pred dobrim letom v Velenju, so se zavzeli za bolj učinkovito zavarovanje družbenega kapitala pred odtujevanjem in razvrednotenjem. Priča smo bili namreč (in smo vedno bolj) številnim razprodajam in odtujevanju tistega, kar so z garanjem in odpovedovanjem ustvarili zaposleni. Družbeni kapital je podcenjen prehajal v zasebne roke, mnogi delavci pa so bili ob vse: ob delo, ob pravno, socialno in materialno varnost.

Temu seveda predstavniki Zveze svobodnih sindikatov še danes odločno nasprotujejo. Ob tem se zavzemajo, da bi bili objekti družbenega standarda izv-

zeti iz privatizacije. Nad temi objekti naj bi uveljavili skupinsko lastnino zaposlenih in upokojenih delavcev. Upravljalci teh objektov pa naj bodo podjetja, ki bi jih ustanovili sindikati kot predstavniki delavcev.

In čemu to pogrevanje odnosa sindikatov do lastninjenja in privatizacije? Zato, ker delavcem še vedno nezadržno in nepravilno polzi iz rok težko prigrano premoženje. Med drugim tudi številni počitniški objekti, pa čeprav imamo polna usta in ušesa moraliziranja, da družbene lastnine ne bi smeli razprodajati. Pa jo, iz dneva v dan bolj. In očitno brez slabe vesti, brez zardevanja. S tem postaja večina še bolj revna, tisti, ki imajo že davno vsega dovolj, pa še bolj bogati.

Javnih dražb za prodajo najrazličnejših počitniških zmožljivosti, od počitniških prikolic do bungalovov in od stanovanj do velikih dragih stavb, je iz dneva v dan več. Ob tem, da je vrednost samih počitniških objektov, brez opreme in zemljišč, ocenjena na več milijard mark, si lahko vsaj približno predstavljamo, ob kakšno imetje bodo slovenski delavci, če ne bomo temu početju napravili prav kmalu konec. Pa res kmalu, če ne bo prepozno.

Razumljivo se ob tem odtujevanju, ki močno spominja na krajo, vsiljuje vprašanje, kdo pravzaprav lahko prepreči omenjeno divje lastninjenje. Zaenkrat je na dlani, da države to vprašanje ne skrbi preveč, saj zahteve sindikatov in mnogi klici na pomoč, vsaj doslej, niso obrodili sadov. In v tem je pravzaprav ves problem. V družbi, ki ne spominja ravno na pravno urejeno državo in kjer se ne spoštujejo celo tisti zakoni, ki so, se nad divjim lastninjenjem očitno nihče ne zgraža. Med drugim tudi zato, ker znajo mnogi od kaosa in ribarjenja v kalnem še kako dobro živeti.

No, za sleherni stvar pride prejšnji slej tudi račun. Tega pa morajo v veliki večini primerov poravnati že tako ali tako operativni delavci. Andrej Ulaga

GORENJEV ODGOVOR NA IZZIVE ČASA

Z oblikovalstvom so se v Gorenju začeli spoprijemati pred tremi desetletji. Z vse večjo izvožno usmerjenostjo se je krepila tudi zavest o pomembnosti oblikovanja za razvoj novih izdelkov. Zdaj pa je tudi v Gorenju oblikovanje vse pomembnejši element trženja.

Ker je bilo Gorenje eden od sponzorjev 17. kongresa ICSID, je bilo 20. maja tudi eno od osmih prizorišč »Tretjega dne« kongresa. Ni pa tudi naključje, da je v Gorenju tekla razprava prav o globalnih trendih v oblikovanju gospodinjskih aparatov, seveda v okviru v zadnjem času večkrat omenjenega trikotnika trženje-dizajn-proizvodnja.

Geslo 17. kongresa ICSID je bilo »Na križišču«. Med pogovorom v Gorenju je bilo poudarjeno, da omenjeno kongresno geslo še kako velja tudi za ta poslovni sistem, kjer si prizadevajo na novo ovrednotiti najpomembnejše strateške naloge tudi na področju industrijskega oblikovanja. V času, ko sta tako evropski kot svetovni trg zasičena s ponudbo gospodinjskih aparatov, je novo vrednotenje oblikovanja še kako pomembno. Odgovor Gorenja na ta izziv časa je: manjše serije visoko kakovostnih in ekskluzivno oblikovanih gospodinjskih aparatov. Gorenje bo, kar zadeva dizajn, v prihodnje torej še bolj inovativno in hrabro; uveljavljanje izvirnih tehničnih novosti namreč zahteva preveč denarja za bazne raziskave.

Inovativnost in hrabrost tudi na področju industrijskega oblikovanja bosta še kako potrebni, saj so oblikovalci iz dneva v dan pred novimi izzivi. Spremembe v razvitem svetu terjajo tudi nove rešitve pri gospodinjskih aparatih.

Različen življenjski slog in večanje števila samskih gospodinjstev oziroma manjših družin bosta zagotovo pomembno vplivala tudi na oblikovanje gospodinjskih aparatov (čeprav vsi oblikovalci s tem ne soglašajo). Potrebne bodo nove rešitve, posledno bo treba upoštevati pogoje varnostne predpise in uveljavljati dosežke razvoja visokih tehnologij. Seveda pa proizvajalci gospodinjskih aparatov

tudi v prihodnje ne bodo smeli pozabiti na nenehno inoviranje proizvodov, ki bodo prijazni do okolja, ergonomsko zasnovani za enostavno uporabo in z visoko estetsko kvaliteto sposobni zadovoljiti človekove potrebe po lepem. Še bolj kot doslej pa bo treba pri oblikovanju upoštevati tudi izkušnje porabnikov izdelkov.

Del udeležencev 17. kongresa ICSID, ki so obiskali Gorenje, se je skupaj s predsednikom upravne odbora 17. kongresa ICSID Sašom Mächtingom lahko tudi med ogledom priložnostne razstave dobro oblikovanih izdelkov Gorenja prepričalo, da je industrijsko oblikovanje vse bolj vpeto v podjetniško strategijo Gorenja. Ogled priložnostne razstave in sprehod skozi tovarne, kjer nastajajo veliki gospodinjski aparati, pa je goste prepričal tudi, da izdelki Gorenja, ki jih poznajo v skoraj 100 državah sveta, zdaj pa kar 97% vse proizvodnje namenjajo za prodajo na tuje, človeku niso samo v pomoč ampak mu tudi polepšujejo bivalno okolje.

Marjan Lipovšek

Francozi sneli klobuk

To so storili pred robotsko celico za varjenje ogrodij sedežev za R-5, ki so jo izdelali v Iskrini Robotec za slovensko tovarno TPV. Ta je pridobila licenco francoske družbe CSA za izdelavo avtomobilskih sedežev za R-5 in v prihodnje tudi za cilo, ker ga bodo izdelovali v IMV. Renault je seveda postavil svoje zahteve o kakovosti sedežev, CSA pa je najprej hotela proizvodno linijo v TPV postaviti sama. Nazadnje pa so Francozi po končnem prevzemu Iskrine linije priznali, da je ta boljše od njihove (glede na rešitve posebnih zahtev) in seveda mnogo cenejša.

To in pa samo dobra dva meseca časa, ki ga je Iskra Robotec porabila za montažo robotske celice v TPV in za šolanje delavcev, sta dobro priporočilo za to Iskrino tovarno.

B. R.

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

Stane Uhan:

PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI

Kritika in zasnova

- Kam greš, strateška gospodarska usmeritev
- Statistični podatki
- Groba predvidevanja
- Izkušnje
- Kritična raven
- Evropske cene in balkanske plače
- Izhodiščni osebni dohodki
- Kaj ve in misli vlada
- Načrtovanje najnižje osnovne plače
- Opredelitev osnovne
- Obupne razmere
- Gena delovne sile navzdol ni več gibljiva
- Konkretni predlogi
- Pomembne podrobnosti
- Razmerja za bolj zahtevna dela
- Podcenjeno znanje
- Najvišje plače

Nekaj primerov bruto zneskov za izhodiščne OD po kolektivni pogodbi. Cena 400,00 SLT. Knjiga je izšla v založbi (ČZP) Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, kamor lahko pošljete tudi naročila. Telefoni: (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o).

..... izvod(ov) knjige PLAČNI SISTEM V REPUBLIKI SLOVENIJI.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku

2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju

Datum

Žig

Podpis naročnika

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

Lojze Peterle je na zadnji tiskovni konferenci, kjer je še nastopal kot predsednik vlade – morda je pri tem zanimivo, da in je sklenil dobesedno v zadnjih urah svoje vladavine, to je v času, ko so v skupščini že potrjevali novo Drnovškovo vlado – izjavil, da njegova vlada ni padla zato, ker bi česa ne naredila, ampak zato, ker je veliko naredila. Tisti, ki na slovenske razmere ne gledajo z višine vladne palače na Prešernovi 8, so z malce zlobe temu takoj pritrdili z dodatkom: naredila je veliko napak. Seveda ni greh poskusiti zmago na volitvah vnovčiti na vse mogoče načine, toda za to mora imeti v rokah prepričljive argumente lastne sposobnosti, ki bi državljanom, predvsem volilcem, obetala izboljšanje splošnih socialnih razmer. Ne nazadnje voliš neko stranko zato, ker si prepričan, da bo prinesla nekaj boljšega od drugih, zlasti tistih, ki so bile na oblasti prej.

Precej neprepričljiva volilna zmaga, ki je bolj slonela na obljubah in masovni ideologizaciji kot pa na prepričanju ljudi, da ima Demos za seboj tudi sposobne ljudi, bi Peterletu lahko bila prvi resen opomin, da v rokah nima bianco menice, da lahko s političnim, to je antikomunističnim alibijem počne, kar se mu zahoče. Povrh vsega so bile te volitve nekakšen hibrid, lahko bi zapisali vmesne, prehodne in so dejansko bile le prvi korak k vsebinski spremembi političnega sistema, s tem pa tudi gospodarskega in lastninskega ustroja. Pravo podlago zanj pa daje šele nova ustava in seveda politična

Napake

Jože Poglajen

treznost prehodnih določb v ključnih zakonih, ki upoštevata postopnost pri uveljavljanju popolnoma nasprotnega sistema prajšnjemu. Življenja pač ni mogoče trajno presekat na dva sama po sebi izključujoča se dela. Trezni analitiki so že takrat opozarjali, da novo oblast pravo delo šele čaka. Ko je šlo najbolj za nohte, se je izkazalo, da so imeli prav. Slovensko državo so reševali ljudje, ki bi jih nikakor ne mogli uvrstiti med pripadnike militantne ideološke predvolilne opozicije tipa dr. Capuder, dr. Pirnat ali ljubljanski Demosov šef Lojze Marinček. Glavno breme sta nosili policija in teritorialna obramba in seveda propagandni resor, ki so od vseh pomembnejših ministrstev pretrpeli še najmanj ideoloških kadrovskih čistk, na čelu pa niso imeli ideoloških go-

vornikov, ampak bolj pragmatične ljudi. Peterle in njegovi so se kar nekako izgubili, zlobni jeziki so celo natočevali, da so že imeli pripravljene kovčke za skok na varno čez mejo.

Tudi ta preizkušnja, svoj epilog je dobila v Janševem predlogu po temeljitem preoblikovanju vlade, vključno z zamenjavo prvega med ministri Lojzeta Peterleta in kasnejšem neslavnem razpadu koalicije Demos v Dolskem, se v načinu vladanja ni v ničemer poznala. Nasprotno, nekateri predstavniki krščanskih demokratov še danes trdijo, da si je vojno zmago prigrabila levica (?), ta je tudi glavni krivec za razkol v Demosu in nenazadnje za to, da je vlada v parlamentu krepko izgubila večino, kar so do zadnjega preštevanja trmoglavo zanikali. Skratka, v njihovem vladanju in upravljanju nove države z vsemi njenimi težavami ni bilo nobene napake, te so pri drugih. Na argumente so ostali gluhi, do neba pa poskočili zaradi nekega časopisnega članka z bojevitim naslovom Zaustavite desnico.

Največja napaka, ki jo je zagrešil Peterle, je bila vztrajanje na ideologiziranju stvari, ki tega vsaj na daljši rok ne prenesejo. Če pa k temu pristajemo še na tem temelječo izbiro ljudi za pomembne državne in javne funkcije, potem si drugega kot padca niti ni zaslužil.

KAZIPOT CEN

Spet spodbudna novica: tudi ta teden ni bilo večjih podražitev. Celo več! Še vedno namreč traja Emonin popust za posebno salamo in za Fructalov pomarančni sadni sirup. Ker so cene teh dveh artiklov kar precej nižje od običajnih, se ju gotovo izplača kupiti v večjih količinah. Poglejmo, v katero trgovino še se vam izplača odpraviti ta teden.

Olje je najcenejše v Mercatorju na Slovenčevi, kis pa v Blagovnici Bežigrad. Če se boste po sladkor odpravili v Delikateso na Dunajski, boste prihranili do 20 tolarjev, sol pa je v primerjavi z drugimi artikli še vedno dokaj poceni. To bo letos Slovincem prišlo zelo prav, saj si bo marsikatera družina morala pričarati morje kar doma v kadi. V Emoni na Hubadovi in Supermarketu se izplača kupiti špagete, pralni prašek pa v Mercatorju na Slovenčevi.

Toliko ta teden. Upava, da vaju bo najin kažipot pravilno usmeril in da ne boste izgubili tal pod nogami.

OBRATNA AMBULANTA

Prim. doc.
dr. Anton Prijatelj

Zakaj gredo ljudje k zdravniku

Vzrok je pravzaprav en sam, ali točneje, naj bi bil en sam. Bolezen. Pa ni. Danes sem odprl kartoteko zdravnika, ki dela v sosedni ambulanti. Našel sem lepo napisano. »Danes se je prišla spovedati!«

Ko sem bral, kaj so drugi napisali o bolniški odsotnosti, sem našel podatek, da je profesor naštel 36 vzrokov, zakaj ljudje pridejo k zdravniku in tam želijo, zahtevajo, prosijo, predlagajo bolezenski dopust. Ko pa sem brskal še naprej, sem našel kar 60 vzrokov.

Delavec in delo: spol, starost, izmensko delo, nočno delo, prehrana, prihajanje in odhajanje z dela, neprimerno stanovanje, dopusti in rekreacija, kulturne potrebe, uživanje alkohola, kajenje, utrujenost, premalo telesne aktivnosti, opravila doma, šušmarjenje, neustrezna razporeditev na delu, nezadovoljstvo v družini, konflikti na delovnem mestu, konflikti v družini, konflikti v družbi, nezadovoljstvo v družbi, slabi medsebojni odnosi, samoupravni odnosi, zdravstvena vzgojenost, pravice iz zakonov, spremenjeno zdravstveno stanje, premajhna pazljivost na delu, objestnost, nespoštovanje pravil in predpisov, obolelost družinskih članov, neurejeno varstvo svojcev, še posebej otrok, nezadovoljstvo na delovnem mestu, plača, podjetje, gospodarska panoga, narava dela, odgovornost na delu, stanje delovnih priprav, delovno okolje, neustrezna razporeditev delavcev, premalo ukrepov zdravstvenega in tehničnega varstva.

Vzroki v zdravstveni službi: dostopnost zdravstvene službe, učinkovitost zdravstvene službe, usposobljenost zdravstvene službe, nove metode zdravljenja, kriterij ocenjevanja delazmožnosti, število preventivnih pregledov, prepočasno uvajanje dispanzerske metode dela, neizoblikovana doktrina, fluktuacija zdravnikov, preobremenjenost zdravnikov, zdravnikovo slabo poznavanje delovnih pogojev, premajhna odvisnost dohodkov zdravstvene službe (ne zdravnikov) od dohodkov v materialni proizvodnji, čakanje na specialistične preglede, čakanje na invalidsko komisijo.

Dandanašnji pa lahko dodamo nekaj novih dejavnikov: likvidacija podjetij, delavci na čakanju, delavcem grozi odpust ali suspenz.

Kakor je vsaka razporeditev v tabelo nasilna, je tudi ta. Lahko bi vzroke drugače razporedili in jih razdelili v tri skupine: – delavec, – podjetje, zavod ali privatni delodajalec, – zdravstvena služba.

Posebej pa moram poudariti, da so zelo pomembni tudi pogoji dela. O njih velja še enkrat zapisati, da ima delovno okolje naslednje škodljivosti: fizikalne, kemične, biološke, psihološke, socialne in družbeno ekonomske.

Največkrat govorimo o fizikalnih in kemičnih škodljivostih na delovnem mestu, ki so:

- neprimerno toplotno okolje (temperatura, vlaga, gibanje zraka, toplotno sevanje),
- ropot ali hrup, – plini in pare, – neprimerna svetloba,
- prah, – vibracije, – radioaktivno sevanje.

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše:
Mag. Aleksej Cvetko

Uveljavljanje in uresničevanje pravic zavarovancev s preostalo delovno zmožnostjo

Pri uveljavljanju in uresničevanju pravic novi zakon ne predvideva bistvenih novosti. Zavarovanci svoje pravice še vedno uveljavljajo v zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, realizirajo pa jih v organizacijah ali pri delodajalcih.

Organizacije in delodajalci so dolžni svoje delovne invalide II. ali III. kategorije invalidnosti obdržati na delu in jih razporediti na drugo ustrezno delo, jim zagotoviti poklicno rehabilitacijo ter jim v sodelovanju s strokovnimi inštitucijami in zavodi najti delo, ki ga bodo opravljali po poklicni rehabilitaciji. Organizacije oziroma delodajalci so dolžni delovnemu invalidu II. ali III. kategorije invalidnosti v primeru, če zaradi narave dejavnosti, organizacije dela in glede na preostalo delovno zmožnost zavarovanca zanj pri njih ni dela, v sodelovanju z zavodom za zaposlovanje zagotoviti delo v drugi organizaciji ali pri drugem delodajalcu. Če je zavarovanec v delovnem razmerju pri organizaciji ali pri delodajalcu z manj kot petimi zaposlenimi ali če gre za delovnega invalida, ki mu je brez krivde prenehalo delovno razmerje na drugem ustreznem delu, na katero je bil razporejen, ali mu je bilo preskrbljeno po nastanku invalidnosti, mu zagotavlja poklicno rehabilitacijo ter mu najde delo po opravljeni poklicni rehabilitaciji zavod za zaposlovanje, nadomestilo plače za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo in nadomestilo plače za čas čakanja na zaposlitev oziroma razporeditev na drugo ustrezno delo oziroma na delo s skrajšanim delovnim časom pa mu zagotavlja zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Pogoj za priznanje teh pravic je, da se zavarovanec v roku 30 dni po dokončnosti sklepa o priznanju pravic, na podlagi preostale delovne zmožnosti, prijavi zavodu za zaposlovanje.

Vse pogoje in načine uresničevanja pravic uredijo organizacije s splošnimi akti ali kolektivno pogodbo. Zanimiva in za zavarovance koristna je določba, da se neposredno uporabljajo določbe zakona, če organizacija oziroma delodajalec s splošnim aktom ali pogodbo ne uredi načinov za zagotovitev varstva delovnih invalidov.

Sredstva, potrebna za izvajanje pravic iz invalidskega zavarovanja, se zagotavljajo iz različnih virov. Iz sredstev, ki se v ta namen zbirajo v zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, se zagotavljajo sredstva za izplačila vseh nadomestil zaradi manjših plač na drugem ustreznem delu, zaradi dela s skrajšanim delovnim časom, nadomestila plač za čas poklicne rehabilitacije, poleg tega pa še za stroške poklicne rehabilitacije. Sredstva, potrebna za nadomestila plač za čas čakanja na poklicno rehabilitacijo in za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu, za svoje delovne invalide zagotavljajo organizacije in delodajalci, zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pa jih zagotavlja za tiste delovne invalide, ki opravljajo samostojno delo, ki so zavarovani za posebne primere zavarovanja, in tiste, ki so zavarovani še po prenehanju obveznega zavarovanja.

ZNOVA AKTUALNO!!!

Bogdan Kavčič: Delavci in upravljanje podjetij

- Kaj je participacija
- Cilji participacije
- Vsebina in moč participacije
- Organizacijske oblike
- Prednosti in kritike
- Uspešnost podjetij v lasti zaposlenih
- Evropski modeli participacije
- Od samoupravljanja k soupravljanju
- Kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«

Cena: 250 SLT.

Knjiga je izšla v založbi ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, kamor lahko pošljete tudi naročila.

Telefoni: 061/321-255, 110-033, 311-956, 313-942

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, nepreklicno naročam(o) _____ izvod(ov) knjige DELAVCI IN UPRAVLJANJE PODJETIJ.

Naročeno pošljite na naslov: _____

Ulica, poštna številka, kraj: _____

Ime in priimek podpisnika: _____

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.
2. Kot individualni naročnik bom plačal po povzetju.

Datum: _____ Žig: _____ Podpis naročnika: _____

BLAGO/TRGOVINA	Maxi-market Lj.	Super-market Lj.	Nama Dunajska	Blagov. Bežigrad	Mercator Slovenč.	Emona Cigalet.	Delikatesa Dunajska	Emona Hubad.	Kašča Vojkova	Sončnica Maroltova	Fortis Vojkova	Forum Dunajska
OLJE – 1 l, steklenica Cekin-rastlinsko	127,80	–	141,40	138,80	126,60	127,80	141,40	–	–	136,40	–	126,80
KIS – 1 l, PVC Šampionka-vinski	126,00	131,10	–	122,50	–	131,10	–	131,10	–	–	–	–
SLADKOR – 1 kg TSO Ormož-kristal	89,70	89,70	90,00	89,70	74,80	89,70	70,00	89,70	76,00	75,50	74,80	90,00
SOL – 1 kg, morska Droga-mleta	44,70	44,70	51,00	55,90	44,90	50,60	–	44,70	45,00	49,40	45,00	44,90
MOKA – 1 kg Mlinotest-tip 500	35,80	35,80	35,80	35,80	53,90	–	–	35,80	–	36,60	–	–
SALAMA – 1 kg MIZ Emona-posebna	324,00	324,00	490,40	467,90	–	324,00	–	467,90	–	–	–	–
SADNI SIRUP – 1 l Fructal – pomaranča	156,20	148,80	224,70	187,10	214,10	148,80	–	148,80	–	–	–	198,90
MLEKO – 1 l, PVC LM-3,2%	40,50	40,40	–	40,40	40,40	40,40	40,40	40,40	40,40	40,50	40,40	–
ŠPAGETI – 0,5 kg Mlinotest – Ceres	88,20	64,30	92,60	–	–	–	66,80	64,30	–	–	–	–
PRALNI PRAŠEK Henkel-Persil	778,40	778,40	811,50	791,60	652,90	778,40	778,40	778,40	–	791,60	–	834,00

PROSTOVOLJNO LAJŠANJE STISK

V Sloveniji je ta hip že blizu 50.000 beguncev. Pri nas so dobili streho nad glavo, posteljo in hrano. A pri duši jim ni lahko. Ne le zaradi vojne v BiH, ampak tudi zato, ker se je težko prilagoditi drugačnemu načinu življenja. Posebno težko je mladim, ki se čutijo utesnjene med štiri zidove prenatrpanih zbirnih centrov. Zato postaja vse bolj pomembno delo z mladimi v zbirnih centrih, pri čemer se vse bolj uveljavlja prostovoljno delo.

V Ljubljani sodelujejo prostovoljci v glavnem prek Društva za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela. Prijavljenih je 150 prostovoljcev, za delo z begunci se jih je javilo 80, od tega samo v zadnjem mesecu okrog 50. Najmočnejša skupina 31 prostovoljcev deluje na Roški, ki je največji zbirni center v Ljubljani. Gre za ljudi najrazličnejših poklicev, dijakov, študentov, profesorjev, upokojenec, brezposelnih, ki so pripravljene brezplačno pomagati pri delu z begunci. Brezplačno so pripravljene pomagati tudi strokovnjaki svetovalnega centra v Ljubljani, ki čakajo, kdaj bodo lahko ponudili svoje znanje pri delu z ljudmi. Le poiskati jim je treba ustrezno delo.

»Vsakdo, ki je pripravljen poprijeti za delo, je lahko koristen,« pravi Gorana Flaker, predsednica društva, ki je sicer zaposlena kot socialna delavka na centru za socialno delo v Šiški. »Meni osebno prinaša to delo veliko notranje zadovoljstvo, drugače se ga ne bi lotila. Prispevaš lahko toliko, kot si sam pripravljen dati. Pridobiš lahko toliko, kot si sam želiš pridobiti.«

Velika odzivnost ljudi

Prisostvovali smo prvemu sestanku skupine novih pro-

stovoljcev, ki je ponavadi vsak torek ob enih popoldne na Linhartovi 13, v prostorih bežigradske občine. Prišlo jih je osem, sedem žensk in en moški, različnih poklicev, čeprav je bilo po radiu obvestilo, da potrebujejo predvsem učitelje

za šolo. Prva upokojenka je razlagala, da je pripravljena z begunci izdelovati mehke igrače za njihove otroke, če le tovarne ali kdorsibodi že prikrbi kakšno odpadno blago.

Iz torbe privleče nekaj primerkov enostavnih, a ličnih igračk, ki jih ni težko sešiti.

Sama jih je izdelala s svojima vnukinjama. Mlajša ženska, ki je prišla celo iz Kranja, je pripravljena organizirati vrtec za

otroke, stare okrog pet let. Je sicer zaposlena v Iskri, a je zdaj na čakanju. Srednješolka, ki pravkar končuje gimnazijo, bi rada karkoli pomagala pri delu z mladimi. Peljala bi jih ogledat Ljubljano, drugič na ljubljanski grad ali kaj podobnega. A slišali smo, da so takšni izleti zaenkrat še prepovedani, ker je beguncev veliko in prihajajo še vedno novi. Moški, vodovodni inštalater, bi rad v zbirnih centrih poprijel za vsakršno delo, pravi, da se

spozna na vsa dela. Dve profesorici sta pripravljene zastopati poučevati, upokojena računovodkinja bi rada nadaljevala z organizacijo ročnih del med ženskami, saj ima že prakso s hrvaškimi begunkami. Delovne organizacije prosijo, naj pošljejo potrebščine za ročna dela. Iz vseh navzočih veje nekakšen zanos, pripravljenost pomagati drugim. Upajmo le, da jih bodo znali vključiti v delo.

Društvo za razvijanje preventivnega in prostovoljnega dela praznuje te dni prvo obletnico svojega delovanja. Razvilo se je iz projekta Mladinske delavnice, v katerega je bilo vključenih 90 prostovoljcev iz vrst študentov in strokovnih delavcev. To je projekt preventivnega dela z mladimi iz sedmih in osmih razredov osnovne šole. Zdaj imajo v načrtu projekt za delo z brezposelnimi, ki naj bi začel jeseni. Trenutno se največ ukvarjajo s prostovoljnim delom z begunci. Ker bi radi svoje delo razširili na druge zbirne centre po Sloveniji, iščejo ljudi, ki bi jim pomagali pri iskanju sponzorjev. Tudi za prostovoljno delo je treba namreč imeti določeno materialno osnovo. Naslov društva: Linhartova 13, Ljubljana, soba 316, telefon 129-141, int. 356, od 9.-13. ure.

Tečaji slovenščine, igralski krožek

Okvirni projekt za prostovoljno delo z begunci je izdelala Gorana Flaker, predsednica društva. Cilji prostovoljnega dela v zbirnih centrih so predvsem ustvarjati razmere za znosnejše življenje beguncev, nuditi pomoč osebu zbirnih centrov pri organizacijskih delih in potrebnih akcijah kakor tudi posameznikom, organizirati razne dejavnosti znotraj centra, zbirati material za ročna dela, krožke itd.

Gre za pomoč pri akcijah čiščenja in urejanja okolja, ustanavljanja vrtec, šol. Zdaj poizkušajo uvesti zasilno šolo za višje in nižje razrede osnovne šole. Organizirajo krožke risanja, ročna dela, šport, ples, razne igre za otroke, jezikovne krožke. Stekel bo krožek za slovenščino, igralka bo v zbirnem centru v Trnovem organizirala igrice z begunci. Vprašanje je le, katere dejavnosti bodo tudi v resnici zaživele, koliko so begunci pripravljene sodelovati. Sicer pa je prijavljenih veliko prostovoljcev, ki so delali že s hrvaškimi begunci. Vključeni so predvsem študentje s pedagoške fakultete in iz višje šole za socialno delavce. Dobili smo vtis, da je ta hip ponudba prostovoljcev večja, kot pa je povpraševanje po njih, vsaj kar se Ljubljane tiče. Drugod po Sloveniji pa prostovoljno delo še ni v takšnem zamahu.

Zdaj skušajo uresničiti zamisel, da bi skupina prostovoljcev hodila pomagat beguncem na Bloke in z njimi razvijala razne oblike dejavnosti, saj Bloke nimajo zaledja.

Ce je med ljudmi takšno zanimanje za prostovoljno delo, če hočejo pomagati ljudem v stiski, bi jim morali to tudi omogočiti. To je ena izmed poti, kako ublažiti številna nerešena vprašanja, ki jih prinašajo begunci.

Marija Frančeskin
Sliki: Sašo Bernardi

ŽIVETI IN UPATI

V novem stanovanjskem naselju je blok. V četrtem nadstropju je stanovanje. Stanovanje ima 28 kvadratnih metrov. To je majhen hodniček, soba, kuhinjska niša, balkon. Očesu se ponuja prekrasen razgled - zelenica pred blokom, nato Pekerska gorca, v ozadju lok Kozjaka. Po dežju je vse umito, zeleno, krasno. To je navzven.

A živeti je potrebno v garsonjeri. V sobi ali sobici, je kuhinjska miza, trosed in dvosed, ena omara. To je vse, kar je moč spraviti v sobo. Si predstavljate spanje v tem prostoru?

Vse postane velika, neudobna, nezdrava postelja. Brez intimnosti. In v tem stanovanju živi štiričlanska družina Mire D.

Pred osmimi leti sta zakonca z že obema otrokoma dobila to garsonjero. Bila sta podnajemnika in nista imela možnosti izbire. Ona je čistilka, on je bil veliko na terenskem delu. Nekako je šlo. Živeli so in upali, da bo bolje. A otroka sta rasla: žal je vse poslabšala še bolezen in prizadetost otrok. Deklica je stara 11 let in obiskuje šolo s prilagojenim programom, deček je star 9 let in je prav tako vključen v to šolo. Otroka bi potrebovala več nege in prostora.

Tudi stanovanjska stiska je storila svoje pri oblikovanju odnosov v družini. Črepinje nekih razbitih sanj se zrcalijo v Mirinih očeh, ko tako preprosto in vdano, kot da se pogovarjava o preveč grenki kavi, pravi, da sta se z možem razšla, tudi uradno razvezala, a on še vedno prihaja. Nima kam iti, niti ne zasluži dovolj, da bi si poiskal drugo stanovanje. Ne

Pri oglaših v časopisu je pač tako, da tisti, ki ponudi večje stanovanje, pričakuje nagrado. Denarja za to pa ni, komaj ga je dovolj za preživetje. Starejši ljudje se bojijo okvare dvigala.

Konec leta je Mira vložila prošnjo za drugo najemno stanovanje, vendar so ji iz ustrezne službe odgovorili, da ker republiški upravni organ, pristojen za stanovanjske zadeve, še ni izdelal kriterijev za oddajo oz. najem socialnih stanovanj, pristojni upravni organ nima podlage za izdajo sklepa o dodelitvi socialnega stanovanja v najem. Zato vlogi trenutno ni moč ugoditi.

Ste razumeli?

Stanovanjski zakon je začel veljati oktobra lani. Po taistem zakonu bi predstojnik republiškega upravnega organa, pristojnega za stanovanjske zadeve, moral predpisati podzakonske akte v treh mesecih po uveljavitvi stanovanjskega zakona.

Zdaj teče že šesti mesec od uveljavitve stanovanjskega zakona, podzakonskih aktov pa še vedno ni.

Kaj storiti? Kaj lahko posameznik stori sam? Kaj več ali kaj manj bi lahko storila Mira ali njen mož?

Ali res kaže le živeti in upati? Na kaj? V kaj?

Marija Erakovic

VEČ V UPOKOJENSKI ŽEP

Po najnovjših podatkih je v Sloveniji že 439 tisoč upokojencev. Med njimi je kar 58 tisoč takšnih, ki imajo tako nizke pokojnine, da morajo prejemati varstveni dodatek. Takšen dodatek dobivajo upokojenci z nepopolno pokojninsko dobo, ki so socialno ogroženi. Največ takšnih upokojencev je med uveljavljenimi družinske pokojnine, in sicer 23 tisoč, sledijo invalidski upokojenci, med katerimi jih prejemata varstveni dodatek 18 tisoč, med starostnimi upokojenci pa ima to pravico okrog 16 tisoč upravičencev. Tako je najnižja možna pokojnina za 15 let pokojninske dobe z varstvenim dodatkom vred dosegla v marcu za upokojenca 8.527, za upokojenko pa 9.380 tolarjev.

Najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo pa je v marcu letos s poračunom vred znašala 11.151 tolarjev, kar je komaj dva tisočaka več kot v prejšnjem primeru, če

upoštevamo, da je moral nekdo za ta denar trdo delati 35, prvi pa komaj 15 let. Sicer pa je povprečni znesek starostne pokojnine skupaj s poračunom uskladitve znašal v marcu 16.035 tolarjev, invalidske pokojnine 13.249 tolarjev, družinske pokojnine 11.431 tolarjev, povprečje vseh pokojnin pa je bilo 14.548 tolarjev.

Z novim zakonom, ki je začel veljati prvega aprila letos, se je gmotni položaj upokojencev izboljšal, ker je vzpostavljen sistem avtomatičnega usklajevanja pokojnin glede na mesečni rast povprečne plače na zaposlenega v republiki. Ob vsaki uskladitvi dobi upokojenec v žep tudi poračun za pretekla dva meseca. Tako bodo upokojenci že ob koncu maja dobili za 19 odstotkov višje zneske pokojnin in denarnih dajatev v primerjavi s prejšnjim mesecem. Ker velja poračun od prvega marca, bodo dobili še razliko

za nazaj. Hkrati pa bodo dobili izplačan enkratni letni znesek za rekreacijo. Tisti upokojenci, ki dobivajo pokojnino enako ali nižjo od zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, bodo prejeli 5.386 tolarjev, vsi ostali pa 3.605 tolarjev.

Medtem ko si večina upokojencev mane roke zaradi majskega povečanja pokojnin, pa med njimi narašča zaskrbljenost zaradi nove zdravstvene zakonodaje. Ko bo novi zdravstveni zakon začel v celoti veljati, se bo raven pravic iz obveznega zavarovanja bistveno znižala, upokojenci pa se bodo morali tako kot drugi zavarovanci za večino zdravstvenih storitev dodatno zavarovati ali pa jih odplačati v višini od 5 do 30 odstotkov cene. Računajo, da se večina upokojencev ne bo mogla vključiti v prostovoljno zavarovanje in da bo prizadetih okrog 600 tisoč ljudi, če računamo še na njihove družinske člane. Zato upokojenske organizacije predlagajo, naj bi Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije z zdravstveno zavarovalnico sklenila pogodbo še za kolektivno prostovoljno zavarovanje vseh upokojencev, razen vojaških in civilnih invalidov vojne, ki imajo že tako in tako zagotovljeno polno zdravstveno varstvo.

Ce SPIZ finančno tega ne bi zmogla, naj bi sama finančno pokrila vsaj prostovoljno zavarovanje upokojencev z varstvenim dodatkom, drugim pa ta prispevek odtegovala od plače.

KRIČEČ PRIMER

prepirata se, drug mimo drugega živita. Drugače ne bi bilo moč živeti.

Mira je še mlada. A življenje ji je naložilo veliko bremen. Kar občudujem jo, da vse zmore. Naseje se. A jaz ne vem, koliko solz je zjokala, koliko krutih resnic je spoznala. Ve, da njena deklica nikoli ne bo povsem samostojna, da jo bo morala bolj ali manj voditi skozi življenje, dajati, se razdajati, se odrekati. Kdo ve, ali se bo njena deklica kdaj razveselila sončnega žarka v luži na asfaltu? Ali smo mi kaj bolj srečni?

Kdo ve, kako bi se pletlo življenje teh ljudi, življenje te družine, če bi imeli vsaj normalne bivalne pogoje. Morda bi družina ostala skupaj in bi del velikih bremen za vzgojo in prihodnost otrok nosil tudi oče.

Veliko so si prizadevali, da bi stanovanje zamenjali za večje. Imajo številna priporočila in zdravniška spričevala. V svojih prizadevanjih niso uspeli.

MATERINSKI

DOM

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete na žiro račun ZPMS, Miklošičeva 16, Ljubljana, štev. 50101-678-45223 s pripisom "za materinski dom".

Hvala!
Odbor za materinski dom pri reviji Otrok in družina, Miklošičeva 16, Ljubljana, Tel.: (061) 311-658

Pokrovitelji: Janez Hacin, Državna založba Slovenije d.d., Cankarjev dom, Simotisk-Papirus in vsi, ki se nam boste še pridružili!

V Ljubljani je potekal 17. kongres ICSID – Mednarodnega sveta združenj industrijskih oblikovalcev – Vrsta prireditev in razstav

Na križišču

Minuli teden je v Ljubljani potekal v znamenju največjega letošnjega svetovnega dogodka na področju industrijskega oblikovanja – 17. kongres ICSID Ljubljana 92 – Mednarodnega sveta združenj industrijskih oblikovalcev. Ob kongresu so pripravili vrsto spremljevalnih prireditev, tako da je bilo slovensko glavno mesto, skupaj s še osmimi slovenskimi kraji – kljub skromnemu zunanemu blišču – resnično svetovno oblikovalsko središče.

Osrednje geslo kongresa, na katerem je sodelovalo več kot 400 udeležencev iz vsega sveta, več kot 130 pa je bilo aktivnih udeležencev – govornikov, moderatorjev in panelistov – je bilo »na križišču«, kar naj bi ponazarjalo politični, ekonomski in geografski položaj Slovenije, ki se na stičišču različnih kultur, na križišču med severom in jugom, med vzhodom in zahodom, uveljavlja kot sodobna in v svet odprta država.

Ljubljanski kongres ni bil le osamljeno dejanje oblikovalske stroke, ampak skupen načrt stroke, go-

spodarstva in politike za doseg dolgoročnega načrta, da bi oblikovanje vrednotilo kot nepogrešljiv element razvoja novih proizvodov in uspešnejši trg, pa tudi kot posrednika regionalne kulture v mednarodni prostor. V dolgoročnem razvoju slovenskega oblikovanja so zastavljeni štirje strateški cilji – industrijsko oblikovanje mora postati del strategije tehnološkega razvoja slovenskega gospodarstva, mora pomeniti dodano vrednost proizvodom, prispevati mora k izboljšanju pogojev bivanja in okolja ter postati sredstvo za prehod v višji cenovni razred.

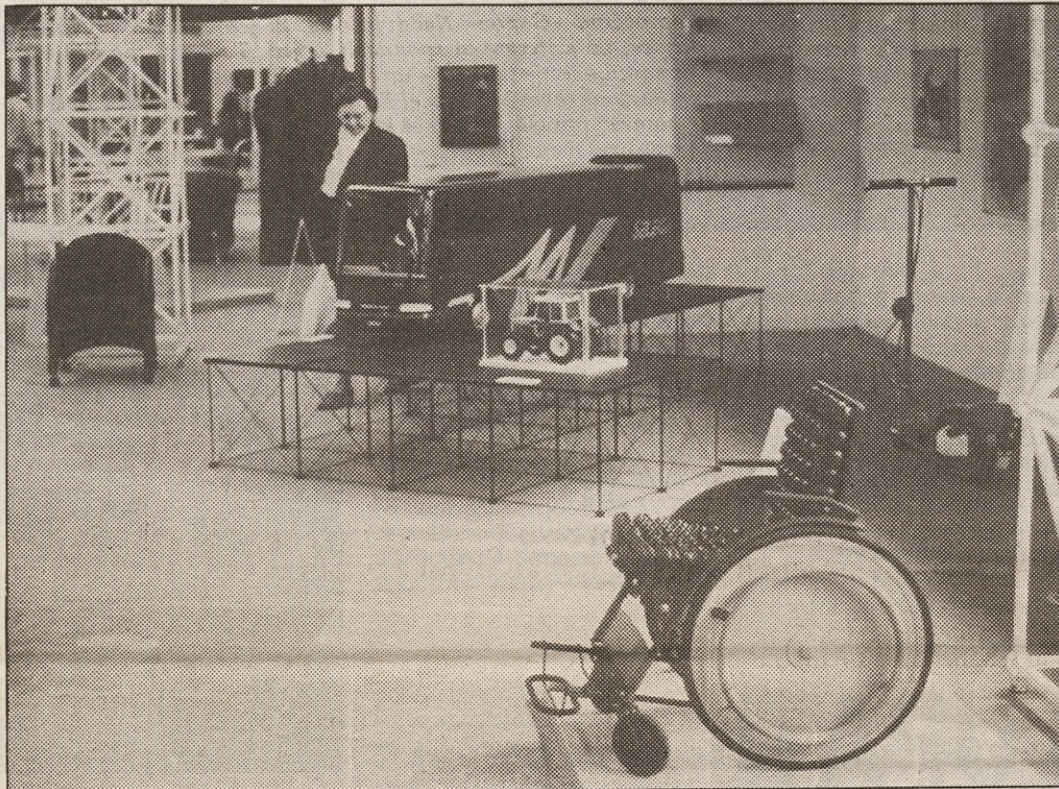
Kongres je bil za Slovenijo gotovo dogodek prestižnega pomena, njegov mobilizacijski in motivacijski vpliv na slovensko gospodarstvo pa bomo morali šele izrabiti.

Kongresni in obkongresni utrip skušamo predstaviti s fotoaparatom, kakor ga je ujel sodelavec Sašo Barnardi.

I. Ž.

Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije

Dejstvo je, da je bila Slovenija v okolju nekdanje Jugoslavije gospodarsko najuspešnejša republika tudi zaradi tega, ker smo lahko svoje izdelke in storitve prodajali na razmeroma manj zahtevnem, nekonkurenčnem in neselektivnem domačem trgu. To si kaže čimprej priznati. Z vsem, kar se je zgodilo v zadnjem letu dni, smo se zdaj znašli na trgu, ki ni ne domač in ne tuj, je globalen, mednarodni trg, zahteven in kompetitiven. Velja se spriznati z dejstvom, da je na tem trgu možno zmagovati in si ustvarjati blaginjo le z visoko kvalitativnimi, inovativnimi izdelki z vseliko dodano vrednosti. Takšni izdelki, ki rešujejo probleme sodobnih, zahtevnih svetovnih potrošnikov, so v znatni meri tudi rezultat dela industrijskih oblikovalcev. Pot v gospodarski preporod in blaginjo ne vodi preko nekritičnega posnemanja tržno uspešnih izdelkov drugih, preko kopij, ki se krojijo po obiskih na svetovnih sejnih. V razvojnih ekipah slovenskih podjetij je zdaj nujen prostor za industrijske oblikovalce, tiste, ki jih k sreči imamo doma pri nas v Sloveniji, brez vsakih kompleksov in ambiciozno, pa tudi za najuspešnejše industrijske oblikovalce iz tujine, če bodo le pripravljeni sodelovati. Spremembe v funkciji in obliki izdelkov, ki so po meri razvijenih in zahtevnih potrošnikov po svetu, so lastne ustvarjanju industrijskega oblikovalca. Njegovo delo prinaša dodano vrednost, psihološko pozicijo izdelkom, ki tako dobijo konkurenčno prednost na trgu.

Antti Nurmesniemi, predsednik svetovne organizacije industrijskih oblikovalcev ICSID

Zgodovina preteklosti se spreminja v zgodovino prihodnosti in oblikovalci sodelujemo pri oblikovanju slednje. Organizatorji so pripravili kratek, vendar izjemno učinkovit slogan kongresa – na križišču. Redko sta dve besedi tako dobro opisali današnje razmere.

ICSID usmerja svoje delo in žanje svoje uspehe z razvijanjem industrijske kulture. To je delo, ki presega vse državne meje in vsa politična prepričanja. Kljub temu pa upošteva regionalne značilnosti, tradicijo in je odsev kulture.

Industrijsko tehnologijo uporabljamo kot svoje sredstvo, vendar je naš cilj ustvariti harmonijo med človekom, njegovimi izdelki in okoljem. Dobro se zavedamo, da je tako harmonijo težko doseči. Toda, kar je zapleteno, nas hkrati tudi nagrajuje.

Po tradiciji je oblikovanje vedno sledilo razvoju tehnologij. Zdaj je čas, da se osredotočimo na razvoj okolju prijaznejših visokih tehnologij. Oblikovalci smo pripravljene sodelovati pri tej evoluciji. Vedno bomo potrebovali visoko tehnologijo, vendar ne smemo pozabiti na dialog med vsemi vrstami tehnologij. Take razmere so zelo značilne za naš zanimivi in razburljivi čas.

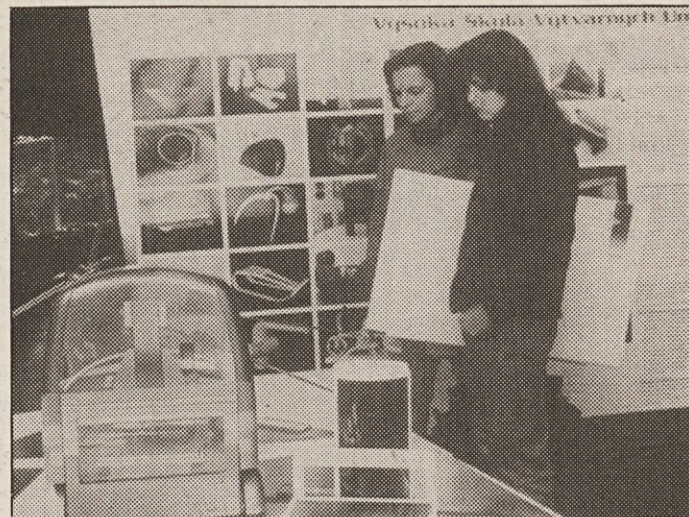
Saša Mächtig, predsednik upravnega odbora združene organizacije 17. kongresa ICSID

Ko smo iskali duhovna izhodišča za enega prihodnjih svetovnih kongresov pri nas, smo se zavedeli prostora, v katerem živimo in ga – ker se na njem stikajo slovenska, latinska in germanska kultura in puščajo svoje sledi v duhovnem in materialnem življenju – imenovali »na križišču«.

Prihajajoči 17. kongres industrijskega oblikovanja ICSID Ljubljana 92 je nov znak vitalnosti svetovne organizacije industrijskih oblikovalcev. Mnoge dežele so že gostile kongres ICSID in mnoge bodo še imele to čast v prihodnosti. Dolžnost naše skupne mednarodne organizacije je zagotavljanje kontinuitete razprave in izmenjave na kongresih.

Poklic industrijskih oblikovalcev je dosegel svojo zrelost. Sto dinamičnih let hibridu podobnega poklica je dovolj, da ima dejavnost, ki daje življenje uporabni obliki, že svojo zgodovino, teorijo in prakso; svojo vzgojo in komunikacijo, na sebi lasten način sodeluje in rešuje probleme ter se sooča z izzivi jutrišnjega dne.

V industrijski proizvodnji, ki to zemljo ogroža, oblikovalci ne moremo zanikati svoje soodgovornosti.

Josip Škoberne, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije

Ker se zavedamo povezanosti in soodvisnosti proizvodnje, marketinga in dizajna ter dejstva, da je industrijsko oblikovanje pomemben dejavnik tako kakovosti proizvoda kot sredstva strateškega marketinga, bi želel, da postane industrijsko oblikovanje tudi način razmišljanja v naših podjetjih in osnova pri opredeljevanju in uresničevanju njihovih ciljev. Prav zaradi tega je GZS eden od aktivnih organizatorjev in sofinancerjev kongresa ICSID, in upamo, da bo to priložnost in sredstvo za spodbudo pozitivnih premikov pri razvoju stroke in krepitevi njene vloge v omenjenem procesnem trikotniku. Prepričan sem, da bodo tudi kongresni slogani (svet sprememb, z dizajnom v višji kakovostni in cenovni razred, na križišču) kažipot slovenskemu gospodarstvu pri zastavljanju in uresničevanju moderne makro in mikro razvojne strategije, vpete v sodobne trende globalne ekonomije.

Preberite ta teden v slovenskem tedniku

NOVA DOBA

- BOMBE ZA LJUBLJANO, MARIBOR IN CELJE
- MINISTROV KOT LISTJA IN TRAVE
- Z LETALOM V POHORSKE SMREKE
- ZLATO SE SVETI V LJUBLJANI
- MOŠKI BREZ PLEŠ
- RADGONSKA PENINA ODVISNA OD DENACIONALIZACIJE

DE časopis slovenskih delavcev

- Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942.
- DE – časopis slovenskih delavcev, je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije
- Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
- Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
- Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
- Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
- Časopis urejajo: Andrej Agnič (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeškin (Življenjska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Robert Peklaj (novinar), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
- Naročnina: 321-255
- Posamezna številka DE stane 70 tolarjev
- Žiro račun: 50101-603-46834
- Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana
- Časopisni svet: Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

»Sporni« kadrovske razredi v kočevski OPREMI

PLES KARDELJANSKIH STRIPTIZET

Hajka kardeljansko indoktriniranih (zmedenih?!) glav proti kočevski OPREMI in njenemu predsedniku Božidarju Zajcu ne pojenjuje. Ugotovitev temelji na članku Jelene Gačeše v Delu, v katerem avtorica obravnava kadrovske razrede v OPREMI, ki imajo pri tajni letni verifikaciji predsednika različno število glasov, od enega do devet. Prav ali narobe? Novinarica Dela se glede tega sprašuje o pravičnosti, kar je zelo indikativno. Preden pa odgovorimo na zastavljeno vprašanje, povejmo, da smo namig za pisanje o tej temi pred časom dobili tudi v našem uredništvu. Povsem verjetno iz istega vira, ki je J. G. služil za njen članek. Za pisanje se nismo odločili, ker smo ocenili, da ima omenjeni namig zelo prozaično tendenco: dodati nov prispevek k javnemu diskreditiranju Božidarja Zajca, ki naj bi implicite vplival na sodišče združenega dela, kjer teče spor med gladovno stavkajočim Francem Mihičem in OPREMO. Stvar nam je zasmrdela še zlasti zato, ker smo pobudo za pisanje dobili od stranke, ki je na določen način udeležena v tem sodnem sporu in ki se najbrž prav zato sama ni hotela javno izpostavljati. Kar torej ni uspelo pri nas, je uspelo na Delu!

V bistvu pa gre v tej igri za nadaljevanje afere, ki jo je v svojem novorevolucionarnem sindikalno »pluralizacijskem« pohodu povzročil šef Neodvisnosti France Tomšič, kar je javnosti bolj ali manj znano. In zakaj gre v konkretnem primeru?

(Ne)znani vir v članku. J. G. motijo kadrovske razrede, ki imajo pri tajni letni verifikaciji predsednika OPREME različno število glasov. Po njenem mnenju naj bi bila stvar v nasprotju z obstoječo zakonodajo in z zakoni, ki po našem mnenju nimajo nobene zveze z obravnavanim primerom. Kajpak v tej zvezi nikogar ne zanima, da gre za zakonodajo sistema, ki je vsaj v Sloveniji že zdavnaj mrtev. Prav tako novodobnim »demokratičnim« alkimistom nikakor ni jasno, da se še dandanašnji na vse pretege tolčejo za »delavske pravice« in »demokratične svoboščine«, ki so pripeljale do

popolnega poloma tako imenovanega združenega dela. Očitno jih to niti ne zanima. Če bi jih to namreč zanimalo, bi se morali najprej vprašati, kaj je bilo tisto, kar je Zajca sililo k oblikovanju spornih kadrovske razredov. Res samo zato, da ga ne bi mogli spodnesti delavci v najnižjih kadrovskih razredih? Dopuslimo tudi to možnost. Toda kako potem razložiti molk sindikalistov? J. G. ga tolmači s tremi razlogi: »Ker je firma poslovno zelo uspešna in so delavci zadovoljni s plačami; ker se predsednik izmika pogovoru; ker so delavci ustrahovani.« In smo tam, pri bistvu stvari namreč. Vprašati se je treba, zakaj je Zajc iz propadle delovne organizacije ustvaril »poslovno zelo uspešno firmo«? Zato, ker se je izmikal pogovoru s sindikalisti in ker je ustrahoval delavce? Idiotizem!!! Toda edino taka bi bila rezultanta logičnega spraševanja. In ker o tem pač ni moč dvomiti, se akterji hajke proti Zajcu o teh stvareh sploh ne sprašujejo. Sprašujejo pa se o pravičnosti. Njihovo načelo »en človek en glas« jih zanima izključno iz enega razloga, ki ga J. G. zelo perfidno razloži skozi usta »ustrahovanih« anonimnih članov sindikata Neodvisnosti: »... Ob načinu, na kakršen se odloča o zaupnici direktorju, tudi ne vedo, kako sploh priti do 'ključa' za njegovo zamejnjo.«

Tu se nam ob vsej perfidnosti kar sama po sebi razgali sveta preproščina »članov« Neodvisnosti, ki jih zanima predvsem »ključ«, po katerem bi spodnesli Zajca. To pa ni nič drugega kot nadaljevanje politične igre »kdo bo koga«, ki jo je v svojem revolucionarnem besu začel France Tomšič. Pameten človek bi se namreč vprašal, zakaj bi koga sploh zanimal »ključ« zamejnave direktorja, ki vodi »poslovno uspešno firmo« in v kateri so »delavci zadovoljni s plačami«. Na tej točki analize se seveda v vsej luči pokaže mizerija neke domnevne pluralizacije sindikatov, o kateri je bilo že dovolj besed.

In zdaj še nekaj za pomiritev revolucionarnih strasti. Božidar Zajc je hvala bogu pravočasno zaznal, da s samoupravno

socialistično strukturiranostjo poslovnega subjekta (propadajoče OPREME) nima kaj iskati s sanacijo podjetja na tržnem prepihu. Ker je v rahlo drugačnih knjigah, kot so jih brali njegovi novopečeni demokratični preganjalci, prebrali, in tudi na podlagi lastnih bogatih izkušenj spoznal, da je vsaka produkcija hierarhično pogojena s pristojnostmi in odgovornostjo, se je pač spomnil kadrovske razredov. Ti niso nič drugega kot simulacija upravljanja kapitalističnih družb in zelo slab surrogat za manjkajoče lastnike podjetja. In glej čudo: stvar celo (uspešno) funkcionira, in to celo brez tako imenovanih »Marija k sebi consulting« podjetij, najrazličnejših »by pass« prijemov in drugih pogruntavščin nekdanjih socialističnih managerjev, ki so poskrbeli predvsem za svoje riti, delavce pa spravili v kategorijo ekonomskih in tehnoloških presežkov. Zanimivo, da si med več kot 5000 obravnavanimi primeri nihče od njih ni zaslužil, da bi bil v poročilu o delu družbenega pravobranilstva samoupravljanja v lanskem letu konkretno imenovan. In nasprotno: edini, ki se je v tem poročilu lahko konkretno prepoznal, je bil Božidar Zajc, direktor »poslovno zelo uspešne firme«, v kateri »so delavci zadovoljni s plačami« in v kateri niso poznali list presežkov delavcev niti v času njegovega prisilnega upraviteljstva. To pa je več kot nazoren dokaz, da v tej družbi (pre)množe, tudi odločilne dejavnike v gospodarstvu zanima predvsem oblast in ne gospodarska uspešnost podjetij. Prav na tej točki so se naravnost idealno spajdašili novodobni revolucionarji tipa France Tomšič, Rajko Pirnat, Lojze Peterle in comp. ter zagrizeni čuvarji družbene lastnine in delavskega samoupravljanja, ki bi si radi v novonastalih okoliščinah spet priborili svoj prostor pod soncem. Prav idealno kombinacijo pa dobimo, če se takšnih porok udeležujejo še zbegane novinarske duše in se tako nevede pridružujejo recidivnemu plesu kardeljanskih striptizet, ki so sicer menjale oblačila, plešejo pa po starih notah.

Ivo Kuljaž

PUNT ZA STARO PRAVDO

Ko so kmetje na Tolminskem in Gorenjskem uvideli, da jim bo pripadla le tretjina odvzetih gozdov, največ pa naj bi dobila Cerkev, veleposestniki in grofje, je med njimi zavrelo

Da bo zakon o denacionalizaciji povzročal hude razprtije med Slovenci, smo v DE že zdavnaj napovedali. Zdaj so tu! Po sprejetju zakona o denacionalizaciji smo se pravzaprav šele začeli zavedati, da bo z vračanjem premoženja nekdanjim lastnikom in njihovim zemljiščem, in to v naravi, izjemno veliko težav. Pri vračanju zemljišč in gozdov bodo krajši konec zanesljivo potegnili tudi kmetje. Tisti torej, v imenu katerih so svoje ozke politične interese v parlamentu glasno zastopali vodilni možje kmečke, zdaj že preimenovane Slovenske ljudske stranke. Če bo zakon o denacionalizaciji ostal tak, kakršen je, in bo uresničen brez popravkov, bo namreč le 30 odstotkov družbenih gozdov – s katerimi so (do sprejetja moratorija na sečnjo v gozdovih, kar naj bi bilo v interesu nekdanjih razlaščenecv) gospodarila gozdna gospodarstva – prešlo v roke kmetov. Tistim, ki so jim gozdove odvzeli v kazenskih postopkih. Vse drugo gozdno gospodarstvo je bilo odvzeto (in naj bi bilo, kajpak, tudi vrnjeno) cerkvenim oblastem, trgovcem, veleposestnikom, grofom oziroma njihovim dedičem.

Čeprav zakon o denacionalizaciji ne velja niti pol leta in imajo nekdanji lastniki nacionaliziranega, zaplenjenega ali kako drugače odvzetega premoženja še približno leto dni časa za vložitev zahtevkov, pa se že pojavlja dvoje težej za spremembo zakona. Nekateri se zavzemajo, da bi zožili krog denacionalizacijskih upravičencev (in izločili Cerkev), drugi za to, da bi ga še razširili – na nekdanje agrarne oz. srenjske skupnosti in na društva in da bi ga v nekaterih delih tudi popravili. Na vprašanje, zakaj zakon vsebuje prav takšne rešitve in ne »drugačnih«, zakaj je med upravičenci Cerkev edina »pravna oseba«, zakaj pa, denimo, med njimi ni agrarnih skupnosti in nekdanjih lastnikov vasi, je mogoče odgovoriti le tako, kot je poslanec že

pri sprejemanju zakona odgovarjal bivši minister za pravosodje in upravo, dr. Rajko Pirnat, češ – zakon je slab kompromis med političnimi strankami. Ni pa jih opozoril, kar bi bil tudi dolžan storiti; zakon nas z vračanjem premoženja slovenski Cerkvi potiska na rep sodobnih gospodarskih procesov v Evropi!

Na Dovjem in Tolminskem je zavrelo

Proti »vračanju« gozdov slovenski Cerkvi se ne upira le zdrava pamet; puntajo se tudi kmetje. Na Dovjem so se pred dnevi zbrali predstavniki vseh nekdanjih agrarnih (srenjskih) skupnosti iz jeseniške in radovljiške občine, nekaj pa jih je prišlo tudi iz tržiške in škofjeloške in so (oblast) vprašali: »Če bodo grofje in

Cerkev po zakonu o denacionalizaciji dobili nazaj svoje premoženje, le zakaj ga ne bi tudi nekdanji lastniki vasi oz. lastniki nekdanjih agrarnih skupnosti!?

Njihova zahteva je še kako utemeljena!

Ko so pred približno sto petimi leti razpustili freisinško gospodarstvo, so na Dovjem zemljo razdelili tamkajšnjim prebivalcem, ki pa so se odločili, da jo del pustijo v skupnem gospodarjenju oz. v srenji. Agrarna skupnost, v kateri je bilo 134 prebivalcev Dovjega in Mojstrane, je imela 57.000 hektarjev zemlje, od tega največ pušče, skalnatih predelov, gozdov in pašnikov, pa tudi svoje lovišče, ki ga je dajala v desetletni najem najboljšemu ponudniku. Skupnost je z denarjem od skupne zemlje urejala pašnike, zgradila vodovod na Dovjem, hlev na Rožci in Mojstranski planini, popravljala gozdne poti itd. Po drugi svetovni vojni, natančneje 1948 leta, je jeseniški ljudski odbor, na podlagi zakona o agrarnih skup-

nostih, vse premično in nepremično premoženje agrarne skupnosti podržavil in ga dal občini Jesenice, blejskemu gozdnemu gospodarstvu in kmetijski zadrugi Dovje, ki pa se je kasneje trikrat reorganizirala in končno pristala »v naročju« KŽK-jeve oz. Mercatorjeve Temeljne organizacije kooperantov Radovljica. Pod njenim okriljem deluje tudi pašna skupnost Dovje-Mojstrana, ki upravlja del nekdanjih srenjskih zemljišč.

Tudi na Tolminskem so se že organizirali in ustanovili zvezo razlaščenih vasi. Zdaj se jim torej pridružujejo tudi Gorenjci, ki spoznavajo, da posamično ne bodo veliko dosegli, temveč le s skupnimi, združenimi močmi.

Ali s pomočjo pravnik ali skupščine?

Vendar – puntanje je eno, demokratska pot pri uresničevanju interesov in zahtev ljudi pa nekaj povsem drugega. Zakon o denacionalizaciji le v enem členu omenja srenjske oz. agrarne skupnosti in ni povsem jasen v tem, ali omogoča vračanje srenjske zemlje nekdanjim lastnikom ali ne. Bodo gorenjski in tolminski kmetje lahko prišli do pravice po zakoniti poti – ali bodo morali podpisovati

peticijo skupščini za spremembo zakona (k čemur so prisiljeni delavci sedanjih gozdnih gospodarstev, ki se jim sicer obeta cesta)? Za uresničitev svoje »stare pravde« imajo za zdaj kmetje več možnosti kot delavci. Zakon o denacionalizaciji res določa, da so upravičenci le posamezniki in Cerkev, vendar je tudi zahtevke za vračilo srenjske zemlje mogoče obravnavati kot zahtevke večjega števila posameznikov, ki so dokazano – zemljiškotajno – lastniki srenjske zemlje. Tak postopek je res precej zapleten, mogoče pa bi ga bilo poenostaviti – če bi nekdanji lastniki (po zakonu o družtvih) ponovno ustanovili agrarno skupnost in imenovali koga, ki bi jih (vse) zastopal v denacionalizacijskem postopku. Še lažje pa bi bilo, če bi bile v zakonu o denacionalizaciji med upravičenci navedene tudi agrarne skupnosti; vendar je problem v tem, da z zdaj niso in da bi bilo najprej treba spremeniti zakon. Ker bi bil to ob počasnem skupščinskem kolektivnem dolgu in zapleten proces (z nepredvidljivimi rezultati), ni mogoče povsem določno odgovoriti, kaj bi se bolj splačalo: ali po zapletenih poteh uveljavljati lastniške pravice v okviru sedanjih zakonskih rešitev in možnosti ali zahtevati spremembo zakona in potem po lažjih poteh poskušati priti do istega cilja.

Vinko Blatnik

TUDI V NEMCA NE MOREŠ VEČ VERJETI...

Slovenskim podjetnikom ni težko samo doma. Tudi zunaj naših meja preži nanje nešteto pasti, ki govore, da je treba biti in vsakem koraku še kako previden. Tudi časi brezskrbnega življenja finančnih spekulantov so očitno že mimo. O tem priča tudi tale zgodbica.

Firma Kleindienst & Co., d. o. o. iz Ljubljane je pred časom iskala kredit v višini 10 milijonov SFR. Potrebovala jih je za obetavne posle v tujini. Kdor išče, ta najde. Ljubljancem so v Nemčiji našli »gospoda« Gunterja Dotterweicha, ki jim je obljubil, da jim bo našel iskani kredit. Za stroške garancije in drugo pa je zahteval polov v višini 200.000 DEM. Iz pogodbe med njim in Kleindienstom pri notarju v Burkundstadtu je razvidno, da bo Dotterweich v 50 dneh uredil vse potrebno s omenjenim kreditom, sicer mora v petih dneh vrniti prejeti polov.

Podjetje Kleindienst pa ni imelo tistih 200.000 DEM niti jih ni moglo dobiti pri domačih bankah. In tako se je srečalo z ljubljancem T. S., ki mu je bil pripravljen posoditi 150.000 DEM za 50 bančnih dni, s tem da mora Kleindienst po omenjenem roku vrniti 300.000 DEM. Seveda je odveč poudarjati, da je T. S. v tem poslu nastopal zgolj kot občan, kar pomeni mimo kakšnih družbenih kontrol. Zanimivo, da T. S. s Kleindienstom ni naredil niti pogodbe.

Potem je minilo 50 dni in od Nemca ni bilo ne duha ne sluha. Prav tako ni bilo nič z obljubljenim kreditom in še manj z vrnjenimi 200.000 markami v dom njenih petih dneh.

Kleindienst je Nemca prijavil na policijo, ki ga je hitro našla in priprla, o čemer je pisal tudi tamkajšnji tisk.

Sodni mlinci pa tudi v Nemčiji ne meljejo hitro. Torej bo treba na 200.000 DEM čakati. Medtem pa je seveda svojih 300.000 DEM zahteval tudi T. S., ki jih pa, razumljivo, ni dobil. Pač, direktor Kleindiensta mu je kot garancijo ponudil luksuzni BMW v vrednosti kakih 150.000 DEM, s katerim so se kmalu začeli voziti ljubljanski frajerji, kar je seveda razkačilo ljudi na Kleindienstu.

In kaj zdaj? Nič, ljudje s Kleindiensta skušajo T. S. razložiti, da mora glede na »posojilne pogoje« nositi riziko skupaj z njimi, kar pa T. S. spet ne gre v glavo. Skratka, vsi upi so uprti v nemško pravosodje, medtem pa čas teče. Če pa bo medtem zapokalo v kakšni zakoniti ljubljanski ulici in bo policija izdala sporočilo, da je šlo za obračun v ljubljanskem podzemlju, se pa seveda tudi ne bi smeli čuditi. Rekli pa bomo lahko: na Zahodu nič novega. Saj smo želeli tja, ali ne?

I. K.

NEUE SLOWENISCHE KUNST

Škofja Loka: Neznanci so med lansko vojno v Sloveniji že drugič odstranili leseno tablo, ki označuje cesto II. grupe odredov. Med božičnimi in novoletnimi prazniki je bil oskrunjen spomenik prvoborcju Ivanu Franku, ki stoji v gozdu za vasjo Godešič. V spominskem parku »Štarmarje« v Škofji Loki je bila s spomenika NOB pred kratkim odstranjena marmorna peterokraka zvezda. Bržčas sledijo še postopki za preimenovanje trgov in ulic.

stranka na volitvah ne bo zmagala. Preveč je lopovov, ki bi dovolili kaj takšnega.

Metkina (ne)diplo-macija

Metka Roksančič, končno prava predsednica podpravskega sindikata in brez konkurence prva dama svobodnih sindikatov, nima po mnenju bivšega predsednika sindikata podjetja MZZ-TT Melje Maribor Antona Polerja »nobenih diplomatskih sposobnosti«. Strinjamo se z njim, Metka nima teh sposobnosti (nekdanjih socialističnih sindikatov), ki jim je diplomatsko uspevalo sedeti na dveh stolih, braniti vodstvo pred delavci in malo manj delavce pred vodstvom. In popolnoma prav je storil Poler, ki ni odstopil samo kot predsednik, temveč je izstopil tudi iz ZSSS. Nastajajo resnično svobodni sindikati.

Podobnikov upor

Marjan Podobnik, šef SLS, se je uprl tustu in ni dovolil, da bi se Kmečka zveza združila s krščanskimi demokrati v ljudsko stranko. Ugotovil je namreč, da bi v tem primeru moral še naprej hliniti vlogo poslušnega zeta, hkrati pa bi Cerkev tudi na račun kmetov prišla do večine denacionaliziranih gozdov. Z dedovanjem na Omanovi kmetiji ne bo nič. Tast bo večino premoženja zapustil Cerkvi, ki ga bo zetova stranka nacionalizirala.

Kopačeve sanje

Janez Kopač, miniser za finance, je na posvetu o plačah na Bledu dejal, da se bo zavzel za uvedbo »profit sharinga«, kar pomeni, da bi zaposlene stimulirali z delitvijo dobička. Mogoče ne bi bilo napak, če bi se novopečeni minister najprej zavzel za to, da bi bili delavci plačani vsaj skladno s tisto mizerijo, ki se ji reče kolektivna pogodba. Spet nam vlada jo sanjači.

Humoreska

Slovenska promocija

Kako bi vi predstavili slovensko državo v tujini? smo povprašali tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je kot navadno srebal svoje zasluženno pivo za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte.

»Kako?« je retorično vprašal. »prav gotovo ne s plakatom, ki je pozival k plebiscitu.«

– In kaj je bilo narobe s tistim plakatom?

»Ja, saj se menda spomnite, da je tisti plakat govoril o štirih milijonih pridnih rok, ki se jim ni treba bati prihodnosti.«

– Seveda. Ampak kaj je bilo narobe s tem sporočilom?

»Ja, menda po svetu pridne roke ne veljajo nič več. Vsaj tako nam pravijo naši voditelji. Menda velja le še pamet.«

– Torej bi morali na takšen plakat napisati, da se nam z dvema milijonoma pametnih glav ni treba bati prihodnosti?

»Če bi bili zares pametni, se s tem ne bi hvalili.«

– Zakaj pa ne?

»Če se bomo tujcem hvalili, kako smo pametni, ne bomo dobili od njih nikakršnega posojila, ker bi se nas tujci bali, da smo namreč prepametni in jih bomo potem gospodarsko prehiteli, in to z njihovim denarjem. Mislili si bodo, če ste tako pametni, pa si pomagajte sami.«

– Torej bi se bilo le bolj hvaliti s pridnostjo?

»Kje pa. Svet ima slabe izkušnje s pridnostjo. Poglejte, kako so s pridnostjo Nemci zrasli čez glavo zmagovalcem v drugi vojni. In Nemcem so potem zrasli čez glavo Japonci, Japoncem Korejci... Ali mislite, da se bo svet navduševal, da bi jim zdaj čez glavo zrasli še Slovenci!«

– No, in kaj naj torej ponudimo svetu? Naravne lepote?

»Ah, lepota je minljiva. Se ti razpoči kakšna nuklearka, pa ti vsa lepota nič več ne pomaga.«

– Torej bi bilo treba čimprej nuklearko ukiniti?

»Bog ne daj! Potem bi se šele obrisali pod nosom za tuja posojila. Nasprotno! Treba je začeti tarnati, da bomo morali zgraditi še eno nuklearko, recimo v Kranjski Gori, da bi bila blizu tako Avstriji kot tudi Italiji.«

– Pa saj to bi bila neumnost! Kdo pa bi nam dal denar za takšno traparijo?

»Denar za gradnjo nuklearke res ne bi dobili, zato pa bi nas vsi sosedje zasuli z denarjem samo zato, da nuklearke ne bi gradili.«

– Torej mislite, da je svetu treba namesto pridnosti, pameti in lepote ponuditi neumnost?

»Tako je! To je edino pametno!«

Bogo Sajovic

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Sonce in plohe

Za nami je še zadnja nevarnost pozebe, ohladitve. Ledeni možje so se odtajali. Letos smo jo srečno odnesli. Le redkokdaj se zgodi, da bi bilo maja toliko dni skupaj suho, sončno vreme. Marsikje so kmetje že pospravili prvo košnjo. Z vremenom se maja ne gre igrati. Če ne izkoristijo takega suhega obdobja, je malo verjetno, da se bo maja še ponovilo. Trava pa se bo hitro spremenila v slamo. No, tudi ta je potrebna.

Meteorološko poletje se začne junija. Letos je malo pohitelo. Temperature so se dvignile do 27, na Primorskem celo do 29 stopinj. Temu primerno so bile v nedeljo popoldne tudi nevihte že kar poletno močne. Dosti dežja niso dale od sebe, zato pa je bolj grmelno. »Dosti grmenja – malo dežja« pravi ljudski pregovor. Nevihte, ki so nastale po Sloveniji v nedeljo popoldne, so bile izrazito termične (»vročinske«). Izraz »vročinske« je morda za sedaj premočan, saj prave vročine še ni. Bolje bi bilo reči »toplotne«. Zrak v nižjih zračnih plasteh je bil dovolj topel, da se je ob sončnem vremenu začel dvigati. Tako je nastalo nekaj nevihtnih oblakov. Značilnost teh neviht je, da so razmeroma redko posejane in da obsegajo zelo omejeno območje. Oblak se sicer v višinah precej razširi v obliki nakovala, veter lahko vrh še dodatno razvleče. Padavin pa ni dosti in padejo le na ozkem območju. Lahko pa se zgodi tudi, da tak nevihtni oblak nastane, nekajkrat zagrmi in razpade, ne da bi padla iz njega kaplja, včasih pa pade res le nekaj debelih kapelj.

Obdobje stabilnega, lepega vremena je za nami. Od vzhoda se je k nam zapeljal hladnejši in vlažni zrak. Vreme je spremenljivo, pojavljajo se padavine, predvsem plohe. Tudi ob koncu tedna bo višinsko jedro hladnega zraka še vplivalo na vreme v Sloveniji. Dopoldnevi bodo razmeroma sončni, popoldne pa se bodo še pojavljale krajevne plohe in posamezne nevihte. Nekoliko topleje bo, kot je bilo v sredini tedna.

Grosov arest

Vitomir Gros-Vitko, kranjski župan in še zadnji pošten človek v slovenski skupščini (vsi drugi so politiki), je za DE (intervju bomo objavili v prihodnji številki) izjavil, da so vsi tisti direktorji, ki so pokradli družbeno premoženje, kriminalci, ki jih v primeru, da njegova Liberalna stranka pride na oblast, čaka arest. Žal njegova

Kuli

DE	DOMAČI UČITELJ, SOPONAVLJALEC	ROMAN L. N. TOLSTOJA	SL. PISATELJICA (+VR-NITE SE SINVI-)	AVTOR KRIZANKE R. NOČ	DE	OTOK V SREDO-ZEMSKEM MORJU	VRSTA RAZCVETJA	SOD. SLOV. PESNICA ŠKERLOVA	VLADO IZGORSEK	PLATINI PODOBNA KOVINA (IR)	MLINSKI ŽLEB	SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI	RAZRIT, RAZTRGAN SKALNAT SVET	TOPE ANDERLIČ
ZNANA PREŠERNOVA PESEM				RAZJEDA NA KOŽI ALI NA SLUZNICI	PIANIST									
SOD. SLOV. PESNIK (FRANCE)					GRAFIČNA TEHNIKA TURŠKI FEVDALNI SISTEM				MIT. PRVI LETALEC SL. PESNICA ČERNEJEVA					RDEČKAST PLANET NAŠEGA OSONČJA
REDKOST														
VRSTA ACETATNE CELULOZE							ŽENSKA, KI SE UKVARJA Z RANOCELNIŠTVOM, PADARKA	BULA ŽLEZNEGA TKIVA						
OKRAJŠANO AMERIŠKO ŽEN. IME (PAMELA)				IT. KIPAR IN GRAFIK (MARINO) KESANJE							OČE FRANC. FILM. IGRALKA (ISABELLE)			
VRESJE												JELKA REICHMAN ITALJ. IME REZJE		
PREBIVALEC TEHERANA										ŠPORTNO OBLAČILO BIVALIŠČE UMRLIH PRI SLOVANIH				
ŠPANSKO ŽEN. IME				GOVORJE-NJE LAŽI ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA									ST. AVSTRJ. ALPSKI SMUČAR (HANS)	NEDA ARNERIČ
TANKA, MREŽASTA TKANINA				RDEČERJAVNA BARVA KAREL KLANČNIK					NORVEŠ. JE-ZIKOSLO-VEC (IVAR) ANTON RAZINGER					
POLDRAG KAMEN S ČRINIMI PROGAMI														
MAJHNA RACA						ZNESEK, KI SE PLAČA ZA ZAKOL ŽIVALI					ANGL. PISATELJ FLEMING			DE

NAGRADNA KRIZANKA ŠT. 21

Rešeno križanko nam pošljite do 2. 6. 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 21.

Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev

Rešitev nagradne križanke št. 19

TELE, SPLAV, ANT, ELEKTROINŽENIR, LAN, ABLATIV, VA, ESKIMI, NOGOMET, PTICA, CAN, ROSA, RICARDO, TAN, IČA, NGAMI, SIK, NN, OVINKARSTVO, TOSKANA, RIBERA, ESKALACIJA, RIL, RTANJ, RAC, ATA

Izrebrani reševalci nagradne križanke št. 19

1. Katja Žunkovič, Majcigerjeva 19, 62000 Maribor,
 2. Gregor Rupnik, Šercerjeva 10, 63325 Šoštanj,
 3. Zdenka Krebl, Prisoje 31, 62391 Prevalje
- Nagrade bomo poslali po pošti.

Šef

Ko je šef objavil pismo enaindvajsetih delavcev iz Mariborske tekstilne tovarne, ni minil en dan, da ga ne bi kdo od vodilnih v tej tovarni klical in ga spraševal po imenih podpisnikov. Razlog njegove vneme naj bi bila tožba, ki jo

nameravajo direktorji MTT vložiti proti avtorjem pisma. Šef je dodobra razmislil vso stvar in ugotovil, da v tej družbi, sodeč tudi po pismu delavcev MTT, ni nobenega prava, ki bi ščitil delavce. In ker je tako, zakaj bi potem funkcioniralo spet samo tisto pravo, ki bi spet samo preganjalo te delavce. Tako je šef vodilnim MTT namesto imen podpisnikov ponudil za njihove sodne potrebe svoje ime. Tako bo volk sit in koza bo cela. Vodstvo bo zadovoljno, ker bo lahko tožilo in pralo (svoje) umazano perilo, enaindvajset delavskih družin pa ne bo izgubilo še tiste mizerne socialne, varnosti zaradi nekega pisma.

Horoskop

Problemi z voditelji

Češki državnik Eduard Beneš (rojen 28. maja 1884) je bil pred II. svetovno vojno predsednik Češkoslovaške. Na tem mestu je motil predvsem Nemce, oziroma bolje Hitlerja, saj je bil nepopustljiv pri vprašanju Sudetske pokrajine, kjer je živel zelo številčna nemška manjšina, poleg tega pa so bili Sudeti industrijsko najbolj razvit del republike. Zaradi stalnih provokacij, demonstracij in vseh sort nemirov, je Nemčija stalno trdila, da so njeni sonarodnjaki kruto zatirani in preganjani, ter začela rožljati z orožjem. Ker sta se zahodni velesili, Francija in Velika Britanija, bali spopada z Nemčijo, sta Češkoslovaško in njenega predsednika Beneša bolj ali manj prisilili na kolena. Skupaj z Nemčijo in Italijo sta v Münchnu dosegli dogovor, po katerem je Nemčija dobila Sudete z vso industrijo, večino zaloga premoga in železa, prav tako pa je bila Nemčiji predana močna veriga utrd in vse zaloge, ki so bile na tem področju: hrana, strelivo, gorivo in ostalo. Jasno, tudi predsednik Beneš je bil prisiljen oditi. Tako je bila država izročena na milost in nemilost Nemčiji. Nemočni Beneš naslednik je iz strahu pred vojaškim spopadom nekaj mesecev kasneje preprosto podpisal dokument, po katerem je še preostala Češka z Moravsko postala nemški protektorat. Slovaška je postala »samostojna« država, popolnoma vezana na Nemčijo, svoj del ozemlja pa sta pograbili tudi Poljska in Madžarska. Beneš je bežal v tujino in se po koncu vojne vrnil in spet postal predsednik. To pa spet ni bilo dolgo. Če so ga prej zrušili iz tujine, so ga zdaj domači, namreč komunisti, jasno s podporo iz Moskve.

Grški filozof Platon (rojen 27. maja 427 pr.n.št.) je kljub svojemu ukvarjanju z življenjem in svetom nasploh tu in tam malo zajadril v politiko domače države. Sestavil je tudi idealni družbeni red, seveda na podlagi tedanjih sužnjelastniških odnosov. V tem redu se je ostro zavzemal, da naj bi državo vodili najsposobnejši, ne pa najbogatejši državljani. Svoje prepričanje je takole argumental: »Kaj pa bi dejali, če bi kdo zahteval, naj se za krmilo ladje postavi najbogatejšega potnika?«

V tem tednu so bili rojeni še slovenski pisatelj Janez Jalen, pesnik Srečko Kosovel, angleški pisatelj Sir Connan Doyle, švedski naravoslovec Carl Linne in britanska kraljica Viktorija.

Deni